

List

LETO XI
ŠT. 2
3. MAREC 2005
300 SIT

ISSN 1561-8373

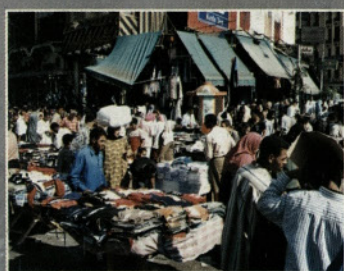
Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in širše.

Stran 6
Naša občina
Mozaik z največje
občinske investicije

Stran 26
Kultura

Stran 30
Potopis
Khan-al-Khalili bazar v Kairu

Stran 39
Agova zgodba

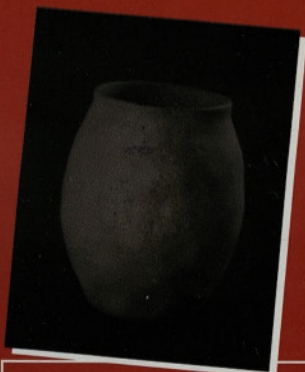
Poština plačana pri Pošti 3325 Šoštanj

Knjižnica Velenje
Titov trg 05

3320 Velenje

D r o b n a

Jaz sem droben,
droben list,
ki drevo mu daje hrano.
To drevo
iz zemlje rase,
zemlja
pa je vir življenja
in življenje
vir človeštva
in človeštvo
to je hrast,
ki človeku
daje rast.

V prejšnji številki Lista smo objavili prispevek Igorja Bahorja o študiji glinenih izdelkov starih Slovanov. Prispevek je bil pospremljen z bogatim izborom fotografij, tiskarski škrat pa je pojedel ime fotografa. Napako popravljamo: avtor fotografij je Tomaž Lavko iz Ljubljane.

Prvega aprila bo v Ravnah v dopoldanskih urah krvodajalska akcija za potrebe bolnice Maribor. Lokacija bo javljena naknadno. KO RK Ravne pa tudi obvešča, da nadaljujejo z meritvami krvnega sladkorja in holesterola, ki so jih lani opravili preko 80.

Anketa

Zavod za kulturo Šoštanj je konec minulega leta izvedel anketo o prireditvah v Občini Šoštanj. Iz analize odgovorov je mogoče oblikovati sledeče zaključke:

Pripombe anketirancev:

- v Šoštanju se premalo dogaja;
- za vzor bi si lahko vzeli Šmartno ob Paki ali kulturnike na Kozjanskem;
- ljudje so že stari in so bolj doma;
- da vprašalnik zajema starejši sloj prebivalstva (poskusiti z mlajšimi);
- da bi spored prireditev v Listu bil priložen na posebnem listu;
- Šoštanj je premalo mesto za kvalitetno kulturo, naj se poveže z Velenjem ali Celjem;
- kako z Zavod sodelujejo Krajevne skupnosti?
- da v Šoštanju ni smerokazov - tujci ne vedo kje je galerija, knjižnica...;
- premalo obiska v cerkvi (orgelski koncerti);
- List bi lahko poslali na domove (Velenje, Šmartno ob Paki)

Nasveti anketirancev:

- tečaj kulture ("osnove kulture"); kandidatov ne bi manjkalo;
- več otroških zborov (vrtci, šole) in odraslih;
- premalo je narodnih iger, domače glasbe in petja;
- prireditve za otroke (otroške matinee);
- več gledaliških predstav, komedij in drugih iger; ustanovitev dramske sekcije ali gledališča (pred časi že bil v Šoštanju); razmišljati o nižji glasbeni šoli (kot je nekoč že bila); kakšen muzej (v Šoštanju je veliko zbirateljcev);
- več likovnih in kiparskih razstav (domači umetniki);
- predstavitev kulturnih društev (pevskih, folklornih, plesnih) iz naše občine;
- novoletni koncerti z godbeniki, pevci in ljudskimi godci iz naše občine;
- lahko bi se postopoma dodala tudi alter kultura (performansi);
- da se Šoštanj urbanizira;
- zakaj v Šoštanju ni kina?
- muzej usnjarstva;
- kaj je s prenovo Kulturnega doma (oder, oprema)?
- kakšen dober rock koncert na bazenu;
- zaradi bližine Velenja (bogata ponudba kulturnih prireditev) ni toliko zanimanja ljudi za prireditve v Šoštanju;
- več natečajev, več vključevanja mladih;
- več humorja, razvedrila in družabnosti;
- več predavanj z diapozitivi;
- več glasbenih koncertov slovenskih izvajalcev popa in rocka;
- kakšna srečanja za osamljene, da bi poklepetali, plesali, se družili in spoznavali;
- predvajanje starih slovenskih filmov;
- več narodno zabavne glasbe.

Pohvale anketirancev:

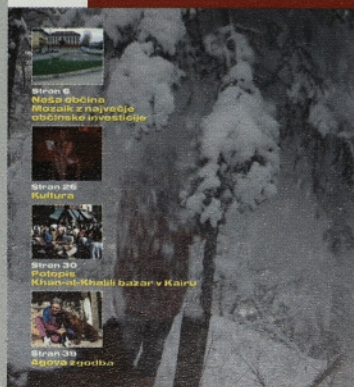
- prireditve so dobre;
- kulturniki se trudijo, vendar je premalo zanimanja pri ljudeh;
- kar tako naprej - končno se nekaj dogaja;
- samo za pohvaliti;
- Šoštanj počasi pridobiva nazaj svojo "dušo", po vaši za-slugi;
- priznanje vsem, ki končno dajejo občini Šoštanj pravo sliko, pestrost;
- presenečeni nad pozitivnim delom in trudom Zavoda pri razvoju kulture v Šoštanju.

List

Revija za kulturna in druga vprašanja Občine Šoštanj in širše.

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdajanje Lista finančno omogoča Občina Šoštanj, zanjo Milan Kopusar, župan.

Fotografija na naslovnici:

KatjaR

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(Za razpise in objave odgovarja naročnik.)

Priprava redakcije

Milojka Komprej

Tisk

Grafika Gracer Celje

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za LIST št. 3 (marec 2005), pošljejo ali dostavijo najkasneje do 15. marca 2005.

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Foto: A. Grudnik

Pred 60 leti so se tu še vrtela mlinska kolesa, Stran 24.

- 4
- 5
- 6
- 10
- 12
- 13
- 14
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 24
- 26
- 30
- 32
- 33
- 34
- 35
- 36
- 38
- 40
- 41
- 42

VSEBINA

Fotografija meseca

Uvodnik

Naša občina

Mozaik z največje občinske investicije

Tema meseca

Prostor za komentar

Informacije v prostoru

Vsi drugačni - vsi enakopravni

Dogodki in ljudje

Šport

Skavti

Utrinki iz življenja cerkve

V spomin

Sredina

Porušene domačije

Gaberški mlin - Kaševa domačija

Kultura

Potopis

Khan-al-Khalili bazar v Kairu

Gremo v EU!

Naša naravna dediščina

Zimski spanec?

Iz prejšnjega stoletja

V črno po pužo

Knjige

Čez Uršljo goro

Spomini

Svetloba

Horoskop

Križanka

Foto: Dejan Tonkli

Peter Klepetec bo moral preveriti svoje zapiske. Letos je Pust zimo prinesel, ne pa odnesel ...

Bodi pripravljen

Jerica Koren

Nekaj številčk Lista nazaj lahko berete o raznih skavtskih dogodivščinah, ki so se nam skavtom zgodile med počitnicami in med letom. Upam, da ste bili navdušeni kot mi, verjetno pa ste naleteli tudi na kakšen izraz, ki ga niste razumeli. Govora je bilo o klanovcih, popotnikih, izvidnikih, izhodih in še o marsičem, za kar se morda sprašujete, kaj je in kako bi to povezali s skavti. Pa sem si mislila: najbolje bi bilo vse skupaj predstaviti, da bodo še neskavti vedeli, kdo smo mladi v oranžnih krojih in kaj počnemo.

Torej, skavti smo mladi, ki se radi družimo, uživamo v naravi, pomagamo drugim ter skrbimo tudi za svojo rast. Kar pa je še posebej pomembno: vedno smo pripravljeni na akcijo, dogodivščine in najrazličnejše izzive. Tudi naš pozdrav je: "Bodi pripravljen!" na katerega odgovorimo z: "Vedno pripravljen!"

Ker smo skavti mladi različnih starosti, smo tako tudi razdeljeni. Najmlajši so v skupini, ki se ji reče krdelo, imenujejo pa se volčiči in volkuljice. Na srečanjih spoznavajo Zgodbo o džungli in se skupaj s svetovno znanim pravljичnim junakom Mavgliljem navdušujejo nad življenjem v naravi. Njihovo geslo je: "Dober lova!" saj si po svojih močeh prizadevajo za čim boljše dosežke tudi v svojem življenju.

Malo starejši, tisti od petega razreda osnovne šole pa do prvega letnika srednje, so izvidniki in vodnice. Razdeljeni so po vodih, vsi skupaj pa se srečujemo v skupini - četi. Čas, ki ga skavt preživi v četi, je verjetno najpestrejši, najbolj dinamičen in norosti poln čas. Skavt mora tukaj pokazati največ svoje spretnosti, iznajdljivosti in domišljije, ki še posebej pride prav v taboru. Izvidniki in vodnice namreč taborijo (za razliko od najmlajših, ki so na taboru najpogosteje v kakšni hiši), v šotorih in sicer na kakšni jasi ob gozdu, kjer si vse taborne zgradbe postavijo sami. Človek ne more verjeti, kaj vse je sposoben nek najstnik narediti iz lesa in vrvi, dokler se o tem ne prepriča na lastne oči. In tudi kuha si vsak vod sam. Na ognju seveda.

Ko ti nadebudni skavti odrastejo in so v dru-

gem letniku že dovolj zreli za naslednjo skupino, pridejo v klan. sedaj se imenujejo popotniki ali popotnice. K vsem že omenjenim dejavnostim se tukaj doda, ali le poudari, notranja rast vsakega posameznika in služenje bližnjemu. Pravzaprav je klan že neke vrste priprava na čim boljše in odgovorno življenje v družbi. So pa tudi njihovi tabori posebne sorte. Dobesedno so potovalni, saj klanovci na različne načine potujejo iz enega v drug kraj ter na poti spoznavajo pokrajino, ljudi, drug drugega ter sami sebe.

Da ne bom pozabila, so tu še odrasli skavti, ki imajo sicer svojo organizacijo, so pa tudi v Šaleški dolini zelo aktivni.

Kaj pa skavti počno med letom, ko ni taborov? Srečujemo se na tedenskih srečanjih, kjer je vedno zanimivo. Poleg različnih tem, delavnic, pogoovorov, orientacije,... ima na srečanjih pomembno vlogo igra. Skozi igro se učimo in izpolnjujemo misel ustanovitelja skavtstva Roberta Baden Powella: "Vzemite življenje kot igro in svet kot igrišče."

Skavtsko leto popestrijo še mnogi izhodi in pozimi zimovanje. Izhod je eno, dva ali tridnevno skupno bivanje, ko gremo v kakšen bližnji ali daljni kraj ter tam skupaj preživimo nekaj nepozabnih dni. Poleg tega pa se udeležujemo še različnih srečanj, vodimo raznovrstne projekte in sodelujemo pri večjih in manjših akcijah.

Toliko na kratko za bralce Lista, da boste raje pokukali v objavljene "skavtske" članke.

Bodimo pripravljeni!

Mozaik z največje občinske investicije

Šest muh na en mah

Župan občine Šoštanj je za torek, 15. februarja 2005, sklical v prostorih nove osnovne šole v Šoštanju tiskovno konferenco.

Foto: Darko Čepelnik

Novinarji so se zbrali na novem parkirišču.

Dogodek je napovedal takole: "Predstavili bomo novo šolo, na kateri gredo dela h koncu, pojasnili, kako daleč so stvari z izgradnjo športne dvorane. Poleg tega bomo predstavili poročilo Računskega sodišča.

Beseda pa bo tekla tudi o drugih aktualnih dogodkih v Občini Šoštanj: vključeni smo v prostorski informacijski sistem občin - PISO, imamo prenovljene internetne strani, ponovno pa se že pripravljamo tudi na odmevno akcijo Podari knjigo!"

Zaključna dela na šoli

Naša nova šola. Zakaj je ne bi imenovali tako? Čas je, da jo vzamemo za svojo, če je še nismo. V privlačnih barvah in obliki raste pred našimi očmi in tisti, ki smo že imeli priložnost videti notranjost, smo se gotovo razveselili prijaznih barv po stenah, svetlih učilnic, sodobne opreme in tako imenovane avle, ki s svojim volumnom pušča veliko prostora. Učilnice še intenzivno opremljajo s potrebno opremo (izvajalec UMT d. o. o., Ljubljana) in ko smo si predstavniki tiska sredi februarja ogledali prostore šole, so že obešene table po učilnicah kar klicale, da primeš kreda in kaj načeečkaš nanjo.

Pogled na finance je pokazal, da se je pogodbena vrednost, to je 1.368.805.212 tolarjev povečala za kakšnih 60 milijonov tolarjev, kar pa je pravzaprav predvidljivo odstopanje od cene.

Gradnja športne dvorane

Začela pa se je že 2. faza gradnje šole, to je izgradnja športne dvorane in z razpisom, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 10/2005, v začetku februarja, je narejen prvi korak ali pa že drugi pri izbiri izvajalca. Rok za oddajo pisne dokumentacije je namreč 9. marec 2005 do 10. ure, tako da investitor upa, da bodo tudi nadaljnji postopki tekli nemoteno in bi bil podpis pogodbe (če ne bo kakšnih pritožb ipd.) že v marcu. Izvajalec bo moral pripraviti projektno dokumentacijo, izvesti vsa gradbena in ostala dela vključno s komunalnimi priključki, opremiti objekt itd. Vedeti je treba, da bo dvorana financirana s finančnim leasingom, ki je edina možnost, ki na nek način tudi zagotavlja pravočasno in hitro izvedbo. Že avgusta 2005 naj bi se dvorana predala v najem. Okvirna vrednost izgradnje dvorane skupaj z opremo vred je 600 milijonov, občina pa bi dolg odplačevala 10 let, teža obroka pa je 70 milijonov letno. Kot že rečeno, je investitor po mnogih pretehtanih možnostih sprejel to odločitev kot najboljšo možno in zanesljivo.

V. d. ravnatelj župan občine Milan Kopusar

Oba zavoda, osnovna šola Bibe Roecka in Karla Destavnika Kajuha bosta seveda prenehala delovati, potrebno je ustanoviti nov zavod, zato je bil na januarski seji sveta občine dan v razpravo osnutek Odloka o ustanovitvi nove šole, ki naj bi bil v obliki predloga sprejet na naslednji seji. Ni skrivnost, da bo na tej seji "kadrovska komisija občine" podala predlog za v. d. ravnatelja, ki naj bi bil župan Občine Šoštanj Milan Kopusar. Kar je vsekakor smiselno, saj tako ali tako občina vodi vse postopke in ureja zakonske podlage in akte.

Rušitev šole Karla Destavnika Kajuha

13. junija naj bi se šola porušila. To bi pomenilo skrajšanje pouka, vendar se pouk že opravlja ob sobotah, tako da učni načrt ne bo trpel. Takoj po rušitvi šole se bo začela graditi avtobusna postaja, ki je planirana ločeno od

Foto: M. K.

Ena od dilem je razrešena. Vršilec dolžnosti ravnatelja nove šole bo postal župan.

Foto: M. K.

Montaža šolske opreme je v polnem teku.

Foto: M. K.

Pogodbena vrednost je presežena za 60 milijonov, kar znaša manj kot 5 %. V zgodovini investicij nove Občine Šoštanj je to velik uspeh.

Foto: M. K.

Prišli smo na vrh stopnic. Je tukaj konec vseh težav?

parkirnih prostorov in v bližini glavnega vhoda v šolo.

Delovno poletje

Poleti čaka investitorja in zaposlene na šolah zahtevna selitev arhiva, knjižnice in seveda kulturne dediščine, ki je na šolah. Seveda se bo ob tem pokazalo še kup dodatnih del, tako da bo vsem udeleženi poletni gotovo vroče.

Kaj bo z zaposlenimi na zdajšnjih obeh šolah?

Po zagotovitvi župana Občine Šoštanj ne bo presežkov delovne sile. Gotovo ne v tem prvem obdobju, ko so zagotovljena sredstva za nadstandard tudi s strani ministrstva. V bodoče so prepričani, da se bodo za kader našle ustrezne rešitve, če bi res prišlo do presežkov.

In vrata nove šole se odprejo ...

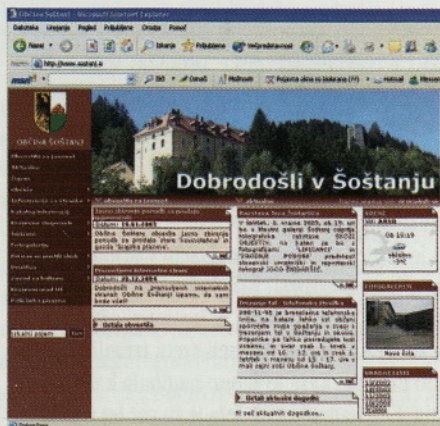
Prvega septembra bodo otroci pričeli s poukom na novi šoli. Verjetno takrat ne bo več nova šola, ampak bo že imela svoje ime. Kakšno, katero, ne vemo. Otroci so sodelovali pri predlogih in prav gotovo bo tudi njihova domišljija pomagala pri odločitvi, če že sami pomembni možje in žene, ki so soustvarjali zgodovino in sedanost Šoštanja, ne bodo zadosti močan adut.

Toliko o novi šoli s tiskovne konference. Z neuradnega ali pa iz prvega vira pa se naj za piše na tem mestu izjava majhnega fantiča, ki sem ga ob odhodu iz prostorov nove šole srečala na hodniku tako imenovane Kajuhove šole in ki ima pred seboj še kar nekaj kilometrov pouka: » Sej nova šola je čist v redu, sam je pa vseeno šola.«

M. K.

PISO - prostorski informacijski sistem občin

Občina se je vključila v prostorski informacijski sistem občin. Gre za prostorske plane občine v digitalni obliki, ki so preko svetovnega spleta dostopni vsakomur. Vidi se, katero zemljišče je zazidljivo, katero ni ... Vidite lahko geodetske podlage, zemljiški kataster, poslovne subjekte, digitalni model terena, rabo kmetijskih zemljišč, prostorske plane, komunalno infrastrukturo, cestne povezave in turistično karto občine. S tem se občanom marsikaj olajša, ni jim treba po

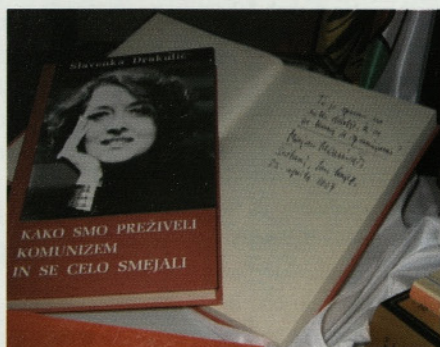
Nova podoba vstopnega portala občinske spletne strani "sostanj.si". Nekaj novosti sicer je, žal tudi slabih. Na naše vprašanje, zakaj na skozi ta portal ni več mogoče vstopiti do ekoloških podatkov EIS TEŠ, nismo dobili odgovora.

vsako informacijo hoditi k nam, lahko kar na računalniku pogledajo, kako je s temi rečmi.

Do PISA - za Šoštanj lahko pridete tudi preko prenovljenih spletnih strani Občine Šoštanj. Se že uporabljajo, vendar so še v izpopolnjevanju. Moramo jih dodobra napolniti z informacijami o samem delu uprave in tudi o Občini Šoštanj. Gre za dinamične internetne strani, ki jih dopolnjujemo sami, postavil pa jih je Bojan Rotovnik, s. p., informacijski inženiring.

Podari knjigo

Lani je Občina Šoštanj izvedli izredno odmevno akcijo PODARI KNJIGO, s katero so zbrali preko 500 knjig in jih nato podarili Dnevni centru za otroke in mladostnike v Šoštanju, Domu za varstvo odraslih v Velenju in Bolnišnici Topolšica. Letos bodo akcijo ponovili, tokrat pa bo namenjena predvsem otrokom. Oni bodo prejemniki knjig, predvsem otroci pa naj bi jih tudi podarjali. Seveda je dobrodošel vsakdo, da daruje knjigo. Ob dnevu knjige bodo knjige ponovno razdelili, komu, naj zaenkrat ostane še skrivnost.

Lani so bile knjige namenjene pretežno odraslim. Letos bodo imeli prednost otroci.

ŠOLA

Pogodbena vrednost del 1.368.805.212,00 SIT se je povečala za približno 60 milijonov tolarjev, kar je za tako velik objekt praktično zanemarljivo.

Sedaj se vnaša oprema - stroški le-te znašajo 63 milijonov SIT (izvajalec UMT, d. o. o., Ljubljana).

Prvi delni tehnični pregled bo predvidoma konec marca, končni bo pa v mesecu juliju.

Začela se je 2. faza izgradnje nove osnovne šole v Šoštanju, to je izgradnja športne dvorane. V Uradnem listu RS, št. 10/2005, z dne 4. 2. 2005, je objavljen razpis, razpisno dokumentacijo lahko zainteresirani dvignijo pri podjetju PRO PLUS, d. d., Maribor.

Rok za oddajo razpisne dokumentacije je 9. marec do 10. ure. 9. marca ob 11. uri pa bo javno odpiranje ponudb v prostorih Občine Šoštanj.

Dvorana se bo financirala s finančnim leasingom, ki je edina možnost, ki nam zagotavlja, da bo dvorana zgrajena čim prej. Tako bo moral izvajalec pripraviti:

- projektno dokumentacijo,
- izvesti vsa gradbena, obrtniška, strojna in elektro inštalacijska dela, izvesti vse komunalne priključke...,
- opremiti objekt,
- zagotoviti spremembo gradbenega dovoljenja,
- zagotoviti elaborat in koordinatorja za varnost in zdravje pri delu.

Če ne bo prišlo do kakšnih zapletov (pritožbe, zahteva za revizijo, ...), bo podpis pogodbe marca 2005, predvidena oddaja objekta v najem pa avgusta 2005.

Okvirna vrednost športne dvorane: 600.000.000 SIT (od tega: 400 izgradnja, 159 oprema, 10 nadzor, 32 rezerva in ostalo). Te zneske bi finančni leasing odplačevali 10 let, obrok bi bil približno 70 milijonov tolarjev letno.

Ob teh gradbenih delih, ki so vsem na očeh, pa je še veliko ostalih stvari, ki jih je treba urediti. Na januarski seji je bil osnutek Odloka o ustanovitvi nove šole, na naslednji pričakujemo, da bo ta odlok sprejet. Prav tako bo imenovan vršilec dolžnosti ravnatelja nove šole. Tega bo predlagala Mandatno volilna komisija (predloge so lahko podali: sveta staršev in sveta zavodov obeh šol, politične stranke), potrdil ga bo Svet Občine Šoštanj.

OŠ KDK se bo porušila 13. junija. Šola je dobila soglasje Ministrstva za preraščeditev pouka, ki bo tako do takrat potekal tudi ob sobotah. Takoj po rušitvi šole se bo začela graditi avtobusna postaja, saj imamo kar 65 % vozačev. S tem smo imeli precej težav, ker šola stoji ob državni cesti, za avtobusno postajališče pa še moramo pridobiti gradbeno dovoljenje. Avtobusna postaja bo ločeno od parkirnih prostorov in bo v neposredni bližini glavnega vhoda v šolo.

Poleti bo treba seliti stvari iz obeh sedanjih šol, kar bo zahteven projekt - selita se oba arhiva, knjižnici in bogata kulturna dediščina obeh šol.

Foto: List

Lepi kamen v Šoštanju

Še nekaj kratkih mesecev nas loči od odprtja vrat nove, prostorne in moderne šole v Šoštanju in pričelo se bo pisati novo obdobje v 200-letni zgodovini našega šolstva. S tem bodo učenci dosegli enake in kvalitetne pogoje za delo in želimo jim, da se bodo v njej prijetno in varno počutili. Skratka, da jo bodo čim prej sprejeli za svojo.

Foto: Llist

Bo poslej tudi Kajuh v senci, iz katere že desetletja ne znamo potegniti Ivana Napotnika?

Večletna tema se bo tako končno umaknila z govorniških odrov in s tem prepustila večjo težo še ostalim, prav tako pomembnim temam naše lokalne skupnosti. Ostane le še poimenovanje novega zavoda in postavitve vršilca dolžnosti ravnatelja. In prav pri teh dveh temah se je pričelo zapletati.

Do sedaj dokaj apatično lokalno okolje se je ostro odzvalo na namigovanja o morebitnem novem ravnatelju šole, takoj zatem pa je sledila tudi stalnica naše lokalne kulture, izražene v anonim-

nih podtikanjih. Javnost si je enotna v tem, da je mesto ravnatelja šoštanjske osnovne šole tudi vprašanje časti in da to ne more biti tolažilna nagrada za nekdanje politične vplivneže. Podobna so tudi mnenja članov Sveta Občine Šoštanj, saj se nenazadnje dobro zavedajo, da so tokrat pod drobnogledom javnosti.

Da je pogled usmerjen predvsem v prihajajoče mesece, je moč razbrati tudi iz kratkega odgovora poslancu Dragu Korenu, ki je v zvezi z vprašanjem šolstva na januarski seji sveta izrazil svoje osebno mnenje, ki se je vedno nagibalo k dvema šolama. Ena nadomestna šola je že več let znano dejstvo, se je glasil odgovor. To je res in to dejstvo smo tudi občani hočeš – nočeš sprejeli. Pošteno pa bi bilo tudi povedati, da se je javno mnenje večine zunanjih akterjev, ki pri takšni zgodbi sodelujejo, razlikovalo od današnje rešitve.

In ko je že kazalo, da se bo šola poimenovala tako, kot je pokazala izvedena šolska raziskava (!), ki je za najbolj primerno ime pokazala naziv Osnovna šola Šoštanj, se je občinska uprava odločila ponovno povprašati učence na šolah, ki bodo sedaj izoblikovali tri predloge. In tako se je pred dnevi moja 10-letna hči odločala o tej zaupani ji nalogi. Strogo se je držala navodil učiteljev o tem, da morajo biti predlogi izključno njihovi. In kaj se lahko plete v glavah naših otrok? Ker se čuti pravega »bibarekovca«, ki so, normalno, v vseh pogledih boljši od kajuhovcev, je prvi predlog jasen. Sledi Osnovna šola Šoštanj, ki se ji je zaradi dosedanjega neuradnega naziva podzavestno že vtisnila v spomin, na tretje pa je presenetljivo postavila Petra Mussija. In kako je lahko prišla do slednjega, saj je nerealno pričakovati od šoloobveznega otroka, da bi imel izoblikovan zgodovinski čut. Vzrok je v njeni udeležbi na proslavi ob 8. februarju, na kateri je dr. Tone Ravnikar spregovoril o treh Šoštanjčanih, ki jih kot slovenske velikane neupravičeno in nerazumljivo zapostavlja prav njihovo matično okolje. Na lestvico zapostavljenih so se tako uvrstili kipar Ivan Napotnik, dr. Josip Vošnjak in največji učitelj našega prostora in časa Peter Mussi. Žal, je na proslavi bilo le malo učencev, zato pretiranega navdušenja za zgodovinske osebnosti od ostalih ne moremo in ni realno pričakovati.

Skratka, učenci obeh šol preprosto ne morejo biti ključ do rešitve, lahko pa oblikujejo eno od mnenj, ki bo posredovano svetu občine. Svetniki kot tudi njihove politične stranke do sedaj temu vprašanju niso namenili svoje pozornosti. Celotisti, ki so v preteklosti bili ideološki boj na okopih polpretekle zgodovine in tako tržili svoj volilni uspeh, so s svojim dosedanjim molkom dovolj zgovorni. Razumljivo je, da bo v tej tekmi nekdo izpadel, morda celo obe imeni dosedanjih šol, vendar se to ne more zgoditi zaradi nezainteresiranosti, nevednosti ali pomanjkanja časa. Izbran predlog mora biti upravičen in vreden, da ponese

Foto: M. K.

Se bo na hodnikih "brezimne" šole našel prostor za pomembne občane?

Napoli [nápóli] - Neapelj.
napolitaine [fr. napolitén], mehko, zelo fino volnoeno blago.
Napotnik, Ivan, sl. kipar; *12.12.1888
 Zavodnje, †19.6.1960 Šoštanj; študiral na dunajski akad.; zgodnja dekorativna dela so nastajala pretežno za notr. opremo in kot arhit. plastika; oblikoval je kamen mavec, bron, najraje pa je za svoje figure uporabljal redke vrste lesa. Napotnikov motivni krog obsega portrete, čutne akte in žanrske ru kipece otrok v slogovnem razponu od nasledov baročne tradicije in secesijskih di potez prek ekspresionizma do stopnjem vanega realizma.
Napotnik, Mihael, mariborski škof, *20.9.1850 Tapanje (pri Sl. Konjicah), †28.3.1922 Maribor; študij teol. v

naprave za simultan elektroakustične napravnih prostorih za sportski medn. konferencah. Gša v prevajalsko kabir vajalci takoj, stavek za vjavajo v razl. jezike; p bere jezik in posluša p kami.
napredno, astr. -dire napredovanje, organ zaposlenega z enega r loma višji organizai Spremljajo ga prijete

Vojvodina [vóvodina], Mehaly, *1890, revni, poročni, župnik in škof (Zaluzov kraj), dramatik, maršal; v državl. vojni povojniški vojsko in moravsko, 1934-40 za obrambo; po prelomu prevzela vrbavotvarka sovjeta.
Vorščograd - [vórschograd].
Vorožje [vórožje], nacist. smolevalno-ovratje proti Sovetom 2. svet. vojne, uporabljeno zlasti za napade na London, V.L. reaktivno letalo brez V.2. prva raketa, doseči do 250 km, hitrost do 500 km/h, 5000 km/h. To je bilo staljno orodje, s katerim je Hitler tožil Nemce in pričaškovati, da imajo prednost v vojni. Mdr. ga je konstruiral Werner von Braun.
VOB -varnostno-obvezovalna organizacija.

Vojvodina [vóvodina], Mehaly, *1890, revni, poročni, župnik in škof (Zaluzov kraj), dramatik, maršal; v državl. vojni povojniški vojsko in moravsko, 1934-40 za obrambo; po prelomu prevzela vrbavotvarka sovjeta.
Vorščograd - [vórschograd].
Vorožje [vórožje], nacist. smolevalno-ovratje proti Sovetom 2. svet. vojne, uporabljeno zlasti za napade na London, V.L. reaktivno letalo brez V.2. prva raketa, doseči do 250 km, hitrost do 500 km/h, 5000 km/h. To je bilo staljno orodje, s katerim je Hitler tožil Nemce in pričaškovati, da imajo prednost v vojni. Mdr. ga je konstruiral Werner von Braun.
VOB -varnostno-obvezovalna organizacija.

Foto: Llist

Vojvodina [vóvodina], Mehaly, *1890, revni, poročni, župnik in škof (Zaluzov kraj), dramatik, maršal; v državl. vojni povojniški vojsko in moravsko, 1934-40 za obrambo; po prelomu prevzela vrbavotvarka sovjeta.
Vorščograd - [vórschograd].
Vorožje [vórožje], nacist. smolevalno-ovratje proti Sovetom 2. svet. vojne, uporabljeno zlasti za napade na London, V.L. reaktivno letalo brez V.2. prva raketa, doseči do 250 km, hitrost do 500 km/h, 5000 km/h. To je bilo staljno orodje, s katerim je Hitler tožil Nemce in pričaškovati, da imajo prednost v vojni. Mdr. ga je konstruiral Werner von Braun.
VOB -varnostno-obvezovalna organizacija.

Foto: Llist

Kaj pa vedo naši otroci, ki odločajo o imenu nove šole, o Ivanu Napotniku in dr. Josipu Vošnjaku, ki ju sicer najdemo v vseh najpomembnejših slovenskih leksikonih, v Šoštanju pa bomo zaman iskali njuno ulico ...

Vojvodina [vóvodina], Mehaly, *1890, revni, poročni, župnik in škof (Zaluzov kraj), dramatik, maršal; v državl. vojni povojniški vojsko in moravsko, 1934-40 za obrambo; po prelomu prevzela vrbavotvarka sovjeta.
Vorščograd - [vórschograd].
Vorožje [vórožje], nacist. smolevalno-ovratje proti Sovetom 2. svet. vojne, uporabljeno zlasti za napade na London, V.L. reaktivno letalo brez V.2. prva raketa, doseči do 250 km, hitrost do 500 km/h, 5000 km/h. To je bilo staljno orodje, s katerim je Hitler tožil Nemce in pričaškovati, da imajo prednost v vojni. Mdr. ga je konstruiral Werner von Braun.
VOB -varnostno-obvezovalna organizacija.

Foto: Llist

MOJH ...
 NAŠIH ...
 SO LET HOŠARKE
 V ŠOŠTANJU

Foto: Llist

Kaj pa novodobna, pokojna šolnika, ki sta tudi pustila trajni pečat v Šoštanju? Matjaz Natek in Viktor Kojc?

ime šole širom po naši domovini tudi v naslednjih desetletjih. Odgovornost za to pa je izključno na članih sveta občine.

Zaton in zapostavljanje nekaj pomembnih imen našega prostora in časa nas ponovno opozarja na dejstvo, da je potrebno našo preteklost ponovno ovrednotiti in povrniti ugled vsem tistim ljudem in dogodkom, ki so za sabo zapustili pomembno sled. Razen če je ta res na tako trhljih nogah, da si tega preprosto ne upamo narediti?

Priložnost za to se ponuja tudi v oceni ustreznosti poimenovanja mestnih in primestnih ulic, kar pa je do sedaj praviloma naletelo na gluha ušesa.

Ob vseh aktivnostih pri izgradnji nove šole pa povsem pozabljamo na uso do dosedanjih dveh. Čeprav je že jasno, da se bo šola KDK umaknila novemu objektu, je javnosti usoda druge osnovne šole, ki je bila povod za celotno reorganizacijo šolstva v Občini Šoštanj, neznana.

Neznana je tudi rešitev predstavitve spominskih obeležij, doprskih kipov in preostalih del, ki so ustvarjali prepoznavnost obeh šol.

Glede na dejstvo, da bi bilo šoli Bibe Roecka odvzeto uporabno dovoljenje, najbrž tudi ne moremo pričakovati njene nadaljnje, a drugačne vloge v tem prostoru. Kvaliteten prostor na južnem predelu mesta je potrebno na novo ovrednotiti v prostorskem aktu. Upam, da smo ob vložku Premogovnika Velenje, ki je s sofinanciranjem izgradnje nadomestne šole pokrtil svojo obvezo do škode na šoli Bibe Roecka, še ostali gospodarji objekta in prostora.

Če ne, razvoj dogodkov pri odprodaji gradu Turn v Velenju ni zgolj naključje. Premogovnik, največji investitor vzhodnega dela Šaleške doline, ne bo prepustil enkratne priložnosti, da si s primerno vsebino poceni pridobi objekt z okolico. Želja po golf igrišču bo tako postala realnost, obnovljen objekt pa primeren novi kasti obiskovalcev. In problem dosedanjih stanovalec sploh ne bo več problem. Upam, da je to zgolj demagogija, v katero me sili pomanjkanje informacij in naključni oz. nenaključni razvoj dogodkov.

Jeseni pa le srečno v našo lepo šolo. In ker je objekt resnično lep, se eno od možnih imen nove šole kar samo ponuja v pravilnem slovenskem zapisu mesta Šoštanj.

Schonstein ali Lepi kamen.

Danilo Čebul ml.

Bolje, kot v Velenju

Od lanskega poletja pa tja v november je Občino Šoštanj obiskalo računsko sodišče in opravilo revizijo poslovanja za leto 2003.

Pri tem so se opredelili na posamezna področja in pregled opravljali s preskušanjem oziroma naključnim izbiranjem poslovnih dogodkov. Po končanem delu je Občina Šoštanj dobila mnenje s pridržkom, nepravilnosti pa so bile v glavnem pri izplačilu enega avtorskega honorarja v znesku 190 tisoč tolarjev (delo ni tretirano kot avtorsko), pri delitvi sredstev na področju kulture brez javnega razpisa (nekaj manj kot 2 milijona tolarjev) ter pri dodeljevanju sredstev na področju športa v višini nekaj več kot 2 milijona tolarjev (nepravilnost zaradi točkovanja in pomanjkljivosti v pravilniku). Nepravilnost je bila tudi pri dodeljevanju tekočih transferov na področju kmetijstva (13 milijonov tolarjev). Ta nepravilnost je bila že odpravljena v letu 2004, še preden je občino na to opozorilo računsko sodišče. Svet občine je aprila 2004 sprejel Pravilnik o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj kmetijstva v Občini Šoštanj.

Končno mnenje je bilo, kljub temu da je bilo izdano s pridržkom, ugodno za Občino Šoštanj, saj naj bi ta v vseh pomembnih pogledih poslovala v skladu s predpisi.

Popolno poročilo lahko najdete na spletni strani:

<http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/PrikazPorocil?Openform&R-2004>

M.K.

POLICIJSKO POROČILO ZA ZADNJE MESEČNO OBDOBJE NA OBMOČJU OBČINE ŠOŠTANJ

Pretekli mesec je zahteval od policistov Policijske postaje Velenje, da smo opravili kar nekaj intervenciji na območju Občine Šoštanj. Tako smo obravnavali na cestah občine štiri hujše prometne nezgode, ki so se večinoma končale le z zvito pločevino. Nezgode so se pripetile v naseljih Gaberke, Ravne in Lokovica. Žal pa moramo poročati tudi o nezgodi, ki se je pripetila na relaciji Lokovica-Gorenje, v kateri je ugasnilo mlado življenje.

Na področju javnega reda in miru so prevladovale kršitve s področja glasne glasbe, prepirov in pretepev. Do večine kršitev je prišlo v gostinskih lokalih v Gaberkah, Šoštanju in Ravnah. Beležimo pa tudi družinske prepire in pretepe v Šoštanju in Gaberkah. Policisti smo morali posredovati kar v trinajstih primerih. Kršitelji pa bodo morali svoje ravnanje zagovarjati pred prekrškovnim organom in na sodišču.

Tudi na področju kriminalitete nam ni manjkalo dela. Tako so se ponovno pojavili vlomilci v Topolšici in Šoštanju. V Topolšici so NN storilci vlomili v pet parkiranih vozil, iz katerih so odnesli predvsem akustične aparate in s tem lastnikom vozil povzročili veliko škode. Prav tako so NN storilci obiskali trafiko v Topolšici, kjer pa so jih zanimali predvsem tobačni izdelki in denar.

NN storilci so poskušali vlomiti tudi v Šoštanju, in sicer v trgovino z računalniško opremo in bencinsko črpalko, vendar jim dejanja na srečo lastnikov ni uspelo izpeljati do konca. Za NN storilci še poizvedujemo.

Ob koncu ne bo odveč OPOZORILO !!!

VEDITE, DA STORILCI NAJRAJE IZBIRAJO MANJ ZAŠČITENA VOZILA !!!

Zato, da nas storilci kaznivih dejanj ne bodo spravili v slabo voljo, upoštevajmo naslednja priporočila:

- Ne puščajte vozil parkiranih na nerazsvetljenih ulicah ali parkiriščih.
- Izvlecite ključ iz kontaktne ključavnice, zavrtite volan, da se zaskoči volanska ključavnica, zaprite vsa vrata in okna ter zaklenite vozilo. Ne pozabite na prtljažnik.
- Nikoli ne puščajte vrednejših oz. tehničnih predmetov (zlatnine, denarnic, kreditnih kartic, krzna, kovčkov, dokumentov, radia ipd.) na vidnih mestih, kajti ti privabljajo tatove.
- V vozilo vgradite kvalitetno alarmno napravo z blokado motorja, ki je ne pozabite vključiti.
- Snemljivo ploščico avtoradia vzemite s seboj in je ne puščajte na »skritih mestih«.
- Za zaščito vozila predlagamo tudi mehansko varovanje (dodatno volansko ključavnico in ključavnico za menjalno ročico).
- Z zaščitnimi vijaki zavarujte avtomobilska platišča.

S PRAVILNIM RAVNANJEM IN RELATIVNO MANJHNIMI STROŠKI OBČUTNO ZMANJŠAMO MOŽNOSTI BREZOBZIRNIH VLOMILCEV IN TATOV.

POMNITE! KO ZAPUSTITE VOZILO, POMISLITE NA VSE SAMOZAŠČITNE MOŽNOSTI!

Vodja policijskega okoliša:
Zoran STOJKO-KREVZEL

Tema Meseca:

Kultura

Za nami je kulturni mesec. Vsako leto z večjim in manjšim pompom podelijo v spomin Prešernove smrti nagrade najzaslužnejšim slovenskim umetnikom. Morbidno. Upamo, da se motimo in bo čas pokazal, da letos še posebno patetične morbidnosti ne bo... a pustimo velike stvari veliki Ljubljani. Mi smo bolj majhni. Tako majhni, da svojih kulturnih nagrad ne tako redkim ustvarjalcem na področju kulture ne dajemo. Vsi znajo poskrbeti za svoje uspehe. športniki, gasilci, lovci... vsi, le kulturniki ne. Pa jih ni tako malo! Pevcev, muzikantov in pevovodij ter kapelnikov, plesalk, igralcev, slikarjev ter kiparjev, literatov....

No, nam še mrtvih veličin ni mar, kaj bi po tlej z živimi! Pustimo to. Čas bo sodil bolj pošteno, kot mi.

Se pa je, hvalabogu, ustalila navad, da se za kulturni praznik zberemo v naši največji kulturni hiši, ki tudi nima drugega imena kot "kulturni dom", in si privoščimo govor za praznik in ščepec umetnosti.

Tudi letos je bilo tako. Spregovoril nam je prvi zgodovinar občine in govor, ob katerim nekateri kar niso vedeli, kam naj pogledajo, objavljamo v celoti. Mož je povedal, kot se šika in kar nam gre. In prav je tako. Če človek dobi besedo, je treba govoriti brez dlake na jeziku, kleno in po moško, ker: prazne slame nam itak namlatijo drugi dovolj.

Govor dr. Toneta Ravnikarja ob počastitvi kulturnega praznika 2005 v Šoštanju

Spoštovane Šoštanjčanke in Šoštanjčani!

Za letošnjo občinsko praznovanje slovenskega kulturnega praznika, so me naprosili, da bi povedal nekaj besed. Pravzaprav mi ni povsem jasno, s čim sem si zaslužil to povabilo, saj se ne čutim nič bolj in nič manj kulturnega ali mor-

da kulturno posvečenega, kot je kateri koli med vami. Da sem kljub temu pristal na to, je pripisati zgolj in samo trenutkom vročinske slabosti, v kateri so me organizatorji te proslave ujeli. Če pa sem že pred vami, pa vendarle dovolite nekaj misli, ki bodo ali pa tudi ne, povezane z vsebino praznika. In ravno ob definiranju vsebine slovenskega kulturnega praznika se človek sreča s kar nekaj vprašanji. Najprej se seveda postavi osnovna dilema, vezana na samo ime praznika: Ali je slovenski kulturni praznik edini kulturni, vsi ostali pa so torej nekulturni? Ali je slovenski kulturni praznik praznik profesionalnih delavcev v dejavnostih, ki se označujejo kot kulturne, ali je morda to praznik umetnikov, ustvarjalcev in poustvarjalcev? Ali pa je morda to praznik useh, ustvarjalcev in neustvarjalcev, konzumentov kulturnih dogodkov in tistih, ki jih le-ti sploh ne zanimajo in se za njih kultura začne in neha pri popoldanskih limonadah na televiziji? Kaj je torej kultura, katere praznik praznujemo te dni?

Kultura je beseda, ki ima po Slovarju slovenskega knjižnega jezika kar šest različnih pomenov: splošno človeškega (skupek dosežkov, vrednot človeške družbe kot rezultat človekovega delovanja, ustvarjanja), umetniškega (dejavnost, ki obsega področje človekovega umskega, zlasti umetniškega delovanja, ustvarjanja), dogovorno-normnega (lastnost človeka glede na obvladovanje, uporabljanje splošno veljavnih načel, norm, pravil pri vedenju, ravnanju), športnega (dejavnost, ki si prizadeva za razvijanje in ohranjanje človekovih telesnih sposobnosti in zmogljivost), kmetijskega (rastlina, ki se goji, prideluje za prehrano in predelavo) in biološkega (umetno razmnoženi mikrobi, celice). Če k temu prištejemo še arheološki vidik (npr. halštatska kultura ali kestelska slovansko/avarska kultura), se znajdemo pred besedo, ki je tako večpomenska in zaradi tega vpeta v naš vsakdan, da je že skoraj ne opazimo več. Dejstvo, da smo Slovenci edini narod oz. edina država, ki na tak način praznuje praznik kulture oz. kulturni praznik oz. praznik slovenske kulture, je ena od posebnosti, poleg npr. dvojine v slovnici ter skoraj rekordnega števila samomorov v državi, ki nas ločuje in dela unikatne v Evropi in širše. Vprašanje, ali praznujemo praznik kulture zato, ker smo po naravi tako kulturni, ali pa zato, ker smo tako nekulturni in moramo zaradi tega vsaj en dan v letu le-to naprej tiščati, pa naj ostane na tem mestu neodgovorjeno.

Čigav je torej slovenski praznik kulture? Slo-

venski umetniki in poustvarjalci ter vsi, ki se profesionalno ukvarjajo (ukvarjamo) s kulturno dejavnostjo, si ga seveda povsem prikladno lastijo/lastimo zase in ga bolj ali manj posrečeno izkoriščajo/izkoriščamo za samopromocijo, za opozarjanje na svoje dosežke in ne nazadnje za opozarjanje na težave, ki jih/nas spremljajo.

Je pa to seveda tudi čas obljub in zavez, kako bo v naslednjem letu vse boljše in kako se bosta slovenski kulturi cedila med in mleko. V letošnjem letu lahko samo upamo (tako kot pravzaprav že vsa leta doslej), da se bo vsaj del obljub, izrečenih ob in okoli praznika, tudi uresničilo in da se bo vendarle prekinilo z defetistično politiko kulturnega ministrstva, ki je povzročila konstanten padec tako sredstev za kulturo kot tudi pomena, vloge in (samo)podobe kulture v očeh ustvarjalcev kot tudi konzumentov. Vsekakor nas mora in more tolažiti vsaj to, da slabše, kot je bilo, skoraj ne more več biti in ima na ta način novi kulturni minister relativno lahko delo. Si pa spodaj podpisani ne maže oči in ustvarja pretiranih upov: prevečkrat smo bili že vsi skupaj zapeljani čez led praznih obljub, da bi bilo mogoče komur koli verjetni!

Kako pa je z umetniškim in sicer kulturnim ustvarjanjem v Šoštanju? Seveda bi si mazali oči, če bi se skušali kakor koli postavljati ob bok večjim centrom, kot sta to Ljubljana ali Maribor, vendar bi bilo ravno tako narobe, če bi podcenjevali in zanemarjali tiste, ki se trudijo in ustvarjajo v naši občini. In z optimizmom in veseljem smem in moram tudi na tem mestu ugotoviti, da se je v Šoštanju marsikaj premaknilo na bolje. In to tako, kot se ni zgodilo prej v več desetletjih. Ustanovitev Zavoda za kulturo se je, kljub skepsi, strahovom in predvsem nevedenju, kaj sploh smemo pričakovati od te institucije, izkazala za eno najpomembnejših in najkvalitetnejših potez, saj se pod okriljem zavoda oz. skozi njegovo večplastno dejavnost, katere rezultati so vidni tako v živahnem življenju Mestne galerije Šoštanj kot v pestrosti koncertnih dejavnosti ter skozi različne druge (ekološke, izobraževalne idr.) dogodke, ki jih le-ta prireja, vodi ali koordinira, dogaja živahnejše kulturno življenje - takšno, kot ga v Šoštanju že dolgo ni bilo. Kot poklicnemu muzealcu mi naj bo dovoljeno dati še poseben poudarek dvema muzealskima pobudama, ki sta nastali in zrasli v Šoštanju. Prva je pobuda za otvoritev Muzeja usnjarstva Slovenije v prostorih opuščene Tovarne usnja Šoštanj. Gre za projekt, katerega

daljnosežnost in pomen sta izjemna tako za lokalno skupnost kot širše za celotno Slovenijo in bi se ga morali vsi zavedati ter stati za njim. Ne gre samo za to, da je Šoštanj s Tovarno usnja Woschnagg & sinovi oz. kasnejšo Tovarno usnja Šoštanj rasel in padel, temveč gre poudariti tudi dejstvo, da so bili usnjariji ena najstarejših obrti na slovenskih tleh sploh. Kot prve med obrtniki jih srečamo omenjene tako v Mariboru kot na Ptujju, usnjarski cehi pa so bili nasploh nosilci cehovskega življenja v slovenskih mestih v srednjem in nato še v novem veku. Dejstvo, da je danes usnjarstvo praktično izginilo in izumrlo, predstavlja še večjo zavezo, da vsaj spomina na to pomembno industrijsko panogo ne bomo kar pospravili na smetišče, temveč ga bomo gojili tudi za naše zanamce. In ravno Šoštanj je tisti kraj, ki je zaradi svoje zgodovine še kako poklican, da to pomembno poslanstvo izvrši. Druga pobuda, vezana na muzejsko dejavnost in Šoštanj, pa je vezana na največjo zbirko »starin« v Sloveniji, ki jo je zbral in jo še vedno čuva gospod Zvone Čebul. Iz te zbirke je gospod Zvone, tudi s pomočjo Muzeja Velenje, predstavil že kar nekaj sklopov, od katerih je vsak, pa naj je šlo za predstavitev arheoloških artefaktov, starih manuskriptov in prvotiskov ali npr. etnoloških predmetov, predstavil tako izjemne bisere, da dejstvo, da gre pri tej zbirki za korpus, ki v sebi skriva kopico unikatnih biserov, ni več nobena skrivnost, želja lastnika ter dolžnost mesta in občine pa je, da mu omogočita primerne prostore za stalno predstavitev najlepšega in najvrednejšega, kar zbirka skriva.

Misel najsklenem sledeče: tako kulturni ustvarjalci kot poustvarjalci, ki živijo in/ali delujejo v Šoštanju, kot tudi ljudje, kot so predstavniki iniciativnega odbora za nastanek Muzeja usnjarstva ali omenjeni gospod Zvone Čebul, ali pa po drugi strani predstavniki Turistično-olepševalnega društva Šoštanj in še kdo (se opravičujem tistim, ki se morda počutijo po krivici neomenjene), vsi ti so vredni in potrebni stalne podpore in vzpodbude. Sodbo o njihovi kvaliteti pa bo tako ali tako pisal čas ne mi, njihovi sodobniki. Vsekakor si v Šoštanju ne smemo dovoliti (velja pa ta misel prav za vsak kraj in okolje v Sloveniji), da častimo umetnike, ustvarjalce od drugod, na domače pa pozabimo. Pri tem pa lahko v Šoštanju opazimo eno posebnost, ki meče prav posebej nesrečno luč na kraj in krajanje. Ne samo, da se rado zgodi, da spregledamo aktualne ustvarjalce (še enkrat naj poudarim izvrstno pozitivno vlogo, ki jo v zadnjem času ravno na tem področju igra Zavod za kulturo), temveč smo povsem pozabili celo na tiste, že pokojne umetnike, ustvarjalce, ki so v Šoštanju delovali ali pa iz njega izhajajo in ki so dosegli vseslovensko priznanje, v Šoštanju pa o njih ali ne vemo nič ali pa nimajo tistega mesta, ki bi ga zaslužili. Ne da bi hotel podati popoln seznam, naj naštejemo le nekaj imen: edini

slovenski impresionistični kipar Ivan Napotnik, katerega zbirka je zložena kot skladvonica drv v neprimernem prostoru na občini; najboljši slovenski dramatik pred Ivanom Cankarjem, dr. Josip Vošnjak; izjemen pedagog in pisatelj, desna roka škofa Antona Martina Slomška pri njegovem pedagoškem delovanju Peter Mussi in še in še bi lahko našteval. Vsi ti možje, ki so redno vključeni v vse slovenske preglede, enciklopedije itd., v Šoštanju zastoj čakajo na svoje obeležje oz. na primeren prostor v zgodovini mesta.

Ta svoj prispevek pa naj sklenem tako, kot sem ga začel. Beseda kultura ima izjemno širok pomen, predstavlja in objema praktično celotno človekovo delovanje in njegovo vsakodnevno bivanje. In ravno tu in na tem segmentu lahko in moramo v Šoštanju največ spremeniti. Kultura vsakodnevnega življenjskega ritma v Šoštanju je v zadnjem desetletju dosegla svoje dno. Vsem, ki živimo v mestu, je občutek življenja v getu postal že kar normalen. Dejstva, da je bolje, da po temi ženska ne gre več sama ven, sprjaznjenost s tem, da je Kajuhov park v soboto in nedeljo zjutraj tako nasut z umazanijo in razbito steklovino, da se v njem majhni otroci že nekaj časa ne smejo več igrati, da je mesto polno skupin bolj ali manj stare mladine, ki se nima ali noče kam dati in ji je edini cilj poslanjanje po zidovih, in da je normalno, da v mestu vlada negativni in ne pozitivni naboj itd., so postala že tako sama po sebi sprejemljiva in normalna, da jih ne registriramo več kot moteča in napačna. Nimam receptov, vem pa, da je to ravno tisti najpomembnejši segment (kulturnega) življenja v mestu, ki ga pogrešam, ki ga hočem, želim spremeniti. In šele takrat bo v Šoštanju mogoče praznik slovenske kulture praznovati kot veselja in radosti poln dan ter se ne spraševati, ali ga obeležujemo zato, ker smo tako zelo kulturni, ali morda zato, ker smo tako zelo nekulturni, da ga potrebujemo.

Vsem skupaj želim čim bolj mirnih in kulture polnih nadaljnjih 365 dni.

Hvala.

dr. Tone Ravnikar

Hotel Babilon

Zavod za kulturo Šoštanj je letos v počastitev kulturnega praznika v goste pripeljal predstavo Avtonomnega gledališča Lili Irt, največkrat uprizorjenega hrvaškega avtorja v zadnjih petnajstih letih Mira Gavrana. Vseh enajst oseb, ki v mono komediji Hotel Babilon nastopijo, odigra Violeta Tomič, ki jo zadnje čase bolj prepoznavamo v vlogi voditeljice TV kviza Najšibkejši člen.

Vseh enajst oseb v komediji pripoveduje isto zgodbo o ljubezni, ki se je zgodila poleti v majhnem primorskem mestecu, med češko turistko Zuzano Kollarovo in lokalnim zapeljivcem, receptorjem Janezom Vodopivcem, bolj znanim kot Gianni Bevilaqua. Ko profesionalni zapeljivec zavrže naivno dekle, se v navalu ljubosumnosti zgodi poskus umora. Tako nekako gre zgodba, predstavo pa si zainteresirani lahko (za 3 tisočake) ponovno ogledajo 7. marca ob pol osmih zvečer v velenjskem Domu kulture.

Kdo ve zakaj so se pristojni odločili za to predstavo ravno za praznik, saj lahko da podobnost z mnogimi dogodki v našem okolju, ni slučajna? Vse prevečkrat namreč o istih stvareh, govorimo različno, z različnimi jeziki in se prav trudimo, da sogovornikom ne prisluhnemo, temveč smo zaverovani samo v lastno resnico. Zato je na videz lahka komedija, v kateri res blesti Violeta Tomič, vse prej kot kratkočasje za prijeten večer.

No! Če je nekaterim bila samo to, je pa tudi dovolj. Vse je boljše, kot predajati se spiranju možganov med sedmo in osmo uro zvečer, ko nas nacionalni mediji zasipajo z iraškimi samomorilci, bušovskim pišmeuharstvom do celega sveta, potresi in drugimi nesrečami na oni strani globusa, domačim marširanjem talevih in tadesnih, prilaganju EU intakodaljeintakonaprej ...

Informacije v prostoru

Edi Vučina

Baje nekateri predstavniki občinske oblasti niso zadovoljni z mojim načinom podajanja informacij. Da je premalo prostora posvečeno urejanju prostora, se spet pritožujejo. Pozorni bralci so verjetno opazili spremembo imena te rubrike (prej prostorske informacije), ki je opozorila na celovitejšo obravnavo dogodkov, ki vplivajo na življenje v našem kraju. Informacijam, s katerimi je danes zasičeno naše okolje, se je po moje potrebno približati z različnih zornih kotov, še posebej s tistih, ki so jih ostali morebiti spregledali. Moj zorni kot opazovanja je seveda individualen, pogosto osamljen, a zato nič manj resničen oz. pomemben. Večina danes zagotovo ni več garancija, da smo na pravi poti, saj se ljudje prehitro predajamo površnim instant informacijam in slepo sledimo medijski manipulaciji.

Tudi tokrat bi vam rad napisal kaj o novih spremembah nekaterih prostorskih aktov, o zanimivem

projektu ureditve Trga svobode, o problemih projekta ureditve kolesarske poti skozi mesto, o novih občinskih davkih za neza- zidana stavbna zemljišča, pa še o čem, a mi pomen omenjenih tem zbledi ob veliko pomembnejših ekološki problemih, ki ogrožajo naš kraj. Sploh zadnji sklep občinskega sveta, ki je brez glasu proti (!) dovolil sežiganje kostne

moke. O. K., to se je enkrat, na moje veliko razočaranje nad svetniki (ne vsemi), že zgodilo. A tokrat so brez omembe vredne razprave kostni moki dodali še zeleno luč za nevarni odpadke s klasifikacijsko številko 18 02 02. Gre za odpadke iz raziskav, diagnostike, zdravljenja in preventive pri veterinarski dejavnosti; odpadki pač, ki so nevarni za infekcijo (kužni odpadki torej, najbrž tudi odpadki okuženih živali z BSE).

Iščem neko racionalno razlago za ravnanje svetnikov, a je ne najdem. Po preklicu soglasja k sosežiganju gudrona sem upal, da je končno prevladala zavest, da je zdravje občanov le pomembnejša vrednota od pičle odškodnine, ki jo, mimogrede, ne dobimo lastniki obremenjenih pljuč, pač pa županova vladajoča koalicija. Me prav zanima, koliko se bo od kurjenja nevarnih odpadkov vam, občanom, poznalo v žepu ali kje drugje, medtem ko je vendar vsakomur jasno, da zdravi od takega početja zagotovo ne bomo bolj. Le kaj smo se zamerili našim izvoljenim predstavnikom, saj vendar niso vsi zaposleni v TEŠ-u, da se tako trudijo v šoštanj privabiti razne (med njimi tudi zdravju nevarne) odpadke.

Je to razumeti kot maščevanje, ker smo volivci zamenjali sestavo državnega zbora? Ob tem lahko le zavistijo opazujemo nekatere druge občine, ki so se z županom na čelu postavile v bran svojih občanov pred vedno bolj objestnimi potrebami podjetij (tudi državnih), da bi na plečih in pljučih nemočnih ljudi povečevale svoj profit.

Sporni sklep v svojem besedilu vsebuje tudi veleumno ugotovitev svetnikov, da pri sežiganju kostne moke, do konca leta 2003 so jo že skurili preko 43.000 ton, »ni bilo zaznati škodljivih snovi v zraku in okolju«. Ne vem, če je kdo vprašal vas, spoštovane bralce, a zase vem, da se mi je zdravstveno stanje dihalnih organov v zadnjih letih opazno poslabšalo. Ne trdim, da je to nujno povezano z vplivi TEŠ-a, a dokler ni verodostojne analize zdravstvenega stanja ljudi, ki živimo pod dimniki, je tudi nasprotno nemogoče dokazati, zato predlagam, da svetniki ugotavljanje škodljivih vplivov prepustijo resnim analizam zdravja ljudi, ki jih zaenkrat še ni.

Zaupati pa vam moram tudi svoje razočaranje nad državnimi institucijami, predvsem nad ministrom, zadolženim za varstvo okolja, ki je pod vodstvom Kopača in njegovih ljubijev priredila vso potrebno zakonodajo, da TEŠ-u ni potrebno pridobiti vseh dovoljenj, ki bi jih sicer moral pridobiti kdor koli drug, ki bi želel ravnati z nevarnimi odpadki. Verjemite mi, da je majhna verjetnost, da bi se kdo za kurjenje odpadkov - kot novo poslovno dejavnost - prebil skozi goro potrebnih soglasij in si pridobil potrebna dovoljenja. TEŠ za tehnološko prilagoditev in spremembo namembnosti (iz elektrarne v sežigalnico odpadkov) ni potreboval gradbenega in uporabnega dovoljenja kot vsi ostali smrtniki (na primer tisti, ki si iz trgovine uredijo gostinski lokal, ali tisti, ki si v hiši uredijo frizerski salon). Še več, tudi javnost je iz postopka izdaje okoljevarstvenega soglasja izključena. Tako smo bili v preteklem mesecu priča, da je v šoštanskem krajevnem uradu UE potekala javna razgrnitev okoljevarstvenega soglasja (postopek je vodila ARSO - agencija RS za okolje) za ravnanje s starimi avtomobili, medtem ko iste javnosti o izdaji soglasja za sosežig nevarnega odpadka v TEŠ ni obvestil nihče.

Vsi drugačni - vsi enakopravni

Komaj se je dobro polegel hrup okoli nameravanega sežiga gudrona v TEŠ, se je zgodba o sežiganju odpadkov v naši elektrarni nadaljevala v obliki podaljšanja soglasja za sežiganje kostne moke, kar nenazadnje navrže kar lepe denarce v občinski proračun.

Zaporedje dogodkov - izdaja sklepa, da se mi, občani, s tem strinjamo, in objava državnega dovoljenja, ki ga je Agencija RS za okolje izdala TEŠ, priča, da naša občina, TEŠ in pristojni državni organi tesno sodelujejo. In prav je tako.

Vprašanje pa je, če so tisti, ki se tudi v našem imenu strinjajo s sežiganjem kostne moke v TEŠ, seznanjeni z vsebino dovoljenja, ki jo je država dala TEŠ. Gre namreč za to, da je TEŠ pridobila dovoljenje za sežiganje kužnih veterinarskih odpadkov, kar na ves projekt meče precej čudno luč.

Zato sem se ponovno pritožil na občinsko soglasje, ponudil kompromisni izhod v vsebini dopolnitve sklepa in zaprosil pristojnega ministra za pojasnilo. Odgovorov za enkrat še ni.

Ker pa sem bil v primeru gudrona obtoževan, da politiziram in da po nepotrebnem dvigujem prah v slovenskih medijih, prepuščam kostno moko slovenskim raziskovalnim novinarjem, prepričan pa sem, da imajo občani Občine Šoštanj pravico, svetniki pa tudi dolžnost poznati spoznanja in mnenja tistih, ki mislimo/je drugače. Malo po svoje. Zato kljub morebitnim ponovnim očitkom, da zlorabljam položaj odgovornega urednika Lista, objavim pismo ministru in ponujeno dopolnitev sklepa našim za stopnikom v občinskem parlamentu.

Peter Rezman, odg. ur. Lista

Vprašanje o nadomestilu za sežig kostne moke

Spoštovani gospod minister!

Sem Peter Rezman, občan Občine Šoštanj, in se že vrsto let po svojih močeh zavzemam za celovito ekološko sanacijo Šaleške doline. Ni mogoče trditi, da se pristojni v Šaleški dolini in na ravni države že vsaj dvajset let ne trudijo iskreno popraviti napake, vendar je degradacija okolja tako velika, da sanacija v celoti ne bo mogoča nikoli. V obdobju po letu 2000 pa se v okviru raznih podjetniških krogov vrstijo pobude, da bi se TEŠ vključila v slovensko "mrežo" reševanja problematike odpadkov na način, da bi se le-ti (so)sežigali v TEŠ oziroma na kakšen drugačen način odlagali na območju deponije elektrofiltrskega pepela. Ta trend se je pričel leta 2000 s sežiganjem »kostne moke«, nadaljeval pa lani z agresivnim pristopom onesnaževalcev, ki so želeli javnost prepričati, da bi lahko v TEŠ z velikimi dobički sežigali predelani kislilni gudron. Kasneje se je od te namere odstopilo, a se je hkrati s spremembo odloka o deponiji elektrofiltrskega pepela tako v Občini Šoštanj kot v Mestni občini Velenje pripravila pravna podlaga za reciklažo gradbenih odpadkov iz vse države na tej deponiji.

Kot rečeno se je leta 2000 pričela TEŠ uporabljati kot (so)sežigalnica »kostne moke«. Sam sem bil v dobri veri kot eden od mnogih domačinov prepričan, da država skrbi, da se te zadeve izvajajo strokovno korektno in v skladu z veljavnimi predpisi. Žal pa sem tekom leta 2004 ugotovil, da državne inštitucije prepuščajo iniciativo lokalni skupnosti, ki pa ni strokovno usposobljena za nadziranje teh problemov in jih v prvi vrsti zanima samo to, koliko denarja bi se jim na račun reševanja državnih problemov nateklo v občinski proračun. Drugače si namreč ne znam razložiti dejstva, da TEŠ ni bilo mogoče najti na seznamu sežigalcev odpadkov pri Agenciji RS za okolje, ki ga je ta objavila 22. 10. 2004. Po izjavah pristojnih na lokalni ravni se je t. i. "redno sežiganje kostne moke" v TEŠ odvijalo vse leto 2004, za kar je Občina Šoštanj prejela "nadomestilo za sežiganje kostne moke". Iz novega seznama sežigalcev pa je mogoče razbrati, da je agencija izdala dovoljenje za sežiganje kostne moke 3. 2. 2005, in sicer do 1. 1. 2008, ko lahko v TEŠ lahko sežigajo odpadke pod klasifikacijskima številčkama 02 02 03 in 18 02 03*.

Pri dešifriranju teh dveh klasifikacijskih številčk sem ugotovil, da gre v prvem primeru za snovi, ki so neprimerne za uporabo ali predelavo, ki nastanejo pri pripravi in predelavi mesa, rib in drugih živil živalskega izvora. Pripominjam, da nam je bila v minulih letih kot takšna predstavljena t. i. "kostna moka". Glede drugega pa je mogoče ugotoviti, da gre za **nevarne odpadke** pod H9, in sicer so to odpadki, ki nastanejo pri raziskavah, diagnostiki, zdravljenju in preventivi pri veterinarski dejavnosti, in sicer takšni, ki z vidika preventive pred infekcijo zahtevajo posebno ravnanje pri zbiranju in odstranjevanju in so bili do marca 2001 označeni kot "kužni".

Občina Šoštanj se že več let "strinja" s sežiganjem kostne moke v TEŠ pod pogojem, da se med TEŠ in Občino Šoštanj sklene sporazum, za katerega pa je dvomiti, da njegovo vsebino poznajo tudi pristojni za ravnanje z odpadki na državni ravni. Bistvo tega sporazuma je seveda "nadomestilo za sežiganje kostne moke", ki je prihodek proračuna Občine Šoštanj in se je leta 2004 načrtoval v višini 260 milijonov tolarjev, leta 2005 pa se načrtuje v višini 280 milijonov tolarjev. Pristojni na lokalni ravni ves čas poudarjajo, da pri dejavnosti sežiganja kostne moke v TEŠ ni nobenih nevarnostih in da vse potrebne meritve kažejo, da ta dejavnost v TEŠ nima nobenih škodljivih posledic za okolje. Pri tem se sama po sebi postavljajo vsaj tri vprašanja, za katere, prosim, da mi nanje dogovorite:

1. **Kako to, da po mnenju pristojnih ni nobenih posebnih nevarnosti pri sežiganju kostne moke, če je bilo TEŠ izdano dovoljenje za sežiganje nevarnih odpadkov, ki nastanejo pri raziskavah, diagnostiki, zdravljenju in preventivi pri veterinarski dejavnosti, in sicer takšnih, ki z vidika preventive pred infekcijo zahtevajo posebno ravnanje pri zbiranju in odstranjevanju?**
2. **Kaj predstavlja t. i. "nadomestilo za sežiganje kostne moke", ki je prihodek proračuna Občine Šoštanj? Ali se s tem denarjem izplačuje škoda, ki nastaja pri sežiganju kostne moke, ali gre za odškodnino zaradi potencialne nevarnosti pri sežiganju nevarnih odpadkov?**
3. **Kako je v TEŠ poskrbljeno za posebno ravnanje z nevarnimi odpadki z vidika preventive pred infekcijo delavcev, ki so v neposrednem stiku s "kostno moko", in kako je poskrbljeno, da se potencialna nevarnost ne bi realizirala v obliki infekcije v neposrednem okolju elektrarne in širše?**

Vljudno Vas prosim za odgovore na ta tri vprašanja in se vam zanje vnaprej najlepše zahvaljujem.

Predlog sklepa

Na podlagi 16. člena Statuta Občine Šoštanj (Uradni list Občine Šoštanj, št. 10/00), je Svet Občine Šoštanj na svoji 17. redni seji dne _____ sprejel naslednjo

DOPOLNITEV SKLEPA

št. 032-01-0001/2005 (Uradni list Občine Šoštanj 1/2005)
o sežigu mesno-kostne moke

1. člen

Za členom 1 sklepa se dodata člena 1a in 1b, ki se glasita:

1.a člen

Svet Občine Šoštanj ugotavlja, da sodi mesno-kostna moka oziroma mesna, perna, kostna moka po sklepu med odpadke, ki sodijo v razred 02 klasifikacije odpadkov po Pravilniku o spremembah in dopolnitvah pravilnika o ravnanju z odpadki (Uradni list RS 20/01), in sicer konkretno za odpadke po klasifikacijski številki 02 02 03. Po navedenem pravilniku so to odpadki pri pripravi in predelavi mesa, rib in drugih živil živalskega izvora snovi, neprimerne za uporabo ali predelavo. Dovoljenje za sežig teh odpadkov je TEŠ izdala Agencija RS za okolje in je to zavedeno v uradnem seznamu sežigalcev odpadkov agencije z dne 3. 2. 2005.

1. b člen

Svet Občine Šoštanj ugotavlja, da je v uradnem seznamu sežigalcev odpadkov Agencija RS za okolje z dne 3. 2. 2005 le-ta izdala TEŠ-u tudi dovoljenje za sežig nevarnih odpadkov, ki sodijo v razred 18 klasifikacije odpadkov po Pravilniku o spremembah in dopolnitvah pravilnika o ravnanju z odpadki (Uradni list RS 20/01), in sicer konkretno za odpadke po klasifikacijski številki 18 02 02*. Po navedenem pravilniku so to odpadki iz razi-skav, diagnostike, zdravljenja in preventive pri veterinarski dejavnosti - odpadki, ki z vidika preventive pred infekcijo zahtevajo posebno ravnanje pri zbiranju in odstranjevanju.

Svet Občine Šoštanj prepoveduje sežiganje takšnih odpadkov v TEŠ.

2. člen

Za členom 2 se doda člen 2a, ki se glasi

2. a člen

Strinjanje za sežiganje mesno-kostne moke v TEŠ izdaja Svet Občine Šoštanj do celovite razrešitve problematike s kostno moko v Republiki Sloveniji, vendar najdlje za obdobje do konca leta 2005.

Po preteku tega prehodnega obdobja Svet Občine Šoštanj trajno umika vsakršna soglasja oziroma strinjanja za sežiganje mesno-kostne moke v TEŠ oziroma ga prepoveduje.

3. člen

Sklep prične veljati 15 dni po objavi v Uradnem listu Občine Šoštanj.

OBRAZLOŽITEV

Svet Občine Šoštanj je dne 31. 1. 2005 sprejel sklep o sežigu mesno-kostne moke, 3. 2. 2005 pa je bil objavljen seznam odpadkov, za katere je TEŠ-u izdala dovoljenje Agencija RS za okolje. Ta seznam širi obseg do sedaj znanih odpadkov, za katere je Svet Občine Šoštanj izdal strinjanje. Gre za odpadke po klasifikacijski številki 18 02 02*, ki sodijo med nevarne odpadke, in sicer v razred H9 - infektivnih odpadkov. V osnovnem besedilu Pravilnika o ravnanju z odpadki (Uradni list 84/98) so nosili ti odpadki oznako "kužni". Infektivni odpadki so tisti odpadki, ki vsebujejo za zdrave ljudi nevarne klice ali vsebujejo kužni material živalskega izvora. V skrbi za zdravje občanov Občine Šoštanj in tudi staleža živalskih čred, Svet Občine Šoštanj ne more soglašati s sežiganjem takšnih odpadkov v TEŠ.

S členom 2 tega sklepa pa Svet Občine Šoštanj določa končni rok, kako dolgo je lahko TEŠ še na spisku sežigalcev za odpadke, ki nastajajo v RS. S prepovedjo takšnega početja v TEŠ se Občina Šoštanj aktivno vključuje v celovito reševanje ravnanja z odpadki v RS.

Naši gasilci PGD Lokovica

Čas občnih zborov, tudi gasilskih. V Lokovici so ga pripravili 12. februarja in prav prijetno je bilo prisluhniti poročilom in debati, ki je sledila. Zakaj ne! Za lokoviške gasilce je veljalo leto 2004 kot zelo uspešno. V kraju so praznovali 30-letnico gasilstva, predali namenu novo gasilsko vozilo (težko 36 milijonov), ki so ga že lahko garažirali v novem prizidku. Ta je najbrž naredil nekaj sivih las tistim, ki so se trudili s papirji zanj. Med njimi je bil gotovo Boris Lambizer, predsednik lokoviških gasilcev, ki je v svojem poročilu poleg ostalega pohvalil delo članov društva, ki so opravili več kot 100 ur prostovoljnega dela. Pri vsem tem pa niso pozabili na družabnost ter

Foto: M. K.

Foto: M. K.

seveda vaje in skrb za požarno varnost v kraju. Andrej Jurič, poveljnik, je naštel nekaj dejavnosti lokoviških operativcev, ki so sodelovali pri reševanju premoženja, vozili vodo in skrbeli za preventivo in usposabljanje. Tudi poročilo mladincev (Urban Kavšak) je bilo sprejeto z zasluženostjo, saj je vendarle jasno, da je skrb za vzgojo podmladka ena izmed bistvenih nalog društva. Blagajničarka Brigita Lambizer je natančno podala finančno poročilo, delovni predsednik Aleksander Drev pa je zbrane usmerjal tudi v prihodnost. Plan dela za leto 2005 je obsežen in pokriva več področij gasilstva. Vendar je zaupanje staremu vodstvu tudi neke vrste garancija za naprej, saj so pri izvedbi volitev v organe upravljanja člani ponovno potrdili za predsednika društva Borisa Lambizerja in tudi poveljnik je ostal Andrej

Jurič. Vrste pa so okrepili z novo tajnico Jasno Plaskan in blagajničarko Tatjano Roscec. Na občnem zboru so nekaterim članom podelili tudi priznanja in odlikovanja. Z gasilskim: »Na pomoč!« so zaključili 31. občni zbor in ga zaokrožili z družabnim večerom.

Milojka Komprej

Predsednik tokrat postregel s presenečenjem

Šoštanjski gasilci so imeli svoj redni, tokrat že 126. letni občni zbor, na katerem so podali obračun dela v preteklem letu. Poskrbeli pa so tudi za vedrejši del večera in za precejšnje presenečenje.

Predsednik društva Boris Goličnik je name nil uvodne besede vsem prisotnim, še posebej je pozdravil številne goste. V svojem poročilu je navedel kar nekaj posodobitev in izboljšav, ki so jih gasilci opravili v minulem letu na gasilskem domu in opremi, precej dela pa čaka šoštanjske gasilce tudi letos, kot je bilo razvidno iz delovnega načrta.

Aleš Švarc je v poročilu poveljnika omenil, da so v letu 2004 opravili 20 intervencij. Ob tem je pripomnil, da je požarov vse manj, kar gre pripisati tudi preventivi, vse več pa je tehničnih intervencij. Vsem članom se je zahvalil za opravljeno delo, še posebej pa je pohvalil mlade, ki v društvu res dobro delajo. Poleg ostalih obveznosti še najdejo čas za gasilsko dejavnost. Tako so imeli preko 60 vaj, za tekmovanja pa so porabili kar 20 vikendov.

Gasilska mladina je imela svoj občni zbor, poročilo s tega pa so prebrali tudi na članskem zboru.

Pomembna je bila tudi izdelava karte novih požarnih rajonov v Občini Šoštanj, ki so jo sprejela in podpisala vsa društva in poveljstvo Občine Šoštanj.

Po prebranih poročilih so besedo dobili gostje. Ti s svojimi željami in pozdravi vedno popestrijo občne zборе. Tokrat je bil zelo odmeven govor poveljnika občinske civilne zaščite Danila Čebula, ki je povzel izvajanje poveljnika o vse manj požarnih in vse večjem številu tehničnih intervencij.

»Zaradi porušenega ravnovesja v naravnem okolju moramo računati na vse več intervencij, ki so posledice tega. Za to pa je potrebna primerna oprema, še zlasti pa pripravljenost in izobraževanje. Bati se je, da bo brezskrbno ravnanje človeštva z naravo v bodočnosti prinašalo vse hujše podnebne spremembe in s tem neizogibne katastrofe, katerih razsežnosti si ni mogoče predstavljati.«

Zbrane je v imenu Gasilske zveze Velenje pozdravil poveljnik Jože Drobež. Skupaj s taj-

nikom zveze Andrejem Hoferjem sta podelila odlikovanja in priznanja za dolgoletno službovanje v gasilstvu.

Na občnem zboru so v svoje vrste sprejeli tudi nekaj novih članov, za posebno presenečenje pa je poskrbel predsednik. V roke je vzel kitaro in zbranim zapel pesem Molitev gasilca. Verzi so zapisani na obeležju, posvečenem gasilcem, ki so izgubili življenja ob napadu 11. 9. v New Yorku. Ko jih je bral, so ga prevzeli in tako jih je prevedel in s pomočjo prijatelja tudi uglasil. Zbrani gasilci so se ob tem zamislili, na koncu pa z bučnim aplavzom izrazili svoje odobravanje.

Upamo, da bomo tudi v prihodnje v zvezi z gasilci lahko poročali o tako veselih dogodkih, seveda pa nam bodo vedno pripravljene priskočiti tudi na pomoč v naših nesrečah.

Marija Lebar

PGD Gaberke

Na letošnjem občnem zboru so gaberški gasilci izvolili nov upravni odbor. Zamenjali so tako predsednika kot poveljnika društva. Novi predsednik je Bogdan Lampret, novi poveljnik pa je Zvone Koželjnik. Prejšnji predsednik Karel Judež je v svojem poročilu o delu društva v prejšnjem letu poudaril, da so bili člani aktivni tako na področju gasilstva kot na področju prirejanja družabnih prireditvev, izvedli so nekaj udarniških akcij in drugih manjših del ter sodelovali s pobratenim PGD Zibika. Tudi prejšnji poveljnik operative Bogdan Lampret je imel kaj povedati. Čeprav v prejšnjem letu v Gaberkah ni gorelo, gaberški gasilci niso počivali. Pomagali so drugim gasilskim društvom pri gašenju šestih požarov. Krajanom so nudili različne usluge, poskrbeli pa so tudi za izobraževanje, izvedli nekaj preventivnih vaj in kupili nekaj manjše opreme. Udeleževali so se tekmovanj, kjer so bili enkrat bolj, drugič pa manj uspešni. V drugi polovici prejšnjega leta so se pričeli intenzivno ukvarjati z nakupom nove gasilske avtocisterne, ki bo v primeru intervencije med drugim omogočala hitrejši in varnejši dostop moštva do zelenih točk. Vozilo bodo dobili na začetku poletja, uradni prevzem pa bodo izvedli na prireditvi Praznik žetve in kruha. Za vozilo, vredno dobrih 40 milijonov slovenskih tolarjev, je levji delež prispevala Občina Šoštanj, ostalo pa bodo zbrali sami s pomočjo donatorjev. Tudi v naslednjem letu nameravajo biti v društvu aktivni, predvsem na področjih usposabljanja desetih za tekmovanja, izvajanja preventivnih vaj in rednega vzdrževanja vozil ter opreme. Takoj po prejemu nove cisterne se bodo lotili njenega spoznavanja in na ta način skušali

Karel Judež si bo po 8 letih vodenja gasilcev lahko oddahnil.

Foto: Karolina Judež

čim bolje spoznati njene lastnosti, zmogljivosti in sposobnosti.

Na koncu uradnega dela občnega zbora so najzaslužnejšim članom podelili priznanja in odlikovanja.

Z. Mazej, A. Grudnik

GD Topolšica

Tudi v Topolšici so občni zbor, 74. po vrsti, ki je bil 5. februarja 2005, izkoristili za pregled minulega leta in dela v njem ter načrte za naprej. Herman Pergovnik, predsednik društva, je bil v svojem poročilu kritičen, pa vendar na nek način tudi optimističen, vsaj kar se gradnje novega gasilskega doma tiče. Že nekaj časa je, kar je bila izražena želja, nato je ta želja postala bolj otipljiva in zdaj, ko je sprejetje zazidalnega načrta tik pred zdajci, tudi že bolj realna. Ob tem se je Pergovnik zahvalil županu Občine Šoštanj Milanu Kopušarju in Vikiju Drevu za vloženi čas in trud pri rešitvi tega problema. Pergovnik pa je pohvalil tudi gasilske vrste, člane in tiste, ki pomagajo pri uresničevanju ciljev. Franc Hriberšek, poveljnik topolških gasilcev, je poudaril, da je operativna lani v celoti uresničila program, bili pa so uspešni tudi pri reševanju imovine. Veliko časa so posvetili tudi izobraževanju ter aktivnostim ob mesecu požarne varnosti. V delo so skozi leto vložili 3100 ur.

Želje so velike, plani tudi, a realnost je tu. V Topolšici se bodo v letošnjem letu trudili za pridobitev gradbenega dovoljenja za novi dom, kar je že sam po sebi dosti velik zalogaj. Zamenarili pa ne bodo izobraževanja in tekmovanj in tudi nekaj opreme bodo kupili za boljše delovanje.

Na občnem zboru so podelili tudi nekatera priznanja in pohvale.

Delovni predsednik Darko Delopst je zaključil delovni del sestanka z zahvalo vsem poročevalcem gostom ter članom za sodelovanje na občnem zboru.

M.K.

Rdeči križ

Prvega februarja je bilo v organizaciji Rdečega križa Velenje in ZD, referata za zdravstveno vzgojo Velenje kviz tekmovanje učencev 8. razredov OŠ in dijakov 1. letnikov ŠCV na temo Preoblemi odvisnosti ter Mladi in gibanje Rdečega križa. Obširni članek o tem pripravljamo za drugič, tokrat objavljamo samo prvo mesto, ki ga je zasedla ekipa 8. a razreda Osnovne šole Bibe Roecka, ki so jo pod mentorstvom Marice Rožič sestavljali Tatjana Lakič, Tina Tavčar in Dario Šiljak. Čestitamo.

O samem tekmovanju, vsebinah in zanimivostih s tekmovanja pa v naslednji številki.

M.K.

Mladinsko društvo Gaberke

Mladinci iz Gaberk smo se zbrali v gasilskem domu v Gaberkah na svojem 7. letnem občnem zboru. Kljub svoji mladosti smo že večkrat dokazali, da smo sposobni organizirati tudi večje prireditve, kot je npr. prvomajski kres v Gaberkah. Zasluge gre pripisati resnosti dela članov upravnega odbora, ki se redno dobivajo na sestankih, na katerih si pred določeno aktivnostjo razdelijo naloge, saj le ta način lahko ta pravočasno in gladko steče. Društvo seveda ne bi zmoglo vsega brez podpore ostalih gaberških društev. V društvu se na leto ne obrne ravno veliko denarja, ga je pa dovolj za kakšen piknik in izlet po Sloveniji. Večino denarja si zaslužimo sami, nekaj pa nam ga donirajo Občina Šoštanj in sponzorji. Kot v vsakem društvu se tudi pri nas pojavlja problem majhnega števila aktivnih članov. Ob tem nas je potolažil podžupan Občine Šoštanj g. Štefan Szabo, ki je poudaril, da smo še vedno edinstveno mladinsko društvo v bližnji in daljni okolici, ki živi in uspešno deluje. Iz poročil je ugotovil, da smo uspešni, predvsem pa meni, da je redno delo tretjine članov še vedno velik delež delovnih ljudi v društvu. Mladinska društva le redko kje zaživijo, saj so najbolj podvržena nihanju v sestavi članov – mlajši prihajajo, starejši odhajajo. Ali se bo društvo ohranilo, je odvisno predvsem od tega, kako bo starejša garnitura članov svoje znanje in izkušnje prenesla na mlajše in jim s tem omogočila uspešno vodenje društva tudi po njihovem odhodu. Sicer se lahko zgodi, da pride z leti med starejšimi člani do naveličanosti, med mlajšimi pa ni moč najti zadosti velike zagnane sredine, ki bi društvo peljala naprej, zato to enostavno razpade. V našem društvu smo

Štefan Szabo in Bernard Skarlovnik sta z zanimanjem spremljala poročila MDG.

A. Grudnik

tako lani popolnoma »pomladili« upravni odbor, ki zdaj uspešno in usklajeno deluje. Zato se ni bati, da društvo ne bi še naprej uspešno živelo. Tudi letos si je društvo zadalo precej pester delovni plan, v svoje vrste pa smo sprejeli tudi nekaj novih članov.

Z. Mazej, A. Grudnik

Zadovoljni s poslovnimi rezultati v minulem letu

Era d. d. je predstavila poslovne rezultate, sicer še nekonsolidirane, za leto 2004, s katerimi so zadovoljni. Predsednik uprave Gvido Omladič pa je razgrnil tudi načrte za prihodnje. Računajo, da bodo že v letu 2005 kar polovico svoje prodaje dosegli na trgih bivših jugoslovanskih republik.

V minulem letu je celotna skupina imela 65 milijard tolarjev prihodkov od prodaje in s tem dosegla 8 odstotno povečanje glede na leto 2003, imeli pa so okrog 300 milijonov tolarjev dobička. Ti rezultati, kot že rečeno, še niso konsolidirani. 75 odstotkov svoje prodaje ustvarijo z živilskimi artikli, 25 odstotkov pa s prodajo neživil in tudi z ostalimi dejavnostmi, ki jim posvečajo čedalje več pozornosti.

V letu 2004 so razširili maloprodajno mrežo centrov in supermarketov. Odprli so nove centre v Ormožu, na Ptujju in v Novem mestu, prenovili pa so med drugim blagovnici v Šoštanjju in Mozirju. Ker so v preteklih letih veliko investirali, se sedaj ta vlaganja že vračajo, kar se kaže tudi v rezultatih. V letu 2005 tako načrtujejo 81 milijard tolarjev prihodkov od prodaje, kar je 21-odstotno povečanje glede na leto poprej. Pričakujejo pa kar 50 odstotkov več dobička kot lani, tudi na račun vlaganj iz preteklih let.

Kot je povedal Gvido Omladič, je trgovina panoga, kjer je potrebna velika prilagodljivost, v zadnjih letih pa še hitra internacionalizacija. V Eri so se ves čas zavedali, da je zanje prodor na tuje trge življenjskega pomena. Tako so v letu 2003

Gvido Omladič, predsednik uprave Ere.

pričeli s svojo dejavnostjo na Hrvaškem, kjer so navezali strateško in kapitalsko partnerstvo s podjetjem Trgohit Čakovec. V kratkem času so odprli 3 nakupovalne centre in 65 supermarketov, zaposlenih pa imajo okrog 1000 sodelavcev. V letu 2005 načrtujejo na hrvaškem trgu 140 milijonov evrov prometa.

Velike možnosti se kažejo tudi v Črni gori, kjer je Era trenutno največji tuji trgovec. V Podgorici skupaj s partnerji pripravljajo projekt izgradnje največjega trgovsko-zabavišnega centra. Z gradnjo bodo pričeli konec leta 2005.

V središču Skopja je Era lastnik Skopskega sejma, ki obsega okoli 200.000 m². Letos bodo tu pričeli z realizacijo projekta trgovsko-kongresno-zabavišnega centra po principu ljubljanskega BTC. V letu 2004 so prenovili kongresni center. Ob tem pa sejemska dejavnost poteka že več let in imajo poleg ostalih prireditev in dogodkov kar 18 različnih sejmov letno in okrog milijon obiskovalcev.

V Eri posvečajo pozornost povezovanjem, tako je družba članica mednarodne grupacije CBA, v letu 2004 pa so se strateško povezali z italijanskim diskontnim trgovcem Eurospin ter ustanovili skupno mešano podjetje Eurospin Eko. Povezava je pomembna, saj se v Sloveniji napovedujejo novi diskontni trgovci iz tujine, zato se bodo tržna razmerja gotovo spremenila. Ambiciozno načrtujejo odprtje od 70 do 80 diskontov Eurospin.

Era se zaradi sinergijskih učinkov povezuje s slovenskimi proizvajalci in tudi na tujih trgih ponuja slovensko blago. Načrtujejo povečanje asortimana pod lastno blagovno znamko Good, za neživila pa Adut in Agrina, ki so cenovno najbolj ugodne. Redno spremljajo cene tako imenovane košarice izdelkov. Kot je poudaril predsednik uprave, ni njihov cilj biti najcenejši, želijo pa biti z ustrežno kakovostjo konkurenčni. Po obsegu imajo v Sloveniji trenutno 10 odstotkov prodaje in to želijo obdržati še naprej. V ta namen prirejajo tudi različne akcije za zveste kupce, ko je na primer Zlato zrno.

Tudi doma načrtujejo poleg trgovine še ostale dejavnosti. Tako so v minulem letu postali generalni sponzor tradicionalnega Pikinega festivala, podpisali pa so pismo o nameri z Mestno občino

Velenje o dolgoročnem sodelovanju pri festivalu. V skupini TRC Jezero, katere članica so, načrtujejo izgradnjo družinskega parka za otroke.

Era zaposluje v vseh svojih dejavnostih skoraj 3000 sodelavcev. Družba je v širjenju odpiralnega časa našla tržno nišo, zato so v lanskem letu na ustavno sodišče vložili pobudo za razveljavitev spremembe novega zakona o odpiralnem času. V primeru, da s pobudo ne bi uspeli, bi brez dela ostalo okoli 200 sodelavcev. Tukaj so vsi tudi delavci v upravi.

Foto: Marija Lebar

Marija Lebar

Hokej v naravi

V nedeljo, 20. februarja, se je na igrišču v zgornjem Florjanu že drugič po vrsti odvijal hokejski turnir, letos v organizaciji ŠD Pohrastnik. Če je bila lani udeležba dokaj skromna, letos tega zagotovo ne bi mogli trditi, saj se je prijavilo kar pet ekip s petimi igralci, ki so tekmovali po sistemu vsaka ekipa z vsako. Turnir je tako potekal do zgodnjih popoldanskih ur, rezultati pa so bili ob koncu naslednji:

1. Desus	7 točk
2. New York Rangers	6 točk
3. Florjan	5 točk
4. Texas	4 točke
5. X	0 točk

Zmagovalna ekipa je bila v sestavi Jože Čepin, Miha Skornšek, Martin Fajdiga, Aleš Ocvirk in Ivan Kodrun.

Foto: M. K.

Drugače pa so ekipe dosegale naslednje rezultate:

Desus : NYR	3 : 2
Texas : Florjan	2 : 3
Desus : X	5 : 2
Desus : Texas	1 : 0
NYR : X	3 : 0
Desus : Florjan	2 : 2
Texas : X	4 : 3
NYR : Florjan	2 : 0

Organizatorji menijo, da je turnir v celoti uspel, ob pa tem vabijo ekipe, da še naprej pridno trenirajo. Zahvaljujejo se Ivanu Kodrunu za dobro pripravo in vzdrževanje igrišča.

Milojka Komprej

Ponesi Tomšiča, duh Šercerja in Bračiča ...

Pohod ob spominu na 61-letnico preboja XIV. divizije

Kako s ponosom smo včasih prepevali to pesem, kako simbolična in resnična je zvenela iz mladih in starih ust. In spomin na znameniti pohod XIV. divizije, ki je začela svoj znameniti pohod na Štajersko 6. januarja leta 1944 in v februarju bila odločilne boje na območju Šaleške doline, se je iz leta v leto dostojno obnavljal. Spomin na brigade in hrabre borce, ki so jo sestavljali, je bil simbol slovenskega boja in zvezda znak vseh svobodomiselnih Slovencev in Slovencev. Divizija je izvršila svojo herojsko pot in se vedno uspešno prebila iz sovražnega obroča, pri tem pa izgubila 360 borcev. Spomin se je iz leta v leto obnavljal pa tudi spreminjal.

To so ogorčeno in z žalostjo poudarili govorniki na letošnjem pohodu, ki je 19. in 20. februarja potekal na območju Šaleške doline v organizaciji Območnega združenja borcev in udeležencev NOB Velenje, skupaj s KO Šalek – Paka, Ravne, šaleško konjenico in Mladim forumom ZLSD. Dvodnevni pohod, ki ga je spremljala šaleška konjenica, harmonikarji, praporščaki in številni zbrani, pa vendarle na nek način dokazuje, da spomin na srčnost in predanost ljudi, ki so pred davnimi šestdesetimi leti in več dali svoja življenja za domovino, še živi. In vsemu ob rob se je treba vendarle samo vprašati: Kdo je bil agresor in kdo se je branil? Smo Slovenci napadli Italijane, Nemce in druge ali so se njihove vojaške enote zgrnile na naše ozemlje in teptale naše vrednote, naš jezik, naše ljudi?

Predsednik OZ zveze borcev in udeležencev NOB Bojan Kontič je v Paki razočarano ugotavljal, da skušajo nekateri izkriviti resnico in prikazati zvezdo kot simbol totalitarne režime. Filmi, ki so jih pred kratkim prikazali (Srce v breznju), izkrivljeno prikazujejo zgodovinska dejstva in poudarjajo neko skrajnost, ki je ni bilo. Zanimarjeno je trpljenje Slovencev in Slovencev, poboji Italijanov pa so prikazani kot zločini, ki naj bi se dogajali neosnovano. »Ne vem, kolikokrat bomo morali javno ponoviti, da obžalujemo povojne poboje, da pa ne dovolimo, da se skuša boj partizanov prikazati kot nepotrebno dejanje, ki je privedlo do bratomorne vojne.«

Pri Osreških pečeh je zbrane nagovoril Jože Povše, podpredsednik OZ ZB in udeležencev NOB in ravno tako obsodil izkrivljanje zgodovinskih dejstev. Poudaril je, da nočemo vzpodbujati preprirov in nesoglasij med sosedi, pa vendar gre za to, da bi tisti, ki so za odnose odgovorni, primerno povedali, naj notranja nesoglasja v svojih državah rešuje vsak sam, brez laži in vple-

tanja drugih držav v krivde in zločine, ki so jih zakrivali sami. Naše stališče je: Prijatelji z vsemi, sužnji nikomur.

Spomin na eno izmed žrtev preboja Štirinajste, našega rojaka, pesnika Karla Destovnika - Kajuha je še vedno živ in primerno so ga pri Žlebniku v Zavodnjah obudili člani Mladega foruma ZLSD. Podpredsednik Gašper Koprivnikar je poudaril, da odvracanje pozornosti od zgodovinskih dejstev in ponavljanje laži še ne spremeni laži v resnico. Obljubil je, da mladi nikoli ne bodo pozabili na prave žrtve 2. svetovne vojne.

Milojka Komprej

Občni zbor TD Pristava

Predsednik Turističnega društva Pristava Drago Kotnik je z zadovoljstvom pričel poročilo društva za leto 2004. Leto je bilo namreč zelo plodno, saj so poleg vseh tradicionalnih in drugih prireditev izvedli kar nekaj udarniških akcij. Med vidnejšimi dosežki je izdelava zloženke, s katero so predstavili turistično podobo Pristave. Ob koncu leta so izdali

Foto: A. Grudnik

Po delovnem letu se prileže zabava.

tudi stenski koledar z motivi iz njihove vzorno urejene okolice. Na prvomajskem srečanju sta župan Milan Kopusar in borec NOB Rudi Hriberšek dvignila evropsko zastavo. Zaradi škode, ki so jih divji prašiči povzročali krajanom Pristave in Raven, so člani društva pomagali lovcem lovske družine Velunja pri skupnem lovu na divje prašiče. V treh lovih je lovcem uspelo ustreliti 7 prašičev. V naslednjem letu poleg že utečenih rednih aktivnosti nameravajo obnoviti že postavljene smerokaze in postaviti novega na Forhteneku. Pod domačijo Apat bodo postavili veliko tablo z vsebino zloženke TD Pristava. Poleg rednega urejanja ceste na Pristavo imajo v načrtu asfaltiranje ceste od Mihača do Štrigla. Predsednik pa se je na koncu uradnega dela zahvalil vsem, ki so društvu kakor koli pomagali v preteklih letih, in si želi, da bi bilo tako tudi v prihodnje.

A. Grudnik

Dobra udeležba na tekmovanju

Od delu in aktivnostih šoštanjskega odbora medobčinskega društva invalidov večkrat poročamo. V soboto, 19. februarja, so organizirali že tradicionalno tekmovanje v metanju pikada. Nekaj časa so to tekmovanje organizirali po različnih krajevnih skupnostih, zadnjih nekaj let pa zanj zelo dobro poskrbijo poverjenik in člani društva iz KS Zavodnje.

Na tekmovanje so prišle moške in ženske ekipe iz vseh KS šoštanjskega odbora, letos pa so se jim pridružili tudi člani iz odbora Šmartno ob Paki. O športnih dosežkih tokrat ne bomo poročali, ker tukaj še posebej velja geslo »tekmovati, ne zmagati«. Tekmovanje je obiskal tudi podpredsednik MDI, popestrili pa so ga s priložnostnim kulturnim programom.

26. februarja so šoštanjski invalidi sklicali redni občni zbor, kjer so podali pregled dela v minulem letu in načrte za letos. Večina aktivnosti ostane enaka kot leta poprej, saj se je iz-

Foto: M. L.

Foto: M. L.

kazalo, da so dan žena, športna srečanja, izlet, martinovanje in novoletni ples dejavnosti, ki vsako leto pritegnejo veliko večino članstva.

V društvu se večinoma financirajo iz članarine. Poverjeniki vsako leto poskrbijo, da članarino pravočasno poberejo, saj obiščejo člane na domu. Seveda pa je kljub temu potrebno še kar nekaj sponzorskih in donatorskih sredstev. Kot vsako leto doslej so tudi letos ob pričetku leta obiskali svoje bolne in ostarele člane in jih razveselili z majhnimi pozornostmi. Za

te člane je bolj kot darilo pomembno to, da se jih kdo spomni in jim pokaže, da le niso čisto sami in pozabljeni.

Marija Lebar

Nagrade za zvestobo

V soboto, 12. februarja, je bil v Skornem občni zbor tamkajšnjega turističnega društva in po besedah predsednice Maše Stropnik je za njimi še eno pomembno leto. Kot je uvodoma povedala, je to leto nekaj posebnega: »... kajti zaključujemo in zaokrožujemo okroglo obletnico, to je 10. leto pridnega in požrtvovalnega dela.«

Občni zbor je potekal po ustaljenem redu. Delovno predsedstvo, ki mu je predsedoval Franc Skornšek, je odlično izpeljalo vse točke dnevnega reda, ki jih je bilo kar osem, in članom je bilo podrobno predstavljeno delo v letu 2004, kakor tudi načrti za letošnje leto.

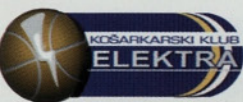
Predsednica društva Maša Stropnik je poudarila pomen dobrega sodelovanja in pohvalila člane, še posebej mlade, ki so vedno pripravljeni priskočiti na pomoč. Tudi v letošnjem letu bo društvo obujalo spomine na stare običaje, se lotilo izdelave še daljše butare kot lani, obnovili pa bi tudi kažipote in jih zaščitili pred vremenskimi vplivi. V Skornem so zelo ponosni na projekt živih jaslic, radi pa bi naredili spletno stran, da bi bili tudi elektronsko razpoznavni. Predvsem pa so lansko leto dobro delali in so zadovoljni tudi s finančnim stanjem.

Ker je bila deseta obletnica delovanja, so za dobro delo svoje člane tudi nagradili s priznanji, dobili pa so jih: Franc Skornšek, Pavel Skornšek, Vili Drolc, Janko Stropnik, Rudi Skornšek, Srečko Stropnik, Zvonko Anclin, Marina Stropnik, Katarina Skornšek, Slavko Skornšek, Vera Pirečnik in Martin Vrabič. Na občnem zboru so imenovali tudi nekatere nove organe oziroma člane, ravno tako pa so v vrste turističnega društva stopili novi: Ivan Jelen, Boštjan Mežnar, Tadeja Skornšek, Nataša Gregorc in Grega Fajdiga.

Na občnem zboru je bil prisoten tudi župan Občine Šoštanj Milan Kopusar, ki je zbrane nagovoril, zbor pa so pozdravili tudi predsednik KS Skorno-Florjan dr. Valter Pirtovšek ter predstavniki nekaterih društev in predsednica zveze. Turistično društvo Skorno se je med drugim zahvalilo Turistično olepševalnemu društvu Šoštanj za izjemno dobro sodelovanje.

Občni zbor so v Skornem končali tudi z družabnim delom, v katerem so še gotovo to in ono rekli in se predvsem razvedrili.

Milojka Komprej

V Elektri odlični mladi košarkarji

Ob zaključku tekmovalnega obdobja in začetku novega želimo pri KK Elektra predstaviti ljubiteljem in vsem ostalim zainteresiranim naše aktivnosti pri delu z mladimi:

Pri KK Elektra smo si zastavili zelo ambiciozne cilje. Naša želja je, da si sami v čim večji meri izšolamo lasten igralski kader, ki bi lahko uspešno igral v prvenstvu za državnega prvaka in ob malo sreče, kdo od fantov tudi v ligi Goodyear, Euroligi ali celo v ligi NBA. Da to niso visokoleteči cilji in da je tudi to mogoče, dokazuje naš »sosed«, zdaj igralec NBA, Beno Udrih, ki je košarko kot mlad fant začel igrati v bližnjem klubu.

Za uresničitev teh ciljev smo po osnovnih šolah oblikovali kar sedem ekip, ki jih imenujemo Šola košarke in jih vodijo naši trenerji. Vse te ekipe so se predstavile na prireditvi Dan Elektre, ki je bila letos izvedena prvič in je odlično uspela. Igralci, razvrščeni po ekipah, so se pomerili med sabo in nam ter svojim staršem pokazali, kaj so se pri košarki naučili. Veseli smo, da je kljub gripi in ostalim obolenjem prišlo na igrišče skoraj sto fantov. To pa je že lahko dobra osnova za nadaljnje selekcioniranje in šolanje. Pričakujemo pa, da bo ta številka močno porasla že naslednje leto.

Ekipa pionirjev je tista, ki je v naših tekmovanjih prva zares selekcionirana in že trenira pod strokovnim vodstvom vsaj petkrat tedensko. To sezono so naši pionirji izvrstno zaključili z uvrstitvijo na finalni turnir in osvojitvijo skupno tretjega mesta. Še bolj pa nas veseli, da so ti fantje vzor prave športne vzgoje, saj skupaj z njihovim trenerjem Borutom Cerarjem resno, lahko bi rekli že skoraj profesionalno, opravljajo svoje obveznosti do kluba. Zahvala gre tudi njihovim staršem, ki so njim in klubu v nenadomestljivo pomoč.

Naslednja je ekipa kadetov, ki so letošnjo sezono zaključili svoje tekmovanje na odličnem devetem mestu. V tej ekipi je tudi nekaj fantov, ki nase opozarjajo s

svojo višino, talentom in resnim delom. Ni daleč čas, ko bodo »potrkali« na vrata članske ekipe in se začeli suvereno boriti za svoje mesto v njej. To dokazujeta L. Dobovičnik in Vujašinovič, ki sta si letos z nekaj ponujenimi minutami priborila precej simpatij tudi med občinstvom.

Ekipa mladincev je letošnje leto igrala v drugi mladinski ligi. V tej starostni skupini smo imeli samo dva igralca, zato so ostala mesta zapolnili kadeti. Zaradi tega nismo pričakovali tako dobre rezultate kot pri ostalih dveh ekipah. Priložnost za nabiranje izkušenj, kar jim bo v prihodnosti zelo koristilo, so tako dobili mlajši igralci.

Vzporedno z vzgojo igralcev ne smemo pozabiti tudi na zelo važno oblikovanje lastnega strokovnega kadra. V trenerske vrste smo uspešno vključili dva mlada trenerja, za pomoč pa smo poprosili tudi priznanega in izkušenega košarkarskega strokovnjaka Mileta Čepina. Ker znanja ni nikoli dovolj, je KK Elektra organizirala stalni sistem notranjega izobraževanja. Izvedli smo že dva seminarja, ki jih je vodil vrhunski košarkarski strokovnjak dr. Ante Perica, svoje strokovne teme pa sta predstavila tudi klubski fizioterapevt in zdravnik. Ker so ti seminarji strokovno na visokem nivoju, smo k sodelovanju povabili trenerje okoliških klubov (KK Velenje, KK Nazarje).

Vseh teh uspehov pa se ne bi mogli veseliti, če v sredini, v kateri delamo, ne bi našli nesebično in prostovoljno pomoč posameznikov. Izkoriščam priložnost in se jim zahvaljujem, še posebej pa vsem staršem naših fantov, ki nosijo glavno breme, vsem trenerjem in učiteljem športne vzgoje po šolah, ravnateljem in vsem sponzorjem, ki s svojimi prispevki sploh omogočajo, da lahko skrivnosti košarke in športni duh vnašamo med naše mlade igralce.

Za konec vas vse želim povabiti, da zgoraj napisano sami preverite in se nam pridružite na naših tekmah ter si ogledate čim več zanimivih športnih bojev mladih fantov na igrišču. Vašega obiska bomo zelo veseli.

Zmagajmo skupaj.

Bojan Rotovnik,
KK Elektra Šoštanj

Skavtski grad za kralja Matjaža

Na mrzel januarski dan, 29. 1., so se skavti Čete pod grajskim stolpom (ta se pod tem stolpom v Šaleku zbira na vsakotedenskih srečanjih) odpravili novemu izzivu naproti. Pet vodnikov šaleških grajskih vodov in trije voditelji so se v Podpeci z več kot sto ekipami pomerili v izdelovanju snežnih gradov kralja Matjaža.

Vendar se skavtsko dogajanje ni začelo šele z izdelovanjem gradov, temveč že prejšnji dan. Vodniki so se na posebnem srečanju, ki so ga združili z izhodom, tako in drugače pripravili na izdelovanje gradov in tudi na vodenje svojih vodov. Poleg obveznega in resnejšega skavtskega programa so v prijetnem vzdušju izdelali posebne maske in preizkusili svoje spretnosti v peki krofov.

Kaj pa naslednji dan? Takrat se je pod Peco zbralo okrog 700 tekmovalcev, med njimi tudi skavti iz Šaleške doline. Pripravljene na vse, so komaj čakali, da se gradnja začne. Večina zagnanih ekip je zavihala rokave ob desetih, ko se je po uradni otvoritvi začelo delo. Iz ogromnega kupa snega je bilo treba na majhnem prostoru sezidati sto umetnij. Seveda, nekatere

Foto: J. K.

so bile res prave umetnije, druge malo manj, glavno je bilo to, da so se graditelji ob svojem delu zabavali. Za skavte iz Šaleške doline je bila zabava vsekakor prva. Le kaj je lepšega kot norenje na snegu, ko ti je v dobri družbi, kljub naletavanju snega in stopinjam pod ničlo, presneto vroče? Za premor sredi delovnega dne je poskrbel nastop koroške zvezde – Fredija Millerja, ki je vsem ekipam bolj zmrzljive sorte dal s tem priložnost za odtajanje premraženih rok, nog, grl ... Da kdo ne bi omagal, so organizatorji postregli še z malico, naši skavti pa so bili

tako zatopljeni v svoje delo, da so si za razliko od mnogih drugih ekip na svojih gorilnikih pripravili le najnujnejše okrepčilo.

Rezultat celodnevnega uživanja na snegu je bilo morje gradov, med katerimi se je v vsej svoji veličini prav ponosno kazal okolici tudi grad velenjske čete. Zvečer so na njem zagorele še bakle, skavti pa so s prizorišča odšli prepričani, da bi bil kralj Matjaž s svojim novim bivališčem zelo zadovoljen.

Jerica Koren

Ples v maskah

»Ja, a ti nič ne veš? Jutri imamo skavtski pustni ples v Mozirju, oblečena moraš biti v nekaj, kar se navezuje na tematiko kmetije ... Pa ne pozabit dobre volje! Se vidimo! LSP!« To je bilo besedilo sporočila, ki sem ga prejela, ko sem se že skoraj odpravila na redno skavtsko srečanje. »No, prav,« sem si rekla, »bom pa dopoldne pustne sobote namesto na srečanju preživela doma v iskanju primerne preobleke.«

Hiša se je že postavila na glavo, ko sem končno našla opremo za »na kmetijo« in se pozno popoldne v družbi ostalih šaleških skavtov odpeljala proti Savinjski. Prišli smo med prvimi in tako imeli obilo priložnosti za uskladitev naše skupinske maske – kmetov in kmetic, ki jim preplašeni kuri povzročata preglavice in skrbi. Sprejeli so nas organizatorji – del mozirskih skavtov, natančneje Društvo kmečkih deklet, kasneje pa so dvorano župnijskega doma napolnile še kokoši s Koroške, kmetje, ki so prišli v imenu odraslih skavtov iz Velenja, nekaj mlajših skavtov iz Šaleške doline, prvi kmetje – nabiralci in lovci iz kamene dobe oz. Mariborčani, krave iz Frankolovega, mama, ata, teta, stric ... lopata iz Mozirja ter še mnoge pisane maškare iz vrst bratovščine odraslih skavtov Mozirje in njihovih otrok. Že med zbiranjem so za ogrevanje naših peta poskrbeli mladi fantje iz ansambla Golte, ki so nas z glasbo zabavali vse tja do polnoči.

In kaj vse smo počeli na tem nepozabnem srečanju? Prvi in najpomembnejši je bil vsekakor ples: kmetje so plesali s kmeticami, kokoši s prašiči, krave s kavboji, dekleta z lopatami, planšarji s kamenodobnimi nabiralci, miss slovenskih kmetij z ograjo kokošnjaka, pika nogavička s čebelarjem ... in vsi ti še trikrat pomešani med sabo in združeni v mnogih plesih. Da katera izmed mask ne bi omagala, so po-

skrbeli Mozirjani s pošteno malico, pecivom in obveznimi pustnimi krofi, še pristnejše vzdušje pa so pričarale koroške kokoši, ki so vsem lačnim ponudile svoja jajca ali modernejšo obliko njihove hrane – kokice. Med plesom se je zgodil izbor najboljše posamične in skupinske maske. Čast Velenjčanov je s prejeto nagrado rešil njihov prašiček, kot skupina pa je bila deležna posebne pozornosti družina lopat. Da bi se lahko vse skupine še bolj izkazale, so poleg vsega potekale karaoke. Vendar ne tiste navadne ... Te so vsebovale nazorne dramske uprizoritve, ples, pustne obljube, prav vse pesmi pa so bile takšne ali drugačne priredbe vsem dobro poznanih hitov. Poleg vsega tega vsekakor velja omeniti še priložnost za sklepanje novih poznanstev, ki smo jo skavti kljub manjši oviri (ali pa prednosti) – maskam znali izkoristiti.

Ko smo se po plesu malce utrudili, so nam tisti vsestransko aktivni skavti ponudili tudi koncert prave irske glasbe in ko smo si zaželeli telovadbe še za ročne mišice, se je začela prav bojevita tekma odbojke z baloni ...

Na žalost je vsega lepega enkrat konec, kot je bilo konec skavtskega norenja v Mozirju. Zagotovo je bil to eden najpestrejših, najzanimivejših in vsekakor najbolj skavtskih pustnih plesov, a sem prepričana, da ni bil zadnji. Za letos smo pusta sicer pokopali, a drugo leto spet pride ...

Jerica Koren

Krofi so bili slastni, njam, njam ...

Zmagovalci: skupina lopat in pujs.

Utrinki Nikodemovih večerov

Živimo v času bliskovitega razvoja znanosti in tehnike, ki je pripomogel k dvigu življenjske ravni, po drugi strani pa je ustvaril družbo, ki v sebi nosi veliko vprašanj in problemov.

Kriza medsebojnih odnosov, osamljenost, odsotnost življenjskega smisla, pomanjkanje pravičnosti in resnice; vse to sodobnemu človeku, še posebej pa mladostniku, zbuja globok nemir in negotovost. Alkohol, mamila, novodobna duhovnost, potrošništvo, to so samo nekateri izmed hitro učinkujočih pomirjeval, ki sicer za kratek čas pomirijo nemirno notranost človeka, dolgoročno pa ga pehajo v vedno večje brezno obupa in praznine.

O vsem tem smo razmišljali na letošnjih Nikodemovih večerih, ki so potekali od 10. do 13. februarja v Velenju z naslovom Prej nevzgojeni, zdaj zasvojeni.

Franc Prelc, župnik iz Portoroža, ki se je

posvetil delu z zasvojenimi, nas je prvi večer s svojima gostoma popeljal v krut svet zasvojenosti z drogami, v doživljanje zasvojenca in njegovih najbližjih. G. Prelc je predstavil program triletnega zdravljenja zasvojenec v znanih Don Pierinovi skupnostih Srečanje in način zdravljenja v taki skupnosti, kjer s prelivanjem materialnih in duhovnih vrednot raste solidarnost ter odgovornost za lastno življenje in za bližnjega.

Naslednji večer smo skupaj z dr. Romanom Globokarjem, profesorjem na Škofijski klasični gimnaziji v Ljubljani in asistentom za moralno teologijo na Teološki fakulteti, ugotavljali, kako velik izziv je vzgoja mladih. Dr. Globokar je poudaril, da je pomembna vzgoja za kreposti, posebno razvijanje sočutja in spoštovanja do vsakega življenja, solidarnosti z ljudmi, s katerimi živimo, in ene od temeljnih kreposti – zmernost, ki zahteva od posameznika, da se odpove določenim lastnim željam in privilegijem v svoje dobro in v dobro bližnjih.

Tretji večer je p. dr. Christian Gostečnik, predavatelj psihologije na Teološki fakulteti v Ljubljani, skušal pokazati, kakšen pomen ima v tem času vsemogočih kriz varno zavetje družine, ki mora otroku dati občutek sprejetosti brez pogojev in ljubljenosti, da je bistveno, da otrok v starših najde očeta in mater in ne prijatelje, ki si jih mora poiskati med vrstniki, kako je doživljanje odnosa med staršem in otrokom odvisno od odnosa med staršema in kako pomembna je vzgoja, ki ne dopušča otroku vsega.

Zadnji večer pa je dr. Vinko Potočnik, profesor za sociologijo religije na Teološki fakulteti, skušal odgovoriti na vprašanje, kako naj človek ostane dober in svobodno izbira v svetu, kjer ni nič več svetega in nedotakljivega, ko sodobna porabniška družba s človekom manipulira, ga zapeljuje in mu obljublja vse mogoče. Dr. Potočnik je zaključil z mislijo, naj nas vodi ljubezen do bližnjega, ki vse pozdravlja in vsem pomaga.

Spoznanja iz teh duhovno bogatih večerov, kako pomembna je vzgoja v družini in odnosi v njej in kako iz izkušenj v družini v odraslosti navezujemo stike s soljudmi in se odzivamo na okolje, so prav gotovo izziv za vsakogar: za starše in otroke, za zakonce, za prijatelje, za sodelavce, da si vzamemo čas drug za drugega in si prisluhnemo.

Andreja Dermol

ŽUPNIJSKA OBVESTILA

Letošnji marec mineva v znamenju postne preнове in ga bomo zaključili s slovesnim praznovanjem velike noči.

4. postna nedelja, 6. marec 2005

šoštanjka župnijska cerkev:
maša ob 7. in 8.30,
šoštanjka mestna cerkev:
maša ob 11. in 18. uri,
Bele Vode: maša ob 8.30,
Zavodnje: maša ob 10. uri,
Topolšica: maša ob 9.45.

5. postna nedelja, 13. marec 2005

šoštanjka župnijska cerkev:
maša ob 7. in 8.30,
šoštanjka mestna cerkev:
maša ob 11. in 18. uri,
Bele Vode: maša ob 8.30,
Zavodnje: maša ob 10. uri,
Gaberke: maša ob 9.45.

Sv. Jožef, 19. marec 2005

šoštanjka župnijska cerkev:
maša ob 8.30,
šoštanjka mestna cerkev:
maša ob 11. in 18. uri,
Bele Vode: maša ob 8.30,
Zavodnje: maša ob 10. uri.

Cvetna nedelja, 20. marec 2005

Dopoldanske maše bomo začeli z blagoslovom zelenja, ki pomeni naše veselje v pripravi na praznovanje, saj nas spominja Jezusovega prihoda v Jeruzalem preko Oljske gore, kjer so mu mahalil v pozdrav z oljčnimi vejicami in mu vzklikali: Hozana, hozana ...
Na cvetno nedeljo bodo maše: v šoštanjki župnijski cerkvi (ŽC) ob 7. in pol 9. uri s procesijo, v Belih Vodah ob 8.30 s procesijo, v Zavodnjah ob 10.30 s procesijo, v šoštanjki mestni cerkvi (MC) ob 11. in 19. uri, v Gaberkah ob 10.30, v Topolšici ob 9.30.

Veliki četrtek, 24. marec 2005

To je prvi praznični dan svetega velikonočnega tridnevja. To je ustanovni dan dveh zakramentov: evharistije in mašniškega posvečenja. Duhovniki vse škofije se v dopoldanskih urah zberemo v stolnici ob škofu in pri krizmeni maši obnovimo duhovniške obljube. Pri tej maši škof tudi posveti sveta olja, katera uporabljamo skozi vse leto pri podeljevanju zakramentov, ki so povezani z maziljenjem. Z večerno mašo v ŽC pa se spominjamo zadnje večerje in se Bogu zahvaljujemo za njene sadove.

Tega večera bodo maše:

Šoštanj (ŽC): ob 18. uri,
Zavodnje: ob 16.30,
Bele Vode: ob 16.30.

Veliki petek, 25. marec 2005

To je dan, ki ga kristjani ob spominu na Jezusovo trpljenje in smrt preživljamo v postu in molitvi. Krížev pot in bogoslužje v čast Jezusovemu trpljenju sta sveti opravili tega dne. Večerni obred v cerkvi zaključimo z blagoslovom Božjega groba in molitveno uro pred Najsvetejšim. Ob 15. uri bo v šoštanjki mestni cerkvi krížev pot.

Obredi velikega petka pa bodo: Šoštanj (ŽC): ob 18. uri,

Bele Vode: ob 16.30,
Zavodnje: ob 16.30.

Velika sobota, 26. marec 2005

Ta dan mineva v znamenju priprav na praznovanje in ob molitvi pred Božjim grobom. Zjutraj bomo blagoslovili ogenj:

Bele Vode: ob 8. uri,
Zavodnje: ob 8. uri,

Šoštanj (ŽC): ob 7. uri.

Blagoslov velikonočnih jedil bo:

Bele Vode: ob 14. in 17.30,

Zavodnje: ob 14. in 17.30,

Šoštanj (ŽC): ob 10. do 16. vsako

polno uro,

Šoštanj (MC): ob 10. in 16. uri,

Gaberke: ob 16. uri,

Topolšica: ob 17. uri.

Velikonočna vigilija je zaključek velike sobote in slovesen začetek velike noči. Njeno bogoslužje začenjamo z blagoslovom velikonočne sveče pri blagoslovljenem ognju in ga nadaljujemo v cerkvi s hvalnico luči, bogatim branjem božje besede in s slovesno evharistijo:

Šoštanj (ŽC): ob 19. uri (med mašo

krst in birna katehumenov),

Bele Vode: ob 18. uri,

Zavodnje: ob 18. uri.

Velika nedelja, 27. marec 2005

Ta je nadaljevanje velikonočne vigilije – slavlja ob Jezusovem vstajenju od mrtvih. Pri ŽC pokažemo to tudi nazven z vstajenjsko procesijo. Pa tudi pri podružničnih cerkvah je bogoslužje kar se da slovesno. V Šoštanju (ŽC) bo maša ob 5.30, ob 6.15 pa bo vstajenjska procesija in po procesiji zopet sveta maša. Naslednja maša bo v ŽC ob 8.30. V Belih Vodah bo vstajenjska procesija z mašo ob 8. uri. V Zavodnjah bo vstajenjska procesija z mašo ob 8. uri. V Šoštanju (MC) bo maša ob 11. in 19. uri. V Gaberkah bo maša ob 10.30. V Topolšici bo maša ob 10.30.

Velikonočni ponedeljek, 28. marec 2005

Šoštanj (ŽC): maša ob 8.30,

Bele Vode: maša ob 8.30,

Zavodnje: maša ob 10. uri,

Šoštanj (MC): maša ob 11. in 19. uri,

sv. Anton v Skornem:

maša ob 11. uri.

Bela nedelja, 3. april 2005

šoštanjka župnijska cerkev: maša

ob 7. in 8.30 (skupni krst),

Bele Vode: maša ob 8.30,

Zavodnje: maša ob 10. uri,

Topolšica: maša ob 9.45,

šoštanjka mestna cerkev:

maša ob 11. in 19. uri,

sv. Florijan: maša ob 11. uri.

TEČAJ O PRIPRAVI NA ZAKRAMENT SVETEGA ZAKONA

Velenje, sv. Marija (župnišče v starem Velenju)

1. srečanje:

petek, 4. marec, ob 19. uri,

2. srečanje:

sobota, 5. marec, ob 19. uri,

3. srečanje:

nedelja, 6. marec, ob 19. uri.

Vabljeni vsi, ki se nameravate poročiti v letošnjem letu!

Marija Kortnik

Marija se je rodila 23. 8. 1912. leta na Ogradnikovi domačiji v Skornem. To je bila velika kmečka družina, v kateri se je rodilo šest otrok. Delo na kmetiji je zahtevalo veliko pridnih rok, zato so morali otroci že v rani mladosti otroško igro zamenjati za delo.

In takšne navade ostajajo. Marija je te delovne navade nosila v sebi vse svoje življenje.

Leta 1939 je Marijino srce pričelo biti za Martina Kortnika iz Lokovice. Kmalu sta se preselila na možev dom, na današnjo Kortnikovo oziroma Urbanovo domačiji. Tu sta si uredila in obnovila hišo, ki jo je pričel polniti jok njenih otrok. Ro-

dili so se jima Vlado, ki je že kmalu po rojstvu umrl, Marjan, Zvonko, Ivan, Berta, Drago, ki je umrl pri svojih šestih letih, in najmlajša Mira. Marija je s svojim delom v domačem gospodinjstvu, na domačiji in s pomočjo pri sosedih poskušala svojim najdražjim nuditi vse tisto, kar lahko mame ponujajo. Predvsem skromnost, ljubezen in spoštovanje.

Že kmalu je izgubila svojega moža. To je bila za njo velika izguba, saj je ostala sama s svojimi otroki. Življenje pa ji je pričelo prinašati tudi vesele trenutke. Njeni najdražji so jo razveseljevali z vnuki in vnukinjami. Vsaki mami je toplo pri srcu, ko spozna, da so se njeni otroci poročili in začeli prinašati vnuke in vnukinje; spozna, da je življenje njenih otrok srečno. Takšne občutke je prav gotovo v sebi nosila tudi pokojna Marija.

Marija je opravljala vsa tista dela, ki so bila za njo in družino življenjskega pomena. Najraje je gospodinjila, saj ji je kuharski tečaj iz mladosti nudil tako znanje kot dodatno veselje.

Rada je šivala in pletla, z veseljem je prebrala kakšno knjigo, v zadnjem času si je krajšala vsakdan z gledanjem televizije. Ko je bila še zdrava, je rada obiskovala cerkev, z velikim veseljem je pomagala najmlajši hčerki pri gostinskih delih. Skratka, bila je ženska, ki je z delom in dobroto izkazovala svoje življenjske navade.

Pred leti pa ji je nerodni padec spremenil življenje. Postala je odvisna od svojih domačih, predvsem od sina Ivana in njegove družine. V tem času boleznin in onemoglosti je neizmerno uživala ob obiskih svojih najdražjih: otrok, vnukov in njihovih družin, ki so se redno vrstili in ji krajšali urice življenja. Prav vseh 17 vnukov je bila še kako vesela, saj so ji s svojo mladostjo in igrivostjo pomenili nov žarek upanja v življenju.

Marija nas je zapustila. Zapustila je Lokovico, kjer je preživela velik del svojega bogatega življenja, svoj dom in svoje najdražje. Šele tedaj, ko odhaja generacija, ki nas je rodila, ki nas je postavila na noge, ki nam je omogočila, da smo odrasli, se zavemo, da ostajamo sami.

A. V.

Terezija Meh

Vsi bomo enkrat zaspali, delo za vselej dokončali, v hišo očetovo šli in v miru počivali vsi. Te besede v pesmi blaženega Slomška nas vedno spominjajo na minljivost človeškega življenja na tem svetu. Postale so resničnost tudi za Terezijo - Ložnekovo mamo, ki je v svojem 85. letu starosti po hudi bolezni končala svoj boj za življenje na tem svetu.

Pokojna je zagledala luč sveta 13. 9. 1920 na Jesenjaki domačiji na Graški Gori kot šesti od osmih otrok v družini. Preživljali so se na najetih hribovskih kmetijah, zato je tudi pokojna morala že v rani mladosti poprijeti za trdo kmečko delo tako doma kot na okoliških kmetijah in tako prispevati

svoj delež k preživetju številne družine. Ko je nekoliko odrasla, je služila kot gospodinjska pomočnica in tako tudi spoznala svojega življenjskega sopotnika Ivana Meha, sina na Ložneko-vi domačiji v Velunji, in se z njim leta 1942 poročila. Po moževi materi sta podedovala posestvo in na njem marljivo gospodarila. V zakonu je povila sina Franca in hčerko Danico.

V času druge svetovne vojne je bila med tistimi zavednimi Slovenci, ki so podpirali NOB. V letih po vojni pa je družina složno obnovila domačijo. Leta 1946 je družinsko utečenost močno skalila nesrečna smrt moža in očeta Ivana. Terezija je ostala sama za delo in vse skrbi. Vendar teža življenja je ni nikoli strla. Njen motto sta bila delo in marljivost, vse dokler so ji to dopuščale življenjske moči.

Vedno je z vero v boga in življenje premagovala trnje, ki je zrastle na njeni življenjski poti, in z veseljem obirala redke rožice sreče.

Njeno veliko veselje so bili njeni štirje vnuki in šest pravnikov. Vendar jo je z leti začela pestiti bolezen. Leta 1994 je na lastno željo odšla v dom ostarelih v Velenje in tam preživela do zadnje ure, ko so jo bolezen in starostne težave vedno bolj pestile in je njena življenjska moč dokončno pojenjala.

Zdaj so končani njeno delo, skrbi in težave. Žalostno je poznanje, da je na tem svetu ne bomo srečali več. Ostaja nam le spomin na vse, kar je postorila lepega in plemenitega. Naj Tereziji bog, v katerega je verovala, poplača vse dobro na tem svetu in ji nakloni večni mir in pokoj.

B. S.

Janko - Ivan Kugonič

Janko je odšel. Odšel je na svojo zadnjo pot, na neznano pot, ki jo pozna le on sam.

A s te poti vrnitve ni, ostala bo le solza spomina. Vedno, kadar umre kdo od naših najbližjih, z njim odmrje tudi košček našega srca. V srcu ostane rana, ki se nikoli ne zaceli.

Janko - Ivan Kugonič se je rodil 27. 2. 1944. leta v Skornem. Očetu Martinu in mami Mariji so se v zakonu rodili štirje otroci. Janko je mladost preživel doma, kjer mu je bila mladostna igra delo na skromni domačiji. Težka so bila njegova mladostna leta, saj se je delavska družina v teh časih težko preživljala. Toda v skromnosti, poštenosti in potrpežljivi-

vosti je odrasel in odšel na svojo pot. Po končani osnovni šoli se je kmalu zaposlil, nato pa kot 18-letnik odšel na služenje vojaščine v Titovo gardo. Na to svoje življenjsko obdobje je bil Janko zelo ponosen. Vedno in vsakomur je z veseljem povedal, kje in za koga je služil.

Po vrnitvi je še naprej živel na domu, službo pa si je našel v lesni industriji v bližnjih krajih.

Njegovo zadnje službovanje je bilo varovanje v tedanjem EFE-ju v Družmirju.

Vse svoje življenje je preživel v domačem kraju. Tu je bil najraje. Po smrti svojih staršev je ostal sam, pa je kljub samoti ostal domu zvest.

Bil je dobrovoljen človek. Užival je v krogu svojih prijateljev, oni pa ob njem. Njegovo dobro voljo potrjuje tudi dejstvo, da je bil muzikant. Prav v glasbi je iskal svoj navdih za življenje. Igral je v godbi v Šoštanju, bil je član raznih glasbenih skupin, skratka, glasba mu je v življenju pomenila vse.

Bil je načelen človek, široko razumevajoč, vedno dobre volje, rad je živel med poštenimi in prijaznimi ljudmi. Rad je pomagal pri delovnih akcijah. Veliko plošč na stanovanjskih hišah je pomagal vltiti, veliko popoldanskega moškega dela po Skornem je postoril. In prav zaradi tega je bil Janko povsod dobrodošel in toplo sprejet.

A njegova postelja v domu ostarelih v Velenju je ostala prazna. Tu je preživel zadnje leto svojega življenja, ko ga je bolezen prisilila v tuje varstvo. V domu je neizmerno užival, bil je vsak dan mladostnejši, vse dokler bolezen ni postala nevdržna.

Če bi mogel, bi se Janko gotovo poslovil z besedami: »Imejte me v lepem spominu, oprostite mi za vse napake, saj je v življenju potrebno tudi odpustiti. In če vas bo kdaj pot zanesla na pokopališče v Gorenje, ustavite se tudi pri mojem grobu, zakaj, možje mojih let, poglejte, kako krut je ta svet, pri šestdesetih sem moral umreti in zapustiti ta naš lep svet.»

A. V.

KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
1. teden			
torek, 1.3. ob 17:00	delavnica	Torkova peta: ustvarjalna delavnica za otroke in starše	Mestna galerija Šoštanj
torek, 1.3. ob 19:00	predavanje	Potpisno predavanje Matjaža Jerana po Pakistanu	Mestna knjižnica Šoštanj
sreda, 2.3. ob 20:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Calcit Kamnik (liga za naslov državnega prvaka)	Športna dvorana Šoštanj
četrtek, 3.3. ob 17:00	predavanje	Pravljica ura z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 3.3. ob 19:00	razstava	Odprije razstave Skozi objektiv Joca Žnidaršiča	Mestna galerija Šoštanj
petek, 4.3. ob 18:00	planinstvo	Vollini občni zbor Planinskega društva Šoštanj	Gasilski dom Šoštanj
petek, 4.3. ob 19:00	koncert	Koncert Okteta TEŠ: S pesmijo po Sloveniji	Kulturni dom Šoštanj
sobota, 5.3. ob 14:00	nogomet	Šoštanj : Paloma (III. slovenska nogometna liga - vzhod)	Stadion Šoštanj
sobota, 5.3. ob 18:00	odbojka	Kajuh Šoštanj : Partizan Črna (III. dr. odbojgarska liga za ženske - vzhod)	Telovadnica OŠ KDK Topolšica
nedelja, 6.3. ob 8:00	planinstvo	Pohod po Trški poti okoli Šoštanja (lahka zimska tura - okoli 4 ure hoje)	okoli mesta Šoštanj
2. teden			
sreda, 9.3. ob 8:00	pohodništvo	Izlet po delu Martinove poti (lahka pot)	Šmartno ob Paki
sreda, 9.3. ob 17:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Avtokomerce (liga za naslov državnega prvaka)	Športna dvorana Šoštanj
sreda, 9.3. ob 20:00	košarka	Elektra : Helios Domžale (1. A slovenska košarkarska liga)	Športna dvorana Šoštanj
četrtek, 10.3. ob 17:00	predavanje	Pravljica ura z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
sobota, 12.3. ob 7:00	planinstvo	Planinski izlet na Savinjsko sedlo (zahtevna zimska tura - okoli 7 ur hoje)	Savinjske Alpe
sobota, 12.3. ob 7:00	planinstvo	Turnosmučarski izlet na Savinjsko sedlo (turni smuk - okoli 6h hoje in smučanja)	Savinjske Alpe
sobota, 12.3. ob 13:00	kegljanje	Šoštanj : Radenska (II. slovenska kegljaška liga vzhod - ženske)	Športni center TEŠ
sobota, 12.3. ob 16:00	odbojka	Šoštanj Topolšica II : Vuzenica (3. državna odbojgarska liga vzhod)	Telovadnica OŠ KDK Topolšica
sobota, 12.3. ob 16:30	kegljanje	Šoštanj : Rudar (II. slovenska kegljaška liga vzhod - moški)	Športni center TEŠ
3. teden			
ponedeljek, 14.3. ob 18:00	razstava	Razstava Madžara Zsupana Jozsefa. Nastopil bo ansambel madžarske narodne glasbe.	Kulturni dom Šoštanj
sreda, 16.3. ob 20:00	odbojka	Šoštanj Topolšica : Olimpija (liga za naslov državnega prvaka)	Športna dvorana Šoštanj
četrtek, 17.3. ob 17:00	predavanje	Pravljica ura z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
četrtek, 17.3. ob 18:00	bridge	Razmigajte svoje možgane: Bridge za stare in mlade (predstavitve bridga)	Kavarna Šoštanj
petek, 18.3. ob 19:00	splošno	Podelitev priznanj Športne zveze Šoštanj za leto 2004	Kulturni dom Šoštanj
sobota, 19.3. ob 15:00	nogomet	Šoštanj : Šmarje pri Jelšah (III. slovenska nogometna liga - vzhod)	Stadion Šoštanj
sobota, 19.3. ob 18:00	odbojka	Kajuh Šoštanj : Ruše (III. dr. odbojgarska liga za ženske - vzhod)	Telovadnica OŠ KDK Topolšica
4. teden			
torek, 22.3. ob 18:30	ekologija	Okrogla miza: Kako ohranjamo Smrekovec?	Mala dvorana Kulturnega doma Šoštanj
sreda, 23.3. ob 18:00	koncert	Koncert klasične harmonike (Uroš Svete)	Mestna galerija Šoštanj
četrtek, 24.3. ob 17:00	predavanje	Pravljica ura z Metko Pivk	Mestna knjižnica Šoštanj
sobota, 26.3. ob 19:00	košarka	Elektra : Kraški zidar Sežana (1. A slovenska košarkarska liga)	Športna dvorana Šoštanj

Napovednik prireditev pripravljajo in objavljajo: mesečnik LIST, Kabelska televizija Šoštanja (kanal 22) in spletni Portal Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>)

KATEGORIJE PRIREDITEV: ■ šport ■ kultura ■ šolstvo ■ gospodarstvo ■ splošno

List

kabelsko razdelilni sistem šoštanj

Šoštanj.info
<http://sostanj.info>

Kavarna & Šoštanj

TAPRAVI NASLOV ZA TAPRAVO KAVO

Porušene hiše v Gaberkah II. del

A. Grudnik in Z. Mazej

Gaberški mlin - Kaševa domačija

Pred 60 leti so se tu še vrtela mlinska kolesa.

Med zadnjimi hišami je pod gradbenimi stroji sredi novembra lani padla Kaševa domačija, znana tudi pod imenom Gaberški mlin. Po domače pa se ji je reklo pri Mlinarju. Nekoč, sicer še ne tako dolgo nazaj, je namreč tukaj deloval mlin. Že nekaj časa pa so o njem pričali le še odtisi jezua v Velunji in zgodbe domačinov.

Na tem mestu smo še pred meseci lahko videli lepo rumeno hišo z lesenim »marofom«, v katerem so si v času, ko je bila hiša polna ljudi, delali družbo krawica, nekaj prašičev, kokoši in zajcev. V

zadnjih letih, ko je tukaj prebival le še Edo Kaš, so imeli v njem dom koze, zajci in pes Dingo. Za kaj več pa tako ni bilo ustreznih pogojev, saj je domačiji pripadalo le malo zemlje, na kateri se ni dalo pridelati veliko krme.

Začetki domačije segajo že v 19. stoletje. Hišo, v kateri je bil nekoč tudi mlin na vodni pogon, so na levem bregu Velunje zgradili italijanski zidarji leta 1853, kar priča tudi vklesana letnica na obojih kletnih vrat. Izgleda, da je bilo delo laških zidarjev v teh predelih kar čislano, saj je ta skupina zgradila kar nekaj hiš, od katerih nekatere še danes stojijo.

Rodbina Kaš je mlinarstvo sprva gojila v Škalah, saj je bil na začetku 20. stoletja tam znan mlinar Matevž Kaš, pred tem pa njegov oče Ivan. Ivanov drugi sin Jakob pa se je leta 1899 poročil z Jožefo Lužinc in se preselil na njen dom k Mlinarju v Gaberke in s tem nadaljeval družinsko tradicijo mlinarstva. V zakonu se jima je rodilo pet otrok, štiri hčerke in sin Ivan, ki je mlin tudi nasledil. Leta 1934 se je Ivan poročil z Nežko Stropnik, s katero sta povila 13 otrok. Trije otroci so umrli že v rani mladosti, danes pa jih živi še devet. V hiši je nazadnje gospodaril najmlajši sin Edo Kaš, njegova vloga gospodarja pa se je končala leta 2003, ko se je moral preseliti v novo hišo v Gaberkah.

Kakšen je bil ta Gaberški mlin na začetku 20. stoletja, ko so v njem še mleli vse vrste moke in stiskali bučno olje? Pri opisu mlina je veliko pomagalo poročilo Sreskega načelstva iz Slovenj Gradca, ki je 23. 11. 1929 odredilo komisijski ogled in vodnopravno obravnavo mlinske naprave, na njem pa je svoje mnenje podal tudi hidrotehnični izvedenec. To pa je trenutno tudi edini znani dokument, ki opisuje mlin in zelo podrobno tudi sam jez z vsemi njegovimi nepravilnostmi in pomanjkljivostmi. Mlini so bili tehnično zahtevne in obsežne naprave, zato je bilo za izvajanje mlinarske obrti potrebno imeti posebno dovoljenje. To je bilo izdano le v primeru, ko so bili mlin, vodni kanal in jez zgrajeni po takrat veljavnih predpisih. Dejavnost mlina namreč ni smela povečevati nevarnosti nastanka poplav ob visokih vodostajih zajezenih vodotokov. V primeru poplave, ki bi jo povzročil slabo vzdrževan ali celo nepravilno zgrajen jez, bi lastnik jezua mo-

Foto: A. Grudnik

Porušene domačije

ral oškodovancem izplačati škodo iz svojega žepa. Zanimivo je, da je že takrat obstajal predpis o biološkem minimumu v glavni strugi, zato odjem vode iz struge ni smel biti prevelik. Iz tega lahko sklepamo, da skrb za ohranjanje naravnega ravnovesja v vodnih ekosistemih sega vsaj že v začetek prejšnjega stoletja. Glede na dovoljeno količino vode je bila določena velikost mlinskih koles.

Gaberški mlin je imel štiri lesena kolesa na vodni pogon s premerom 1,8 m. Razlikovala so se le po širini. Glavno kolo je bilo široko 70 cm, ostala tri pa 40 cm. Kolesa so služila za pogon treh mlinskih kamnov in enih stop v zidanem mlinskem prostoru. Po hidrotehničnem izračunu je učinek naprave nihal med 1,9 in 3,9 H.P. (konjske moči). Sestavni del mlina je bil tudi 150 m oddaljen, 1,7m visok lesen dvoetažni prepadni jez, zgrajen iz hlodov. Na jezju je bila tudi enostavna regulacijska zapornica, s katero so lahko regulirali dotok vode v dovodni vodni kanal, po katerem je tekla voda na mlinska kolesa. Jez zaradi stare zasnove ni imel glavne zapornice, s katero bi v primeru povišanega vodostaja lahko z dvigom le-te znižali zgornji nivo vode in s tem preprečili morebitno poplavljanje okolice. Na to je opozoril hidrotehnik na pregledu leta 1929 in zato izdal le pogojno dovoljenje za obratovanje mlina. Jez je bil zaradi svoje globine vode v veliko veselje otrok in odraslih, saj so se poleti v njem lahko kopali in na črno lovili ribe. Tudi takrat so krivolovce preganjali orožniki.

Sam dohodek iz mlina ni zadostoval za preživetje številne družine, zato je moral oče Ivan sredstva za preživetje pridobiti še na drug način. Leta 1937 je delal v podjetju, ki je gradilo banovinsko cesto v Zavodnje, od leta 1942 do konca leta 1944 pa je delal v Rudniku Velenje. Po prekinitvi službe v Rudniku Velenje, v začetku decembra 1944, se je priključil partizanom v Bračičevi brigadi. Kapitulacijo nemške vojske je zaradi bolezni preživel v partizanski bolnišnici Jurklošter nad Laškim. Ko je ozdravel, se je zopet zaposlil v rudniku kot rudar, vendar je moral zaradi poškodbe v jami spremeniti poklic – do upokojitve je delal kot tesar.

Leta 1947 je poplava Velunje uničila jez, zato so mlinska kolesa za vedno obstala. Ivan se popravila jezju ni lotil, saj čas ni bil več naklonjen obrtnikom. Povojni socialistični režim jih je namreč zatiral, zato se je Ivan, kot mnogo drugih mlinarjev, raje odpovedal obrti. V tistem času je tako obstalo veliko mlinov, žag in kovačij. Izkazalo se je tudi, da je vodni pogon obsežnejši, zahtevnejši in občutljivejši kot elektromotorji. Ti so se z elektrifikacijo vedno bolj širili, saj so bili močnejši, delovanje in vzdrževanje je bilo enostavnejše, poleg tega pa je bilo njihovo delovanje neodvisno od naravnih razmer. Redke vodne naprave so naprej delovale le še za lastne potrebe, dokler jih zob časa ni uničil. Mlin je kasneje Ivan razdril, vodni kanal pa so krajani z različnim materialom zasuli. V prostoru, kjer je bil mlin, si je naredil »tišlersko« delavnico, kjer je izdeloval okna, vrata, lesena kolesa ... Tako o mlinu že nekaj časa ni bilo nobene sledi več, le v strugi Velunje so še danes vidne sledi jezju. Po pripovedovanju Eda naj bi mlinske kamne pred več desetletji s konjsko vprego odpeljali v Ravne v njemu neznan mlin.

No, sedaj ni nobene sledi več tudi o Kaševi domačiji, samo še dokumenti in spomini.

Foto: A. Grudnik

Spoštovanja vredna letnica 1853 na hrastovem oboku.

Foto: Arhiv Kaš

Zlati časi – zlata poroka Ivana in Nežke Kaš, leta 1984.

Foto: Zvone Kaš

Bratje in sestre so uradno zadnjič zaklenili vrata.

Foto: A. Grudnik

Po 151 letih obstoja hiše je ostal še samo lep spomin.

Foto: Marian Tekauc

V okviru noveletnega koncerta, ki ga prireja Komorni orkester Vrhnika v sodelovanju z Mešanim pevskim zborom Mavrica

in Mešanim pevskim zborom Svoboda, smo si v domačem kulturnem domu v Šoštanju 22. januarja ogledali program, ki so nam ga pripra-

vili skupaj z odlično solistko Mihaelo Komočar. Prireditev, ki jo je povezoval Andrej Hofer, je bila zaradi izrednega zanimanja ob 17. in 20. uri, obakrat pa je bila dvorana nabitopolna.

Dirigent Marko Fabijani ter zborovodkinji Darinka Fabijani in Anka Jazbec so nastopajoče popeljali skozi bogat in razgiban program, v katerem je prav gotovo vsak izmed poslušalcev našel nekaj zase. Celota pa je bila naravnost veličastna. Mogoče bomo naredili krivico orkestru in zboroma, pa vendar je treba v programu izpostaviti vlogo sopranistke Mihele Komočar, ki je bila res odlična. Poslušalcem se je predstavila v več točkah in dvignila občinstvo k ovacijam.

Skupaj ali samostojno so orkester in oba zbora izvajali glasbo iz filma Cinema Paradiso, iz Prodane neveste, muzikla My Fair Lady, Res lepo, pa še ljudske Večernice in Srečni dan, s katerim so zaokročili lep dogodek.

Predhodno je bil enak program izveden v Cankarjevem domu na Vrhniki in Slovenski filharmoniji.

Milojka Komprej

Repnik in Repnik

V mesec kulture smo v Šoštanju prav dostojno zakoračili s skupno razstavo dveh avtorjev Antona in Janeza Repnika.

Oče in sin, ki ju je slikati bolj ali manj učilo življenje pa tudi vzorniki, sta se predstavila s podobno tematiko, ki pa jo obdelujeta vsak na svoj način. To je človek in vse kar se dogaja okoli njega. Anton slika dogodke za spoznanje v bolj toplih barvah, z motivi veselja in družjenja, Janez pa se v svojih podobah odloča za sive, že malone hladne tone.

Anton Repnik, rojen na Muti, je član Društva slovenskih likovnih umetnikov, ustvarja-

lec, ki je rasel in zorel sredi kmečkega življa.

Njegovo slikarstvo je pošteno in neposredno, prepričljivo in sugestivno in sporoča globoke resnice in plete zgodbe. Repnik je like in figurarno tipologijo zasnoval že na samem začetku in ji ostal zvest do danes. Njegov kolorit je naravnane glede na razpoloženja in čeprav je svet Repnikovega ustvarjanja trd in neizprosno, na platnih ohranja vedrino in notranje ravnovesje.

Janez Repnik v svojih delih prikazuje socialno bedo človeka iz nižjega sloja, poštenjaka - proletarca. Koščene podobe slabo napravljene ljudi v slikah Janeza Repnika nimajo nikjer svojega pravega doma. Na nek način nam odslkavajo tisti del življenja, na katerega v današnji potrošniški družbi vse bolj pozablamo in se mu hote izogibamo. Toda slikar stanje samo ugotavlja, se ne zgraža in ne obsoja, ne vzpodbuja h kritičnosti. Brez posebne prizadetosti deli žalost in revščino drugih, tako z eno sliko kot s celim nizom. Glede na tematiko in slikarjev dosednji razvoj je potrebno s tem ustvarjalcem tudi v bodoče računati kot s socialno kritičnim slikarjem.

Oba avtorja sta ocenila likovna kritika Mirko Juteršek in Marlen Premšak, ki je o njunem ustvarjanju tudi spregovorila na odprtju razstave v četrtek, 3. 2., ob 19. uri. Kulturni program je soustvarjala pianistka Petra Delopst, Repnika pa je poleg župana Občine Šoštanj Mi-

lana Kopušarja pozdravil tudi likovni pedagog Bogdan Železnik, ki se je z Repnikom srečal v njegovem zgodnjem obdobju ustvarjanja.

Prirodnemu vzdušju, ki je vladalo ob odprtju, pa sta s svojo besedo, ki na videz zveni preprosto, pa vendar globoko sporočilno, dodala piko na i še avtorja sama.

Razstava je na ogled do konca februarja.

M.K.

Foto: M.K.

Venera in Valentin

Ob izidu zbornika erotične literature

Erotični almanah Venera in Valentin, skupni projekt dveh literarnih društev Šentjurja in Velenja ter območnih izpostav JSKD prej imenovanih krajev, je bil v februarju uspešno dan na svetlo. Predstavitve je bila 11. 2. v Šentjurju in 12. 2. v Velenju, se pravi okrog valentinovega, kar je bil tudi namen izdaje. Dela več ali manj znanih avtorjev je prebirala odlična Tina Gorenjak in na momente med poslušalstvom ustvarila smrtno tišino.

Almanah, ki je malce drugačen poskus, kar se literature tiče, je v obeh krajih naletel na dober, če ne odličen sprejem. Da pa literatura ni pogrošna ali kakor koli sporna, pa so izdajateljcem potrdili predstavniki Javnega sklada za kulturne dejavnosti Ljubljana, ki so izdaja-

teljem čestitali za projekt. Ne gre za to, da te vrste literature ni, gre za to, da se tu izbor literarnih prispevkov vrti v erotično ambiciozno zastavljenem programu, ki na oblikovni ravni zadovoljuje težavnostno stopnjo izbornega zapisa, saj s soneti stopa v del zahtevnega formalnega postopka pisanja, s proznimi deli pa intencionalno zaokroža potrebno kompaktnost in z zgoščenostjo misli nabito kratko zgodbo.

Foto: M. K.

Ideja o zborniku je nastala na enem izmed večerov v velenjski Lajni, kjer so literati prebirali podobne vsebine, da pa je zagledala luč sveta, je bilo gotovo treba resno pristopiti k projektu. Tako o tem odgovorni za almanah in urednik Peter Rezman, uvodnik, ki ga je zapisal Zoran Pevec, pa pravi med drugim takole:

Kakšna zaznava utegne postati intencionalna z zapisom, ko dejansko eksistira v pisni besedi, pa tudi psihično stopi v razmerje izvorno-realno navzočega. Človek se v bistvu nanaša na svoj jaz kot naravno bitje. Kaj je bolj naravnega kot seksualnost in erotičnost, če želite morda nekoliko bolj evfemistični izraz za isto dogajanje na tem področju. Če človek vsaj v nekem delu obstaja zaradi ljubezni in ob tem erotičnosti in v normalnem okolju ni razloga, da tako ne bi bilo, je to zagotovo del celote, ki ga dela bolj svobodnega, predvsem pa sproščujočega; v oddelku metafizične naravnosti pa neodklonljivo povezanega s faktično držo samosvojega. V takšnem okviru o tem delu njegovega življenja je erotičnost in pisanje o njej nujni pogoj, predvsem pa neoporečno človeško dejanje, kateremu se v beletrističnem smislu poizkušajo približati tudi literarni sestavki v tej knjigi.

Almanah lahko dobite pri JSKD Velenje in Šentjur ali pri predstavnikih obeh društev.

Milojka Komprij

Robert Goličnik s prijatelji - sedmič

Robert Goličnik bo ljubitelje dobre glasbe tudi letos razveselil s koncertom, ki ga je sicer tradicionalno prirejal v Topolšici, letos pa bo dogodek pri Rednaku v Šoštanju, kjer imajo odlične prostore in dobre pogoje za veselo druženje.

V nedeljo, 3. 4. 2005, se bo veseli dogodek dogajal od 15. ure dalje in že zasedba nastopajočih zagotavlja čudovit popoldan. Poleg Orkestra frajtonarjev Roberta Goličnika in mlajšega orkestra Juniorčki, ki se bo skupaj predstavljal z novimi skladbami, strnjjenimi tudi na novem

Foto: Arhiv

CD-ju in seveda Ansambla Goličnik bodo nastopili: ljubljena občinstva Natalija Verboten pa ansambel Slapovi in priljubljeni fantje ansambla Spev, pa Mlade frajle kot protiutež prej omenjenim fantom. Na koncertu ne bo manjkalo humorja, zanj bo skrbel Marko Jevšnik-Matevž, prisoten pa bo tudi Sebatjan Kamenik, ki ga poznate z Radia Bakla in verjetno mnogi tudi sicer kot odličnega mladega fanta. Tudi domačini Faloti bodo nastopili, vse skupaj pa bo povezovala Darja Vrhovnik.

Prav gotovo bo dogodek eden izmed večjih te vrste v našem okolišu, zato ga ne gre zamuditi. Namig: vstopnice si čim prej priskrbite v trgovini Borovo Šoštanj, restavraciji in trgovini Rednak v Šoštanju in Velenju ter pri zasebnem glasbenem centru Goličnik in uro pred koncertom na samem kraju dogajanja – v restavraciji Rednak v neposredni bližini Gorenja v Šoštanju.

Slikar samorastnik

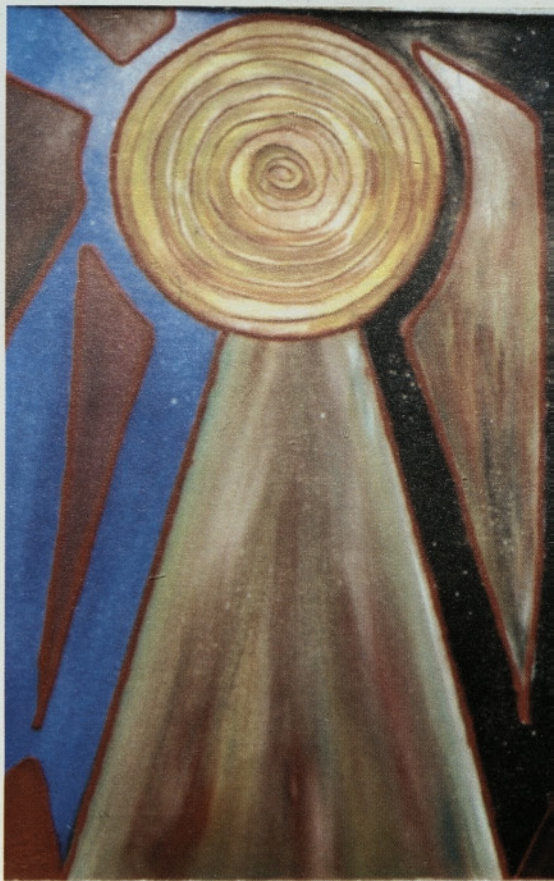
VTermah Dobrna ste si lahko od 27. januarja dalje ogledali slikarsko razstavo Šoštanjčana Draga Šumnika - Luka. Gre za njegovo 23. samostojno razstavo, ki jo je opremil z abstraktnimi površinami, značilnimi za

njegov individualni slog. Zaznati je sproščen slog, pri katerem se izogiba skrbnemu nanašanju barv in vnaprejšnjim predstavam, kakšna naj bi bila slika.

Abstraktne površine prikazujejo fantazijski svet, ki izžareva lahkotno sproščenost v ozračju brez dvomov, trpljenja in bolečin ter kot take predstavljajo manifestacijo življenjske radosti po izpolnitvi in lepoti. V Lukovih delih ni mehanične simetrije, vsa izražajo nekakšen pretok energije, katere vzdušje se je za trenutek ujelo v gibanju barvnih vibracij.

V svojih delih izraža umik iz objektivnega sveta v abstrakcijo s sprostitvijo liričnih notenj, ki se izražajo v nanašanju barv.

Luka pa je znan tudi po ciklu slik, narisanih na steklu. Kot je o njem zapisal publicist Boris Grupič, je navdih za omenjena dela našel v raz-

ličnih historičnih obrazih. Slike prikazujejo izključno religiozno tematiko s podobami svetnikov Marije in Jezusa. Slikar je ob tem izhajal iz umetnosti, narejene v preteklih obdobjih: gotiki, renesansi, baroku, ter iz posameznih slogov vzel formalne oblike in tipske prikaze in jih preoblikoval v skladu s svojo slikarsko izkušnjo.

Luka, ki živi in dela v Šoštanju, zvesto sledi svoji poti slikarja samorastnika.

Milojka Komprij

Dejavnosti Kulturnice Gaberke v mesecu januarju in februarju 2005

Okrogla obletnica

Januarja je Elica Zaveršnik praznovala okroglo obletnico svojega obstoja na našem lju-bnem planetu. Elica je sicer zelo družabna in pripravna za delo, zato ni čudno, da je, tako kot marsikateri Gaberčan, vključena v več vaških društev. Želela je, da se čim več sovaščanov

Majhno darilo v velikem darilu, velik kup papirja

skupaj z njo povesele ob tem prazniku in zato je pravo »žurko« priredila v dvorani gasilskega društva. Sovasčani so se z veseljem odzvali in bili tudi radodarni z darili. Med njimi je bilo tudi nekaj hudomušnih. Tako so fantje iz Kulturnice drobno darilo zavili v velik paket, ki ga je Elica precej časa razvijala. Ob tem je na tleh naraščal kup ovijalnega papirja. Tovarišice iz gasilske desetine pa so Elico presenetile z zanimivo sliko, ki se je je morda bolj kot ona razveselil njen mož.

Karibi in Atlantik sredi zime

Na zimo in z njo povezan mraz smo Gaberčani pozabili s pomočjo predavanja Reiharda Brečka, s katerim smo za dve uri odpluli na Karibe in Atlantik. Brečko je sicer znan po tem, da je sam v 71 dneh z jadrnico Remedy preplul razdaljo od Portorika do Pirana. Na diapozitivih smo si ogledali najlepše otoke, plaže, popotniške dogodivščine in

Ja, ja, lušno je na Karibih.

ribiške trofeje Brečka. Potovanje nas je ogrelo in z mislimi smo bili nekateri že na poletnem dopustu. A zunaj dvorane nas je čakal mraz in spoznanje, da zime še lep čas ne bo konec.

Kulturni praznik

Na letošnjem koledarju smo opazili, da sta pust in kulturni praznik na isti dan. Ker pa kultura in norčije ne gredo skupaj (čeprav ne smemo mimo dejstva, da so nekatere pustne maske in karnevali del slovenske kulture) in ker pametnejši prej odneha, se je kulturni praznik odločil, da bo praznoval na soboto, pust pa naj v miru nori v nedeljo in torek. Tako sta obe prireditvi uspeli, ljudje pa so bili siti tako krofov kot kulture.

V soboto, 5. februarja, je bila v dvorani PGD Gaberke proslava ob kulturnem prazniku. Vendar to ni bila le proslava, saj so vezilje krožka Slovenske ljudske vezenine, ki deluje v sklopu Andragoškega društva univerze za III. življenjsko obdobje v Velenju, v dvorani razstavile svoje vezenine. Program, ki ga je povezovala

Volja, čas, spretnost, vezenina.

Ko ti zastane dih.

Mladi harmonikar je igral brez treme.

Aleksandra Zajc, je bil zelo pester in zato zanimiv za vse generacije. Pevke Gaberški cvet so predstavile novo gaberško himno, ki jo je napisal Jože Zimšek. Baletke iz baletne skupine N iz Velenja so zaplesale na odru, Dejan Spital pa je zatem s soigralko zaigral krajši skeč. Podkrajski fantje so zapeli kot slavčki, na koncu pa je Žiga predstavil nekaj svojega glasbenega repertoarja na harmoniki. Po koncu programa je sledilo družabno srečanje za vse krajanje.

Pust gaberški

Fredi - Atomic žurka

Sveda smo se - kot že vrsto let - zopet udeležili šoštanjkega karnevala. Letos smo opremili le en voz, na katerem smo gostili najbolj popularne slovenske glasbenike kot so Fredi Miler in Atomic harmonik.

Velika pustna nagrada v smučarskih tekih

Svinjsko »bučo« si je priboril pust

Kdor pa si je želel čim prej »pokuriti« kalorije od pustnih dobrot, je lahko na sam pustni torek na gaberških travnikih tekmoval za Veliko pustno nagrado v smučarskih tekih. Glavna nagrada je bila pečena svinjska »buča«. Pogoji za udeležbo na tekmovanju so bili maska, tekaške smuči in dobra volja. Zmagal je pust, ki mu je bila svinjska »buča« verjetno zadnji obed pred njegovo smrtjo.

Za Kulturnico Gaberke A. G. in Z. M.

KIPARSTVO

Razstave iz depoja Galerije Velenje

1. del

Galerija Velenje leto 2005 začena s praznovanjem tridesetletnice delovanja. To je slovesno proslavila z odprtjem razstave kiparskih eksponatov iz depoja Galerije v petek, 11. februarja 2005, ob 19. uri v Galeriji Velenje, Titov trg 5.

V programu je nastopil kvartet flavt (Jernej Marinšek, Mojca Ušen, Ana Zajc, Špela Zamerik). Razstavo in spremljajoči katalog je predstavila vodja Galerije Milena Koren Božiček, slavnostni govor pa je imel župan Srečko Meh.

Galerijska dejavnost v Velenju se je sicer začela že ob koncu šestdesetih let, ko so v prostori Delavskega kluba začeli postavljati občasne razstave. Najprej na lokalnem nivoju, kasneje pa tudi širšem slovenskem. Profesionalna galerijska dejavnost se je v Velenju pričela 1. 1. 1976 z registracijo Kulturnega centra Ivan Napotnik. Priprave na ustanovitev in začetki galerije pa segajo že v leto 1975 k pomembnim razstavama Toneta Kralja maja 1975 in Lojzeta Perka oktobra 1975. Poleg občasnih razstav je bila postavljena prva stalna zbirka - Lojzeta Perka. T. i. Galerijski kotiček naj bi bil začasnega značaja, vendar se je dejavnost sistematično in strokovno razvijala dalje, prostor pa je ostal nespremenjen.

Leta 1979 je bila na pobudo Kulturnega centra I. N. odprta Napotnikova zbirka v Šoštanju in leta 1984 izdana Napotnikova monografija. Zbirka, ki jo je upravljala Galerija, je bila odprta vse do leta 1997.

Stalna zbirka Galerije je nastala na osnovi 22 del pomembnih slovenskih umetnikov. Leta 1978 je bila na Velenjskem gradu postavljena zbirka slovenske sodobne umetnosti, uradno pa so bila dela v upravljanje Galerije predana leta 1979. Zbirka je bila zaradi dopolnjevanja večkrat delno preoblikovana. Od leta 2001 do 2004 je potekala celovita prenova grajskih razstavnih prostorov ob podpori Gorenja in Premogovnika Velenje. Stalna razstava na gradu s spremenjenim in razširjenim konceptom je dobila ime Zbirka slovenske sodobne umetnosti Gorenje.

V Galeriji so bili realizirani številni projekti s področja prezentacije in varovanja dediščine. Že vrsto let predstavlja starejše lokalne likovne umetnike in jih vključuje tudi v širši, državni prostor. Jubilejna razstava in katalog Aristida Zornika leta 1983, jubilejna razstava in monografski katalog Cirila Cesarja leta

1990, retrospektivna razstava in monografija Alojza Zavolovška leta 1998, jubilejna razstava ob 70-letnici Jožeta Horvata - Jakija leta 1999, katalog in pregledna razstava Majde Kurnik leta 1999 ter pridobitev risb iz zapuščine v Begradu, pregledna razstava in katalog Arpada Šalamona leta 2000.

Poleg prezentacije lokalnih avtorjev Galerija predstavlja manj znane in prezrte avtorje: Ferda Vesela, Franceta Pavlovca, Franceta Rotarja, Miro Pregljevo, Eldo Piščančvo ... in s takim programom ohranja svojo tradicionalno in prepoznavno usmeritev.

Galerija se v slovenskem likovnem prostoru lahko uvršča med tiste, ki hranijo eno izmed pomembnejših likovnih zbirk 723 eksponatov. Zbirka sodobne slovenske umetnosti trenutno šteje 328 slik, v kateri je posebna Zbirka del študentov ALU s 128 deli, ki je edina tovrstna zbirka v Sloveniji, Grafična zbirka 159 grafik, Zbirka 194 risb (prevladujejo risbe Majde Kurnik), 40 del sodobnega kiparstva, Zbirka Lojzeta Perka z 22 deli in 3 fotografska dela. Na lokalni ravni sta pomembni zbirki Aristida Zornika z 29 deli in stalna postavitev izbora del iz življenjskega opusa Cirila Cesarja v nastajanju. Poleg tega vodi galerija register: Mire Pregelj, Majde Kurnik, Elde Piščanec, Alojza Zavolovška, Ivana Napotnika in Cirila Cesarja.

Leta 2005 praznuje Galerija 30-letnico delovanja in beleži že preko 400 razstav (vsako leto povprečno 13 razstav). Večina razstav je bila produkt slovenskih avtorjev, nekaj pa tudi iz tujine (Evrope, Amerike) in držav nekdanje Jugoslavije. Sodelovanje z drugimi razstavišči v mestu in galerijami po Sloveniji, v drugih državah Evrope, z našimi partnerskimi mesti nekdanje Jugoslavije in sosednjih držav (Avstrije in Italije) je ime Galerije popeljalo v svet, svet pa približalo mestu.

Omemba le nekaterih razstav: Tone Kralj, Lojze Perko, Maksim Gaspari, Maks Kavčič, Dore Klemenčič - Maj, Slovenski impresionisti, Jože Ciuha, Hinko Smrekar, Jože Horvat - Jaki, Antun Augustinčič, Tone Lapajne, ... kasneje pa Miha Maleš, Božidar Jakac, Ivan Vavpotič, Peter Černe, Ivan Meštrovič, Dušan Džamonja, Avgust Lavrenčič, Gabrijel Kolbič, Lajči Pandur,

Vladimir Štoviček, Fran Tratnik, France Mihelič, Ive Šubic, Ferdo Vesel, Peter Krivec, Janez Boljka, Jelka Reichman, Anton Herman, Jožo Žnidaršič, Jožef Muhovič, Alenka Gerlovič, Fran Klemenčič, Lojze Spacal, Tomaž Perko, Franc Novic, Vojko Štuhec, Rudi Skočir, Kamila Volčanšek, Zvest Apoloni, Alojz Zavolovšek, Marija Lucija Stupica, Tone Stojko, Zmago Jeraj, Mojca Smerdu, Lojze Logar, Kar Meško, Štefan Galič, Jože Tisnikar, Jure Zadnikar, Boga Bor-

Faun, Ivan Napotnik.

Foto: Arhiv

čič, Štefan Planinc, Tugo Šušnik, Mira Pregelj, Anamarija Šmajdek, Zdenka Golob, Franc Novic, Gal Planinc, Žarko Vrezec, Andrej Jemec, Karel Zelenko, France Rotar, Ksenija Čeče, Nataša Tajnik, Majda Kurnik, Anja Jerčič, Amerik Bernard, Denis Senegačnik, Boris Jesih, Dragica Čadež, Herman Pivk, Herman Gvardjančič, ... dokazuje, da je bilo med slovenskimi avtorji z osebnimi, preglednimi in retrospektivnimi razstavami predstavljenih že zajetno število avtorjev, predvsem pa tistih, ki so kakor koli povezani z Velenjem in s Šaleško dolino.

Posebno pozornost že več kot petnajst let posveča najmlajšim slovenskim umetnikom in novim generacijam, spremljanju njihovega zorenja in napredovanja. Ob tem Galerija nadaljuje ustaljeno tradicijo, ki je povezana s prostorom naše matične dejavnosti, z osebnimi, preglednimi in retrospektivnimi predstavami avtorjev, parov in skupin. V tem programu Galerija, skladno s kulturnim razvojem in razstavnimi kapacitetami mesta, spreminja, prilagaja in dopolnjuje tiste dele, ki jih čas postavlja v ospredje. Mednje sodijo tudi mednarodne predstavitve.

Razvojne perspektive Galerije vključujejo - ob primerni prostorski razširitvi - odvijanje več sočasnih manjših projektov ali pa kompleksne študijske in multimedijske postavitve.

Ena od dejavnosti Galerije je že vse od začetka tudi prodaja likovnih del, organizirana ob skoraj vsaki razstavi, vsaki dve leti pa še na novoletni prodajni razstavi.

Ta jubilej želi Galerija proslaviti s še intenzivnejšim delom, da bi z novimi idejami še bolj na široko odprla vrata obiskovalcem in poznavalcem muzejskega dela in zakladov, ki so v depojih.

V okviru predstavitev posameznih sklopov zbirk iz depoja bo Galerija - s tehnološkega in pedagoškega vidika - predstavljala izbrane zbirke in sklope v kontekstu celostnega slovenskega prostora. Začenja s kiparsko razstavo eksponatov iz lastne zbirke.

Ta je nastajala trideset let. Vključuje slovenske kiparje, ki so že razstajali v Galeriji in so bila njihova dela podarjena ali odkupljena za zbirko.

Zbirka predstavlja avtorje s področja, ki je v pristojnosti matične službe Galerije, sestavljajo pa jo tudi avtorji iz celotne Slovenije: Ivan ZAJEC, Ivan NAPOTNIK, Vladimir ŠTOVIČEK, Gabrijel KOLBIČ, Ciril CESAR, Drago TRŠAR, Peter ČERNE, France ROTAR, Tone LAPAJNE, Anton HERMAN, Viktor GOJKOVIČ, Vojo ŠTUHEC, Vasja ULRIH.

Štirinajst slovenskih avtorjev s štiridesetimi deli tvori kiparsko zbirko Galerije Velenje, ki je ena izmed najmanjših med sedmimi različnimi zbirkami, ki jih upravlja Galerija. V prihodnjih letih v Galeriji načrtujejo nadaljevanje predstavitev posameznih zbirk.

Ob razstavi in jubileju bo izšel katalog kiparske zbirke z besedili vodje in kustosinje mag. Milene Koren Božiček in Kornelije Križnič.

Razstava bo na ogled do 9. marca 2005.

Milena Koren Božiček

Khan-al-Kh

Besedilo in fotografije: Dejan Tonkli

Pred časom sem vam obljubil bazar Khan-al-Khalili, največji bazar v Afriki.

Od Midan Tahrirja, kjer sem se nastanil, do bazarja je zajeten kos poti. Ni mi bilo do pešačenja, a nekako sem moral priti tja. Avtobusov ni bilo na voljo. Ostal mi je samo taksi. Znova stara, goljufiva pesem o taksistih.

Toda tokrat se nisem dal. Prvič v moji pogajalski karieri s taksisti sem dosegel svojo ceno, a to je dolga zgodba za krajšanje gostilniških večerov. Dolga kot pogajanje z Arabci.

Lepo je poznati Kairo. No, končno sem prišel na bazar. V ta predel Kaira se ob večerih nagnejo okoli tri milijone ljudi. Človek kar težko verjame, da je to res. Ko pa prispeš na cilj, kmalu ugotoviš, da so številke resnične. Ob petkih, ko imajo dela prost dan, jih je še pa kakšnega pol milijona več. Kaj pa je danes pol milijona? Ljubljana in pol! Takrat je res zelo tesno na bazarju. Z vseh strani te pritiskajo in vpijejo. Seveda morajo vpiti, če hočejo kaj prodati. Če vpije eden, še nekako zdržiš. Takšnih, ki proizvajajo hrup, pa ni ne konca ne kraja.

Za bazar je značilno "barantanje". Sprva sem mislil, da je to modna muha za turiste. A ni. To je sestavni del njihove trgovske tradicije, ki ji ne uidejo niti domačini niti turisti. Vsak prodajalec začne z zelo znano in obrabljeno frazo: »Dobrodošel v Egiptu!« Ali: »Dobrodošla vaša debela denarnica!« To seveda prekrijejo z velikim nasmeškom. Naslednje, kar vprašajo, je: »Od kod prihajaš?« Tudi to ima svoj pomen. Zelo dobro poznajo življenjski standard različnih držav. Na podlagi tega se odločajo o ceni. Zvito kot preste. Najraje imajo Američane. Za njih je vse fiksna cena. Kar piše v egipčanskih funtih, se avtomatsko pretvori v dolarje. To še podkrepijo z najbolj neumnimi ali prebrisanimi stavki, kot je, da ga zakoni ščitijo pred goljufijami, da si ne drzneyo zavajati. Najlepša pa je ta, ko izustijo: »Za kvaliteto moraš plačati!«

A na obiskanem bazarju je slaba kvaliteta, Američani pa so večinoma trdno prepričani, da jih nobeden ne more presentati. Zato pri njih veliko zaslužijo.

Slaba stran omenjenega bazarja so tudi smeti, ki jih zmečejo kar na sredino ulice. Ko sem hotel fotografirati to nečednost, so mi velikokrat poskušali preprečiti. »Zakaj?« sem jih spraševal. Odgovor je bil preprost. Nočejo, da bi s fotografijami kazal slabe strani bazarja. Na moj nasvet, da naj malo počistijo, pa sem za odgovor prejel veliko smeha. Zakaj bi čistili, ko pa je lažje preprečiti fotografiranje?!

Najbolj turistični deli mesta pa so zelo čisti. Tako se prekrije, kaj v resnici Kairo je. Še bolje pa je, če ga sami obiščete in si resnico sami pogledate. Res je vreden ogleda.

alili bazar v Kairu

znaki in simboli
vsega, kar je
v našem življenju
pomembno

Za pokušino pa še nekaj fotografij.

Greemo v EU!

(1. del)

Jerica Koren

Že skoraj leto dni je od takrat, ko smo Slovenci 1. maja vstopili v veliko zvezo evropskih narodov, v Evropsko unijo. Vendar so Evropska zveza, njeno delovanje, sestava in institucije za velik krog ljudi še zmeraj precej nepoznana področja.

Katedrala v Strasbourgu.

Da bi vsaj med mladimi spodbudili zanimanje za to pomembno skupnost držav in omogočili njeno boljše poznavanje, je na Škofijski klasični gimnaziji v Ljubljani začel delovati evropski krožek. Kljub temu da je ta gimnazija v Ljubljani, pa le ima nekaj skupnega z našo Šaleško dolino. Med tistimi, ki smo se vrgli v spoznavanje Evrope in izkoristili potovanja po njej, sva bila namreč tudi dva iz šoštanjске občine – Jernej Pudgar in jaz.

Krožek in priprave

Glavni cilj in vrhunec evropskega krožka je bila ekskurzija v Strasbourg, Luksemburg in Bruselj.

Pred tem se je bilo seveda treba dobro poučiti o zgodovini, sestavi, delovanju, institucijah ... Evropske unije. Krožek in ekskurzijo smo oblikovali dijaki sami. Glede na naše interese smo bili razdeljeni na raziskovalce, organizatorje, novinarje in glasbenike. Raziskovalci so preučevali EU in jo s pomočjo referatov predstavljali ostalim na rednih tedenskih srečanjih, organizatorji so poskrbeli za potek ekskurzije (rezervacija hotelov, avtobusni prevoz, ogled znamenitosti, vodenje po evropskih mestih, ki smo si jih ogledali ...), glasbeniki so pripravili program dveh nastopov v Bruslju, novinarji pa smo med ekskurzijo delali intervjuje, snemali ankete, iskali izjave, poročali za radio, fotografirali, snemali in po prihodu pisali reportaže ter urejali bilten. V času treh mesecev smo Evropo teoretično dobro spoznali in se tako z velikim pričakovanjem odpravili na teren.

Dobesedno v Evropo - v Strasbourg

Za nekoga, ki neko stvar sam raziskuje in se o njej poučuje, je zagotovo največja nagrada, da to, kar je spoznal, tudi občuti in razišče na terenu. Za vse v evropskem krožku je bilo popotovanje v Strasbourg in Bruselj med 12. in 18. decembrom pika na i. Pa pogledjmo, kaj se je dogajalo v Strasbourgu ...

Strasbourg je mesto v vzhodnem delu Francije ob reki Ill, blizu nemške meje. Njegova zgodovina je izjemno bogata, saj začetki mesta segajo 2000 let v preteklost. Vendar zgodovina tukaj ni bila vedno prijetna. Dolgo časa je bilo to območje mnogih krvavih bitk in mesto se je selilo iz lasti enega naroda v last drugega. Mogoče je prav zato danes Strasbourg med tistimi tremi mesti na svetu, ki so sedež pomembnih institucij in niso prestolnica države.

Kot simbol tega, da se danes na kraju, kjer so nekoč potekale vojne, želi graditi mir med narodi, v Strasbourgu ponosno stoji Evropski parlament. Tu

je »sedež« parlamenta oz. kraj, kjer potekajo mesečne plenarne seje. Sestanki parlamentarnih odborov in vse dodatne seje so v Bruslju, v Luksembourgu pa je sedež upravnih pisarn.

Tudi mi, mladi raziskovalci, smo si to pomembno institucijo ogledali. Po parlamentu nas je vodil Klemen Žumer, asistent pri poslancu Lojzetu Peterletu, katerega gostje smo bili. Razkazal nam je to ogromno stavbo, njene dolge hodnike, mesta, kjer potekajo uradni sprejemi, novinarske kotičke in celo poslanske pisarne. V posebno čast smo si šteli, da smo lahko vsem zaposlenim v parlamentu priredili tudi koncert. Predstavili smo se predvsem s slovenskimi ljudskimi pesmimi (na pomoč pri petju sta nam prišla slovenska poslanka Ljudmila Novak in Lojze Peterle) ter nekaj instrumentalnimi točkami. Pristvovali smo tudi redni mesečni plenarni seji, katere ogled je bil še posebej zanimiv, saj so razpravljali o aktualnem turškem vprašanju. Z visoke tribune nam je med 732 poslanci uspelo najti vsaj kakšnega izmed sedmih slovenskih. Sledilo je še predavanje o evropskem parlamentu in srečanje s slovenskimi evroposlanci. Iz prve roke smo lahko izvedeli, kako izgleda delo v organih EU, in debatirali o tematsko zelo različnih, a vsekakor zanimivih temah. Novinarji so opravili še nekaj intervjujev s poslanci in asistenti, nato smo druženje z njimi nadaljevali v prijetnem okolju starodavnega centra Strasbourga.

Naslednji dan je bil namenjen spoznavanju samega mesta. Sprehod po petite france je bil res paša za oči in kljub mrazu, megli in turobnemu vremenu smo dolgo zdržali pri ogledih, preden smo zavili v tople kavarne.

Nato so nas spomini na vse znamenitosti, katedrale, tipične hiše, adventni sejem in predvsem parlament ter tam delujoče ljudi spremljali, ko smo se že vozili proti Luksemburgu ...

... o tem, kaj se je dogajalo v Luksemburgu in Bruslju, v naslednjih številkah!

Staro mestno jedro.

Srečanje z Lojzetom Peterletom.

Prostor za novinarje v parlamentu. Pripravljani na vstop v parlament.

Zimski spanec?

Martina Pečnik

Zasnežene poljane, oster zimski zrak in sinje nebo so idila zimske krajine. Bele podobe so še posebej mikavne, če jih opazujemo iz izbe toplega doma. Za tiste, ki zimo preživijo zunaj v naravi, pa poteka ta na povsem drugačen način ...

Življenje pozimi

Živali so v svoji evoluciji razvile številne načine, s katerimi lažje in uspešneje preživijo v danem okolju. Z vidika menjavanja letnih časov je za preživetje živali najmanj ugoden tisti del leta, ko so v okolju največja odstopanja od optimalnih pogojev. Najtežji pogoji za preživetje divjih živali pri nas so tako pozimi in zgodaj spomladi. Pozimi miruje vegetacija, prevladujejo nizke temperature in snežna odeja, izbor in količina hrane sta precej omejena. Tako se z bližajočo se zimo pričnejo nekatere vrste divjadi združevati v zimske trope, nekatere pa se selijo na bolj ugodne predele (sončne lege, nižje ležeče predele, mirnejša območja). Zanimiva prilagoditev na težje razmere je zadržana brestost, ki so jo razvile kune in srnjad in s katero se izognejo poleganju mladičev v času neugodnih zimskih razmer. Čeprav prinaša pomlad prijetno otoplitev, pa je obdobje zgodnje pomladi kritično za rastlinojede, saj takrat živali v kratkem času preidejo iz suhe na zeleno pašo, pogosto so posledice spremembe hrane hude prebavne motnje in celo smrt živali.

Energetsko varčni sistemi

Živali so med prilagajanjem svojemu življenjskemu okolju razvile energetske varčne sisteme uravnavevanja toplote, ki zmanjšujejo nepotrebne izgube. Izolacija kože, kot je dlakavost sesalcev, operjenost ptičev in podkožna tolišča sesalcev, učinkovito prispevajo k varčevanju s toploto. Zimski kožuhi rjavega medveda ima npr. za polovico boljše izolacijsko vrednost od poletnega. Dobra izolacijska sposobnost dlake se pokaže pri eskimskih psih, ko jih med spanjem pokrije sneg ne da bi se talil. Dolžina dlake je usklajena z velikostjo sesalca, zato je izolacijska moč kožuščkov pri malih sesalcih (miši, voluharice, krti) precej slabša. Njihova ekološka strategija preživetja pozimi je tako iskanje zavetja v rovih in pod snežno odejo.

Druga skupina energetske varčnih sistemov je fiziološke narave. Nekatere živali so razvile protitokovne sisteme v krvnem obtoku, s katerimi ohranjajo toploto v osrednjem delu telesa, v okončinah pa prenesejo zelo nizke temperature. Npr. labod stopi na sneg in led, ne da bi ga pod sabo talil in ne pride do primrozovanja na tla. Na splošno velja, da štrleči deli tele-

Foto: Martina Pečnik

sa (uhlji, rep, okončine) pospešeno odvajajo toploto, zato je za živali v hladnem okolju primernejše, da je telo čim bolj čokato, štrleči deli pa kratki in zaobljeni (gams, kozorog). Uhlji planinskega zajca so tako krajši, saj je hladilni sistem dolgih uhljev njegovega ravninskega sorodnika povsem odveč. Fiziološki odgovor na mraz je zimska neaktivnost živali, pri kateri ločimo: zimsko spanje (hibernacija) in zimski dremež (zimsko mirovanje). Hibernacija pomeni popolno otrplost, zniža se srčna in dihalna frekvenca, telesna temperatura pa pade na raven temperature okolice. Hibernirajo polhi, svizci, ježi, netopirji, tudi plazilci, dvoživke in žuželke. Druga oblika prezimovanja je zimski dremež, v katerega se umakneta npr. medved in jazbec. Pomeni manjše zmanjšanje temperature, manjšo frekvenco dihanja in utripa srca ter višjo presnovo kot pri živalih s pravim zimskim

spanjem. Medvedka in jazbica polegata v zimskem času mladiče, za matere je obdobje dremeža lahko izredno izčrpovalno.

Uspešen energetski varčni sistem je socialno uravnavevanje toplote, ki jo je moč opazovati pri čebelah ali mravljah, ki v drevesnih duplih, panjih oz. mravljiščih zelo natančno urejajo notranje klimatske razmere. V mrzlih zimskih nočeh imajo socialno termoregulacijo tudi toplokrvne živali, npr. v gručo se stisne krdelo divjih svinj.

Zimske izgube

Prezimovanje in ostale prilagoditve živali na zimske razmere pa niso vedno uspešne. Mnogo osebkov se ne prebudi oz. ne preživi zime in pravo merilo uspešnosti je v deležu populacije, ki dočaka pomlad. Dolga zima in prekomerne snežne padavine otežujejo gibanje ali dostop do hrane mnogim živalim. Požled na skalnatih predelih povzroči zdrse divjadi (npr. gamsov), ki so večinoma usodni. Nemir v življenjskem okolju, ki ga večinoma povzroča človek s hrupom helikopterjev in drugih zračnih plovil, z vožnjo motornih vozil ali z nenadno splašitvijo živali, povzroča nepotrebno gibanje živali (beg), s čimer se porabljajo dragocene zaloge energije. Če je nek ruševca ali divji petelin v mrzlem zimskem dnevu dvakrat ali trikrat pregan, lahko od prevelike porabe energije preprosto pogine. Ob nenadnih zimskih otoplitvah se živali soočajo s problemom odvajanja odvečne toplote in pregrevanjem. Zimske izgube so največje pri starih, bolnih živalih ali slabotnih mladičih, nesrečno naključje ali splet neugodnih vremenskih razmer pa lahko poišče žrtve tudi med vitalnimi osebki.

Foto: Tone Kladnik

Rjavi medved v Sloveniji ni zimski zaspanec, saj zimo večinoma prebdi.

V črno po pužo

Zapísala Špela Janežič

Če si bil zdrav in krepak, si v lepem vremenu od Malinšekove domačije v Belih Vodah preko Kramarice do Črne na Koroškem hitro hodil debele tri in pol ure. – Bilo je mrzlo prvoaprilsko jutro leta 1949. Bele Vode so bile pobeljene z meter debelo snežno odejo. Malinšek in njegova visoko noseča žena sta se odpravila peš v porodnišnico v Črno. Njuna otroka sta ostala sama doma. Nista si predstavljala, v kakšnem stanju je mati. Takrat se o tem sploh ni govorilo. Starša sta rekla otrokoma le: »Grema v Črno, po pužo.«

Malinšca je bila izjemno drobne postave, stara 39 let. Gazenje po celcu strmo navkreber jo je blizu kapele na Kramarici tako utrudilo, da ni mogla naprej. Pripovedujejo, da je Malinšek slekel *pruštoh* (suknjič) in ga razgrnil po kopnici pod košato jelko. Žena je legla in – rodila. Mož ji je pomagal, kolikor je znal. Novorojenca sta zavila v *firtoh* (predpasnik), ga dala v nahrbtnik in se vrnila domov; do porodnišnice je bila še daljša pot. Doma sta otrokoma vesela in srečna rekla: »Bratca sta dobila.« (Puža je bil Franc, današnji gospodar na Malinskem.) Novorojenec takrat menda ni kaj dosti jokal. Bil je zdrav, čeprav se je rodil v nenavadnih razmerah. Mati je legla na krušno peč. Kmalu po porodu pa je spet

Malinškova mati je v snegu šla v porodnišnico in med potjo rodila na kopnici pod hojko.

poprijela za delo in življenje je teklo dalje po starem. – Malinška sta bila skromna in delovna človeka. Pravili so, da sta bila »čedna« zakonca.

V obdobju med obema vojnama in še nekaj let kasneje so Belovoščanke pešačile rojevat v Črno, dokler niso zaprli tamkajšnje bolnišnice. Večkrat se je zgodilo, da jih je »prehitelo« in so ob pomoči sosed ali vaških babic rodile kar doma. Družine so imele tudi po dvanajst ali trinajst otrok. Neka gospodinja je rekla, da »raje otroka rodi, kot pa snop žita nažanje; je bolj enostavno«.

Zgodb o nenavadnih porodih, ki bi danes veljali za herojstvo, je bilo včasih na pretek. Domačiji na koroški strani Kramarice, kjer so bile same strmine, se je reklo pri Planincu. Pred drugo svetovno vojno je bila gospodinja visoka, suha ženska. Pravijo, da je kopala krompir in ob tem rodila. Novorojenca je zavila v *unterco* (spodnje krilo), si oprtala koš krompirja in šla z otrokom po strmem hribu navzgor domov. – Ista ženska je šla v Črno, v trgovino pri Rešerju, po vrečo moke. Trgovec jo je premeril in rekel: »Gospa, če pa vi tehle 50 kil moke nesete gor k Planincu, jo pa lahko imate kar zastonj.« Ženska je zavihetela žakelj na ramo kot prazen nahrbtnik in šla. Trgovec je poslal za njo vajenca, da ne bi žen-

Gospodarja pred hišo na Malinskem, okrog leta 1966.

Samotna Malinškova domačija v Belih Vodah pozimi.

Model za maslo iz javorovine. V njem oblikovan kos doma pridelanega masla za prodajo v Črni je tehtal točno 10 dag.

ska za prvim drevesom presula moke in je znosila domov večkrat po malem. Pod vrhom Kramarice, blizu Silvestra, se je vajenec naveličal zasledovati *Planinšco*, ker je ženska šla »kot prazna«.

Življenje podeželskih žena je bilo nekdanj zaznamovano s porodi in trdim fizičnim delom. Ker je bilo v družinah veliko lačnih ust, so staršem pomagali še zelo majhni otroci. Belovoščani so bili včasih gospodarsko bolj vezani na Črno kot na Šoštanj. Preko Kramarice ali Tolstega vrha so – predvsem otroci *bajtlerjev* – hodili prodajat najrazličnejše stvari: regrat, jajca, smetano, skuto, maslo, žganje ipd. V Črni in Žerjavu so rudarji kupili prav vse. »Prodajalo se je kot zlato!«

Gospodinja pri Štahnétu je hodila navsezgodaj uro daleč na *belovoške njive* nabirat regrat. Nabirala ga je ves dopoldan, dokler ni napolnila koša. Doma je regrat očistila in ga namočila do večera. Naslednje jutro je pripravila pleten koš z regratom, na vrh pa naložila jajca in steklenice žganja. Njena najstarejša hči, desetletna Jerica, si je oprtala 25 kg težak koš in se odpravila v Črno. Koš jo je ožulil, pa tudi težke in neudobne *cokláče*. To so bili visoki čevlji iz strojenega govejega usnja z lesenim podplatom in dolgimi vezalkami. Bili so težki in strašan-

Belovoška dekleta so tudi dvakrat tedensko nosila v koših prodajat živež v Črno na Koroškem.

ske neudobni. V Črni je deklica ves dan prodajala regrat po 10 din za mero majhnega pločevinastega krožnika. Če ni mogla vsega prodati, je šla naprej v uro hoda oddaljen Žerjav. Pogosto se je vračala v trdi temi čez Kramarico proti domu. Ves dan ni ničesar použila. Domov pa je prinesla dva do tri tisoč din. Izkupiček od prodaje je bistveno pripomogel k preživetju sedemčlanske družine.

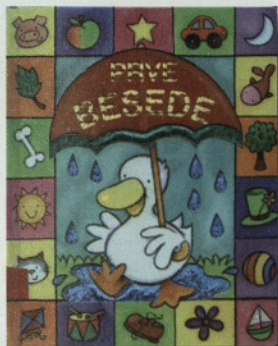
Pripovedovali so: Franc in Ivan Atlšek, Jerica Grazer, Gregor Petkovnik, Anica Podlesnik in Marija Rezoničnik.

Knjižne novosti in dogodki v mestni knjižnici Šoštanj

Maja Rezman

Februar je kratek kot najkrajša žnorca in spet se mudi, mudi, mudi ...

Tokrat za najmlajše knjiga *Prve besede*, ki jo je ilustrirala **Caroline Davis**, izšla pa je pri radovljiški založbi Didakta. Otroci se lahko pridružijo raci Rozi, ki jih bo popeljala na lesketajoče potovanje od sončnega vrta do živahne kmetije.

Ta očarljiva knjiga za zgodnje učenje je odličen način za učenje prvih besed. Poglejte predmet na levi strani, nato vzpodbudite otroka, naj poišče in imenuje stvari, ki so na sliki na desni strani.

Veliko lesketajoče zabave!

Za odrasle, da berejo otrokom: *Nočne lučke* - knjiga zgodbic, ki jih berete vašemu otroku za pomiritev, vzpodbujanje samozavesti in ustvarjalnosti. Je zbirka dvajsetih, na pripovedi temelječih meditacij. Branje zgodbic omogoča, da otroke popeljemo v čudovite dogodivščine, ki sproščajo njihovo domišljijo. Meditacije so zgodbice, ki bodo otrokom pomagale osredotočiti njihove misli, sproščati strahove, krepiti zaupanje vase in zaupanje v svet okoli njih. Posebne afirmacije pomagajo staršem razbrati v zgodbicah globlji pomen za otrokovo prosvetljenje.

Vsaka zgodba se začne tako, da se z otrokom podamo na začarano pot ... in odkrijemo popolnoma nov svet domišljije. Z vzpodbujanjem otroka, da opiše in izpopolni zgodbo na podlagi ilustracije, ki je pred njim, in jo nato preplete z zgodbo, ki jo poslušša, starš potegne otroka v meditacijo - in mu pomaga, da se poglobi v svojo brezmejno ustvarjalnost in notranji mir.

Vid Pečjak, psiholog in pisatelj, je napisal že devetdeset knjig oziroma samostojnih publi-

kacij; tretjina je leposlovnih, dve tretjini pa strokovnih s področja psihologije. Večina leposlovnih del so znanstvenofantastične zgodbe (romani in novele), v njegovem opusu pa najdemo tudi strip in potopis. V mladih letih je pisal predvsem za otroke, kasneje pa za mladino in odrasle.

Eno njegovih prvih del s področja znanstvene fantastike je bila zgodba *Drežček in trije Marsovčki*, ki je dosegla prav neverjeten uspeh. Prevedena je v češčino in srbohrvaščino, večkrat je bila uprizorjena v gledališču, na lutkovnem odru in prirajena kot radijska igra. V Sloveniji je izšla kar sedemkrat.

Najnovejši roman te zvrsti nosi naslov *Beg med zvezde* in opisuje prvo potovanje Zemljanov v tuje osončje, na planet v ozvezdju Lalande, kjer so odkrili ruševine propadle civilizacije. Zgodba se sprašuje, ali ne bo propadla tudi naša civilizacija.

Vse se konča ...

Za naslednjo knjigo z naslovom *Mir v vsakem koraku* - avtor je (slovenskim bralcem skoraj neznan) vietnamski budiistični menih **Thich Nhat Hanh** - je predgovor napisal nihče drug kot Njegova Svetost Dalaj Lama.

Upam, da nimate nič proti, če si sposodim njegovo razmišljanje.

Prizadevanje, da bi dosegli mir v svetu skozi preobrazbo posameznika, je naporno. Vendar je to edina pot. Kamor koli grem, širim to misel, pri tem pa me spodbuja to, da ljudje različnih usmeritev in pogledov na življenje dobro sprejemajo. Mir se mora najprej razviti v posamezniku in verjamem, da so ljubezen, sočutje in nesebičnost temeljne osnove zanj. Ko posameznik razvije te vrednote, lahko razvije tudi ozračje miru in harmonije. To ozračje se nato lahko razširi od posameznika na vso njegovo družino, od družine na skupnost in končno na cel svet.

Mir v vsakem koraku je vodič na potovanju v to smer. Thich Nhat Hanh na začetku uči pozornost pri dihanju in zavedanja ob majhnih dejanjih v našem vsakdanu, nato prikaže, kako lahko koristne učinke pozornosti in koncentracije uporabimo pri transformaciji in zdravljenju težkih psiholoških stanj. Na koncu nam pokaže povezavo med osebnim, notranjim in mirom na Zemlji. Za to knjigo si je vredno vzeti čas. Spremeni lahko življenje posameznika in življenje naše družbe.

Sama ne bi mogla bolje povedati. :-)

Naslednje delo nosi naslov *Korak v neznanu* - pot pogumnih, avtor pa je Robert Lisac, ki se že dolgo poglobljeno ukvarja s taoistično filozofijo.

Pravijo, da voda vedno najde svojo pot, zato so jo taoistični modreci tako skrbno proučevali in se učili od nje. Nauk vode je zelo preprost, pa vendar le redki živijo po njem, ker zahteva temeljito notranjo preobrazbo, korak v neznanu. Hoja po neznanih poteh zahteva pogum, zaupanje vase in sposobnost nenehnega prilagajanja, kot to mojstrsko počne voda. Taoistična načela pomagajo človeku, da lahko najde svojo pot, svoj TAO.

Če vse knjige preberem do pomladi, ... mislite, da bom dosegla kakšno notranjo preobrazbo, ... se bom podala na neznane poti? Se boste vi?

Zdajle je pred mano samo ena pot. In ta vodi v Mižule.

pripravila Ajda Prislan

ČEZ URŠIJO GORO

V Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec so priredili slavnostni sprejem s kulturnim programom v čast letošnjega Prešernovega nagrajenca slikarja in grafika Bogdana Borčiča iz Slovenj Gradca. Gostitelja sta bila Občina Krško in Mestna občina Slovenj Gradec.

Gostje in govorniki na prireditvi so bili predsednik Prešernovega sklada ALEŠ JAN, Borčičev prijatelj in nekdanji direktor Moderne galerije v Ljubljani ZORAN KRŽIŠNIK, direktor galerije Božidar Jakac Kostanjevica na Krki BOJAN BOŽIČ, direktorica Koroške galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec MILENA ZLATAR, ki je predlagala letošnjega nagrajenca za Prešernovo nagrado. Bogdan Borčič je leta 2001 ob 750-letnici prve znane pisne omembe mesta Kostanjevica na Krki Galeriji Božidar Jakac podaril svojih 907 grafičnih listov, zato je podžupanja Občine Krško ANA SOMRAK v Slovenj Gradec prišla proslavit z domačim cvičkom iz Vinske kleti Krško.

Zelo zanimivo je bilo prisluhniti predsedniku Prešernovega sklada ALEŠU JANU. Na kratko je ocenil, zakaj je Bogdan Borčič vreden letošnje nagrade: »Ker je odličen slikar, velik umetnik, velik človek, pedagog in človek, ki je vse svoje življenje posvetil kulturi ne samo na slikarskem, ampak tudi na grafičnem področju in s svojim človeškim vplivom vplival na mnogo generacij mlajših umetnikov z vsemi tehnikami in jim prenesel estetski čut, ki živi v njem.«

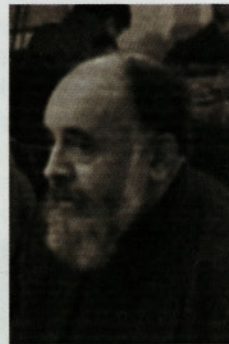
Komisija za podelitev Bernekerjevih priznanj je na predvečer slovenskega kulturnega praznika na slavnostni prireditvi podala Bernekerjevo nagrado za leto 2005 MARKU KOŠANU, umetnostnemu zgodovinarju, predsedniku Društva Hugo Wolf Slovenj Gradec in ravnatelju Koroškega pokrajinskega muzeja v Slovenj Gradcu, za raziskovalne, publicistične in strokovne dosežke pri odkrivanju slovenjgraške in koroške umetnostno-zgodovinske preteklosti.

Na podlagi 23. člena Odloka o priznanjih Mestne občine Slovenj Gradec in v zvezi z obravnavo javnega razpisa za leto 2005 za podelitev Bernekerjeve nagrade in Bernekerjevih plaket pa je Komisija za podelitev Bernekerjevih priznanj pri Občinskem svetu MO Slovenj Gradec podala tudi Bernekerjeve plakete za leto 2005 Cilki DREU za igralske in organizacijske dosežke v staroškri igralski skupini, Petru RUDLU za ljubiteljske dosežke v več kot 100 predstavah, Ferdu URŠEJU za 45-letno vztrajanje v slovenjgraškem pihalnem orkestru.

družina Stari trg Slovenj Gradec. Pogovor je vodil mag. VINKO OŠLAK. Glavna nit je bilo vprašanje »EDVARD KOCBEK - FILOZOF ALI PREROK?« Vinko Ošlak se je lotil problemske predstavitve Edvarda Kocbeka.

Vanjo je prepletel nekaj vprašanj, med drugimi tudi: - Kakšna je posledica filozofskih misli ali vsaj misli ljudi, ki se navdihujejo od drugih filozofov? - Ali je Kocbek ravnal prav, ko se je odločil za brezpogojno sodelovanje z Osvobodilno fronto in za izročitev političnega prvenstva Komunistični partiji Slovenije? - Kako je z osebno krivdo takšnega človeka, ali jo sploh lahko ugotavljamo ali se ji moramo odreči?

V okviru Podjetniškega centra Slovenj Gradec so pripravili predavanje in pokašino zelišč, ki so ju poimenovali »Uporaba zelišč v vsakdanjem življenju«. Uporaba zelišč in zanimanje ljudi za njih zadnje čase vse

bolj narašča. Povabili so FANIKO JEROMEL iz Mislinje, ki je kot uspešna podjetnica na tem področju učinke zelišč in njih pripravo tudi predstavila. Pripravila je čaje, kruh z namazi in razna zelišča po raznih učinkih, kako naj bi jih uživali. Namenjena so predvsem preprečevanju bolezni, pa tudi zdravljenju. Rastline nabira v neokrnjeni naravi na Pohorju. Njena želja je, da bi dala znanje o zeliščih mlajšim generacijam.

V kavarni Hotela Slovenj Gradec se je zopet zgodil Philocafe. Organiziralo ga je društvo socialnih dejavnosti Kolpingova

V glasbeni šoli v Slovenj Gradcu je bil večer samospjevov iz cikla Koncerti iz rojstnih hiš slavnih skladateljev v okviru Evropskega združenja radijskih in televizijskih hiš. S programom samospjevov Huga Wolfa in Josipa Ipvca so nastopili: BERNARDA FINK (mezzosopran), MARCOS FINK (bariton) in ANTHONY SPIRI (klavir).

Izšla je zimska številka koroške revije za leposlovje in kulturo ODSEVANJA. Tokrat sta skupaj dve 55. in 56. in zajemata sto deset strani s posebno prilogo, ki je tokrat namenjena pisatelju in duhovniku Franu Ksaverju Mešku ob (lanski) 130. obletnici rojstva in 40. obletnici smrti. Likovna oprema tokratnih Odsevanj so dela slikarja Luke Popiča. Revija kot zmeraj prinaša izvirno leposlovje in esejistiko v prvem in kulturne utrinke v drugem delu. V "fotoštoriji" je predstavljen glasbenik Jože Leskovar. Med odmevnejšimi sta dva obsežna prispevka: Marka Košana kritični esej o javnih plastikah in spomenikih na Koroškem, s posebnim poudarkom na prenatrpanem slovenjgraškem mestnem jedru, in Helene Merkač zanimiva alternativna predstavitev Kolarjevega romana Prekrstitve. Nekoliko prahu je dvignil tudi urednikov zapis Pomisleki ob fasadi. Prvič v reviji predstavi svoje delo Mladinski kulturni

center Slovenj Gradec, zanimiv pa je tudi pregled založniške dejavnosti slovenjgraške Založbe Cerdonis. Skratka, Odsevanja uspešno ohranjajo svoj jezikovni, likovni in oblikovalski nivo, je zapisano zaključil urednik revije Blaž Prapotnik.

Tudi na območju Slovenj Gradca so Zlati Kastrioti posneli film. Naslov ima ZLATI RES, premiero sem si ogledala v Ljubljani

in posnela razgovor z enim od avtorjev, bratom Dimitrijem. Film je posnet morda tudi kot nadaljevanje gledališke predstave, kjer so nekateri gledalci zavpili: »Izgubili ste rdečo nit!« Torej o filmu o rdeči niti; zrel in zdrav odgovor na satirično-entertejnersko ameriško kino ekspanzijo na začetku in koncu stoletja.

Vgostilni pri Klevžu na Legnu se je že tretjič v času ob slovenskem kulturnem prazniku zgodilo literarno srečanje s pisateljem MARJANOM PUNGARTNIKOM. Tokrat je pisatelj povabil v goste nekatere prijatelje, da preberejo odlomke iz svojih del. Prireditev je letos organiziralo Turistično društvo Legen, zato je FRANČIŠKA PERETIN povedala, da so povabili tudi nove ustvarjalce, mlade - navdahnjene h kulturnem ustvarjanju. Pred tem so že dve leti zapored literarni večer prirejale sestre Marjana Pungartnika.

Nastopila sta tudi »Lešniška mlada dva«: devetletni Andrej s frajtonarico in 12-letna Karmen s citrami. Oba prihajata s kmetije pri Lešniku na Legnu.

Tudi pisatelj Marjan Pungartnik je rojen na Legnu na Pohorju, natančneje na kmetiji pri

Jezniku. Prebral je odlomek iz dramskega besedila Jutri bo v Celovcu semenj, ki naj bi ga izvedlo Kulturno društvo Pameče - Troblje. Nanizal je še nekaj odlomkov iz njegovih literarnih del, povezanih z gornjim Legnom, pravljice z vsebino iz slovenjgraškega dela Pohorja. Gostje večera so bili tudi Dravograjski oktet, literarni ustvarjalci JERICA SMOLČNIK, IVANA HAUSER, ALEŠ TACER in drugi.

Vdvorani Prosvetnega doma v srednjeveškem gradu v Brežicah so dan pred 8. februarjem počastili slovenski kulturni praznik z zborovskimi pesmimi Slovenjgradčana JOŽETA LESKOVARJA. Prireditev sta organizirala Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in Zveza kulturnih društev Brežice, slavnostni govornik je bil predsednik Zveze kulturnih društev Slovenije Franci Pivec.

Po podelitvi odličij najzaslužnejšim na kulturnem področju so na koncertu nastopile tri glasbene zasedbe: gost prireditve Dravograjski oktet Kograd IGEM, ki ga zdaj umetniško vodi Tadeja Vuja, ter domači Mešani pevski zbor Viva in Vokalna skupina Solzice dekliškega zbora Glasbene šole Brežice. Vsak zbor je zapel štiri pesmi Jožeta Leskovarja. Franjo Murko je zbranim predstavil zgoščenko Zabučale gore - 70 pesmi za 70 let avtorja Jožeta Leskovarja. Vsi trije v Brežicah nastopajoči zbori so tudi izvajalci nekaj pesmi na zgoščenki. Leskovar je povedal, da si šteje v veliko čast, da so za počastitev kulturnega praznika izbrali ravno njega, oddaljenega avtorja, in ga znova povabili v goste.

VMladinskem centru v Dravogradu so odprli razstavo likovnih del JANEZA REPNIKA in predstavili pesniško zbirko z naslovom Umetnost in svetloba PETRE PLACET in JANEZA REPNIKA. Kulturni dogodek je organiziral Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti Območna izpostava Dravograd.

Janez Repnik je rojen leta 1968 in prihaja z Mute. Razstavljen je izbor njegovih olj na platnu, ki prikazujejo male ljudi v vsakdanjem živ-

ljenju. Po Adamljetovih besedah Janez Repnik ustvarja slikarsko zgodbo, ki je enkratna v slikarskem likovnem prostoru naive 21. stoletja.

Slikar je skupaj s PETRO PLACET v samozaložbi izdal tudi pesniško zbirko. Njegova poezija izraža lirične trenutke bolečine njegove duše. Pesmi sta oba avtorja tudi ilustrirala. Na prireditvi sta nastopila Anja Burnik s flavto in Jože Burnik s harmoniko. Razstava slik Janeza Repnika bo v Mladinskem centru Dravograd na ogled še do 5. marca letos.

VDravogradu, na Ojstrici, v Pamečah in na Selah je nastopila dramska skupina Kulturnega društva Črneče. Igrali so komedijo hrvaškega dramatika MATETA MATIŠIČA Vesela smrt. Igra režiserja FRANCIJA KOTNIKA je pritegnila zaradi nenavadne, morbidne tematike in izjemnega črnega humorja. Kotnik

dodaja, da zgodba pripoveduje o dveh zdomcih, ekonomskem in političnem emigrantu, nasmejemo pa se lahko podobno, kot se lahko ob ogledu srbskega filma Maratonci tečejo častni krog.

VKnjižnici Dravograd je bil na literarnem večeru gost domačin IVAN SREBNIK. Predstavil je svoje štiri knjige. Prva opisuje Ojstrico, kjer je leta 1931 Ivan Srebnik rojen, druga je njegova literarna fikcija, tretja opisuje tisočletno zgodovino Radelj ob Dravi. Zadnja je izšla lani in ima naslov Župnik Urh Hafner in njegovo neprecenljivo delo na Ojstrici. Ivan Srebnik je napisal tudi igro o delu gozdarjev nekoč. Pravi, da se zgodba dogaja v pohorskih gozdovih. Ukvarja pa se tudi s preučevanjem rodovnikov.

Dogodilo se mi je ...

Maks Lomšek

Kljub temu da imam v spominu še kar precej, nekaterih celo preveč, pikantnih dogodivščin, naj bi bila to nekako zadnja obelodanjena zgodba iz moje »montažerske kariere«.

Je pa to zgodnica, v kateri nastopa kot glavni akter seveda moja »velemalenkost« in se je celotna dogodivščina malodane tragično končala.

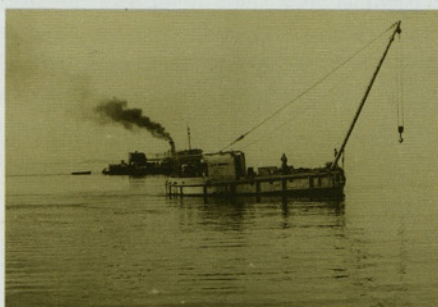
Strojna skupina pri razkladanju enega od turbinskih statorjev Peltonovih turbin. V ozadju del elektrarniškega poslopja za visokonapetostno postrojenje.

Zadnja dogodivščina – skoraj usodna

V naši majhni pisarni v elektrarni, kjer sem opravljal tekoče administrativne zadeve, smo seveda imeli tudi omarico za prvo pomoč. Pa se je nekega dne pojavilo pri meni mlajše dekle s prošnjo, če imamo kakšno razkužilo in obvezo, ker naj bi se njena mojstrica grdo uredila. Povedala je tudi, da je vajenka pri šivilji, ki je imela sovjo delavnico nedaleč od našega delovišča. Tako smo vsako jutro, ko smo prihajali na delo, šli mimo njene hiše in jo običajno tudi pozdravili, če je kaj brkljala med svojimi oleandri pred vhodom. Seveda je vajenka dobila razkužilo in obvezo.

Pa ni dolgo trajalo, ko se je čez par dni vajenka ponovno pojavila z isto prošnjo, to pot za malo obliža, ker se je njena šefica menda hudo zbudila. Sedaj pa sem ji malo s posmehom omenil, naj kar sama pride in jo bomo že obvezali. In res ni dolgo trajalo, ko se je »šjora mojstrica« res pojavila s svojim bolj malo krvavečim prstom, ki sem ji ga z »levkoplastom« kar hitro oblepil. Bila je nekako mojih let, na pogled še kar čedna, predstavila pa se je z imenom Anke. Menda bi se rada še kar pogovarjala, vendar sem ji dal vedeti, da me delo kliče, zato je kar nekam nejevoljno odšla.

Potem je nekaj časa nismo videli, niti pred njeno delavnico je ob jutrih, ko smo prihajali na delo, ni bilo več. Nekega jutra pa me je le pričakala in ustavila s prošnjo, da bi pogledal, kaj je z njenim šivalnim strojem, ker ji zadnji čas nekaj nagaja. Obljubil sem ji, da pridem med malico res pogledat, kaj je z njeno »šivačo makino« narobe. Pa pravzaprav z njenim šivalnikom (bil je starejši tip na nožni pogon) ni bilo nič narobe, le jermen je bil preveč raztegnjen in je drsel. No, to »okvaro« sem hitro popravil in v zahvalo dobil še dalmatinsko kavico z rumom, pa še kolač povrhu. Pospremila pa me je s povabilom,

Zame skoraj usodno dvigalo, ki čaka, da ga bo po opravljenem delu »remorker«, vlačilec, odvelkel v matično luko Gruž pri Dubrovniku.

da bi bila vesela, če se še kdaj oglasim na »marendo« (malico).

No, priznati moram, da me je tisto povabilo kar malce zamikalo, da bi se mu odzval. Vendar me je namera ob spominu na Frančevo in Gretino aferico kar hitro minila, tako da sem se srečanju z Anke, če se je le dalo, kar izognil. Da sem ravnal kar pametno, sem ugotovil šele kasneje, ko mi je Ankina vajenka zaupala, da je njena šefinja že zaročena, pač pa nad ženinom, ki so ji ga izbrali starši, ni bila najbolj navdušena. Poroka pa, da naj bi bila še pred zimo. No ja, kdo bi potemtakem taki razočarani nevesti zameril, če si je hotela tistih nekaj mesecev samstva malo »popestriti«. Imel sem največ »šans«, da bi pri tem igral glavno vlogo jaz. Vendar kljub mamljivi ponudbi, zavedajoč se morebitnih kasnejših neprijetnih posledic, tega nisem upal sprejeti.

Ker pa na Ankino »dvorjenje« ni bilo zelenega odziva, se je mojstrica šivilja menda odločila za majhno maščevanje, ki me je kaj kmalu doletelo. Zgodilo pa se je neke nedelje, ko smo imeli »dan odprtih vrat« in so si domačini lahko ogledali, kako napredujejo dela pri montaži njihove hidroelektrarne. Zbralo se je kar precej radovednežev, ki so se po končani maši iz cerkve mimo našega delovišča vračali domov. Med nam poznanimi domačinkami sem opazil tudi »mojo simpatijo« Anke. Po konča-

nem ogledu elektrarne smo se zbrali še na vodnem žerjavu, dvigalu, s katerim smo raztovarjali strojno in elektro opremo s tovorne ladje na obalo. Tako je bila na ploščadi dvigala kar precejšnja gneča in sem moral stati prav na robu z vitlom, kjer ni bilo nobene ograje. Nenadoma se je zgodilo: Anke je bila sicer kar precej oddaljena, vendar je med njo in menoj bilo še kar nekaj njenih pajdašinj, ki so bile verjetno dogovorjene, kaj storiti, namreč uprizoriti nekakšno nedolžno šaloigro, ki pa se je, žal, končala kot drama, skoraj celo kot tragedija.

Tukaj pa z našim kitaristom »pihava na dušo« ženi »nezvestega« Franca iz prejšnje zgodbe. Starejša gospa v ozadju pa je žena našega turbinskega mojstra Janeza. Bili smo na nedeljskem izletu v Cavtatu.

Vse pa je potekalo po naslednjem kratkem scenariju:

Prvi prizor se dogaja na ploščadi dvigala:

Glavna ženska akterka (Anke) močno sune svojo sosedo, da se opoteče do naslednje deklina, ki odda sunek naprej in tako dalje, kot da bi padale domine ... No, in zadnja akterka se z vso silo zaleti v glavnega moškega akterja (šjor Makso), ki nenadnega sunka ne prestreže, le nemočno zakrili z rokama in na glavo strmoglavi v morje.

Drugi prizor se dogaja pod vodno gladino:

Glavni akter, žrtev, se znajde v globini kakih 8 metrov brez zraka v pljučih. Zaveda se, da mora pač čim prej zopet nazaj na površje in se požene navzgor, vendar tako nesrečno, da se zagozdi med sidrno vrvo in dnem dvigala. Kljub obupnemu prizadevanju, da bi se rešil objema jeklene vrvi, mu to nikakor ne uspe. Voda mu je že vdrla v pljuča, dragocene sekunde tečejo, v glavi se mu zvrtili in izgubi zavest.

Tretji prizor se dogaja na ploščadi dvigala:

Statisti, domačini, se ob smešnem dogodku samo hahljajo in šalijo, češ saj zna plavati, bo že našel pot

na površje. Ko mine minuta in teče že druga, pa se še nič ne zgodi, postanejo nemirni, smeh jih mine in zaskrbljeno pogledujejo v globino. Na vso srečo dva domačina, stara ribiška mačka, vidita, da je takoj treba ukrepati. Na hitro odvržeta del oblačil in se poženeta v globino. Kmalu najdeta nesrečneža, ga osvobodita objema jeklene vrvi, splavata z njim na površje in ga s pomočjo ostalih potegneta na ploščad. Obema je bilo tudi poznano, kako ravnati z utopljenca: položiti ga z glavo navzdol, stiskanje prsnega koša, da izteče voda, nato umetno dihanje z rokama in ...

Prebudil sem se ob strahovitem kašljanju, vendar sem spet dihal in se le počasi zavedel in opomogel. Vendar pa, kar je bilo seveda glavno, ostal sem živ in po par dnevih počitka bil spet sposoben za delo. Svojima rešiteljema pa sem se lahko zahvalil šele kasneje, ko sta bila povabljeni na poslovilni večer, ko smo po končani montaži že odhajali domov.

Da pa sem jo pri podvodni pustolovščini še kar dobro odnesel, se moram zahvaliti dejstvu, da smo

v našem prostem času pogosto tekmovali v potapljanju in štopali čas, kako dolgo lahko kdo zdrži brez zraka pod vodo. Imeli smo približno 10-kilogramski votlak na vrvi. Meni so kar večkrat »naštopali« celo preko 120 sekund.

Anke in njene pajdašine pa so takrat, ko so videli, da bi njihovo dejanje skoraj imelo tragične posledice, kar izgubile s prizorišča in jih dalj časa nismo videli. Po kakem tednu dni pa se je Anke le opogumila in se po svoji vajenki napovedala za naslednji dan, ko se je res tudi pojavila. Malo v zadregi se je opravičila, da ji je resnično iskreno žal za storjeno nepremišljeno dejanje. Kajti niti malo ni pomislila, da bi lahko iz predvidene šale nastala prava drama. Za celotno montažno skupino pa smo od nje dobili kar zajeten sodček dobrega dalmatinskega vinčka.

Za zaključek naj povem še to. Ko so se montažna dela že bližala koncu, sta prišla Anke in njen ženin k meni s povabilom na njuno poročno svečanost in sem se potem njihove »ohceti« malo tudi iz radovednosti, kakšni so njihovi običaji, res tudi udeležil.

Bilo je kar zanimivo, pa tudi prijetno ...

Tako se je kar hitro približal čas, ko je »šjor« ali »gospar« Makso (tako so me namreč nagovarjali domačini) pospravil svoje kovčke, se poslovil od prijazenih domačinov in odplul v matično luko Maribor.

Pa recite sedaj: »Ali ni lepo biti montažer?!«

Pa še to ... Ko sem se vrnil v Maribor, me je že čakalo neprijetno presenečenje. Določen sem bil v montažno skupino, ki se je pripravljala za montažo hidromehanske opreme za jez velikega namakalnega sistema v Pakistanu, nekje severno od Karačija. Nekateri smo se morali takoj udeležiti 6-mesečnega tečaja angleščine, ki sem ga uspešno zaključil, vendar se je situacija za mene kmalu menjala. Dobil sem namreč sporočilo od takratnega direktorja I. faze izgradnje TE Šoštanj inž. Misleja, da lahko takoj nastopim novo službo v svojem domačem kraju Šoštanju. Seveda sem se brez pomislekov poslovil od Hidromontaže in pričel z delom pri »termomontaži« oziroma pri izgradnji I. faze TEŠ v začetku leta 1955 in tam tako ostal do upokojitve.

Agova zgodba

Verča pozna skoraj vsak, pa če ga tudi ne, ni pomembno. Nekdanji alpinist, lovec, velik ljubitelj otrok in živali je. In ravno iz tega se je rodilo njegovo sedanje trpljenje.

Verča in njegovi ljubljenci.

je začel z Agovo vzgojo. Koliko dela je potrebno za vzgojo dobrega lovskega psa, ve le tisti, ki se s tem ukvarja. Ogromno potrpežljivosti in ljubezni, posebej pa medsebojnega zaupanja. Naj pri tem povemo, da je zelo zmotno mnenje, da lovski psi trgajo divjad, večinoma jih uporabljajo za delo po krvnem sledu, to je iskanje zastreljene divjadi, ki bi sicer kdo ve kako dolgo poginjala v mukah. Ago se je pri tem vedno izkazal. Skupaj z gospodarjem je bil večkrat klican na pomoč tudi preko meje.

Velikega, lepega in vodljivega psa so kmalu vzljubili tudi mladi iz Topolšice, ki so prihajali k Verču. Poučil jih je, kako naj s psom ravnajo, in vsi skupaj so se odlično razumeli. Najpogosteje je prihajal fantič iz bližnje sosesčine, star dobrih deset let. Ni pomembno, kako mu je ime, pomembno je, da ni imel najlepšega otroštva, zato se je Verču smilil in večkrat mu je prepustil psa.

Prišla pa je pošta, ki je klicala Verča od doma. Ker Aga ni mogel vzeti s seboj, je oskrbo zaupal temu fantiču. Ta se je hotel postaviti z lepim psom in sredi dne ga je peljal najprej pred bolnišnično stavbo in hotel mimoidočim pokazati, kaj pes zna, ker pa ga tam nihče ni gledal in ker Ago ni hotel ubogati, ga je odvedel pred hotel. Bilo je v zgodnjem jesenskem času in zunaj je bilo precej hotelskih gostov. Fantič je Agu dajal razna povelja, ta pa ni bil navajen igrati cirkuškega psa in izvajati točke pred gledalci. Ker ni hotel ubogati, ga je fantič pričel tepsti. Udarjal ga je z verigo po glavi in kričal nanj, pa vse skupaj ni pomagalo. Pes, ki je bil vzgojen, da uboga, se ni uprl. Potrpežljivo je prenašal udarce. Ljudje pa so molče gledali. Ni ga bilo med njimi, ki bi se upal izpostaviti in smrkavcu povedati, kar mu gre. Ko iz predstave ni bilo nič, je fant Aga zajahal in zahteval, da ga odnese proti domu. Pes se je trudil, dokler ni klecnil.

Verča so po telefonu poklicali sosedje in mu po-

vedali, kaj se je doma zgodilo, zato se je vrnil.

Trden moški se je zjokal, ko je videl, kakšen je Ago. Zadnje noge so mu odpovedale, po glavi pa je bil ves otečen. Na pomoč je priskočil veterinar dr. Matko. Verč se je popolnoma posvetil svojemu psu. Ni mu bilo žal ne časa ne denarja. Rentgen je pokazal, da ima nalomljeno hrbtenico. Z več operacijami se je stanje nekoliko izboljšalo. Ago je ves čas milo jokal in tožil, tako da je Verč ostajal z njim tudi ponoči, ga tolažil in negoval. Verč ve veliko o fizioterapiji, pa je s pomočjo brisače dvigal Agove zadnje noge in dosegel, da jih je ta počasi spet pričel uporabljati. Stokanje in čudno vedenje pa nista ponehala. Ago je postal gluhi in izgubljeni je začel ravnotežje, postal je popadljiv. Ponoven pregled je pokazal možganske krvavitve. Rešitve ni bilo več, tisto drobno upanje je ugasnilo. Aga so uspavali in umrl je v varnem Verčevem naročju.

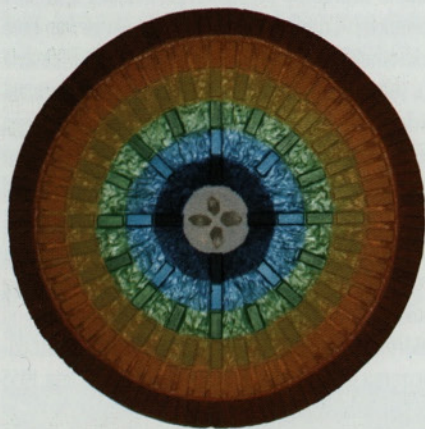
»Nikogar ne obsojam,« pravi Verč, »če pa s svojo zgodbo lahko rešim vsaj eno nemočno življenje, preprečim vsaj eno trpljenje, je prav, da jo povem naprej!«

Nikar ne recimo, ah, saj je bil samo pes! Spominimo se Hemingwejevega stavka: »Nikdar ne sprašuj, komu zvoni, kajti nihče ni otok in ko zvoni enemu, zvoni nam vsem.« Dokler bo trpelo kako živo bitje na svetu, ne smemo mirovati. Samo dobrota je tista mogočna sila, ki to lahko odpravi. Kaj se vendar dogaja med nami, da se spravljammo na šibke in nemočne? Ni še pozabljena smrt brezdomca, pa še kaj bi lahko našli. In če bi pobrskali po življenju storilcev, bi lahko videli, da so to ljudje, ki niso imeli ali nimajo lepega otroštva, nežne roke, da sta v družinah prisotna kralj alkohol in nasilje. Samo ljubezen, dobrota in odpustanje nas vseh lahko pri tem kaj spremenijo.

Marija Lebar

Svetloba

Meditacija

Materija je zapletena zadeva. Ob pogledu na preprost kamen se zavemo, da je to materija. Kaj je pravzaprav materija? Pojem materija nam pomeni nekaj trdnega, dobesedno otipljivega. Materija je v nasprotju z duhovnim, je vidna in otipljiva. Ljudje smo materija, naša telesa so materija in vse, kar nas obdaja, je materija. Kamor koli se ozremo, smo v večni izmenjavi materije. Dihamo zrak, pijemo tekočino, uživamo trdne delce v obliki hrane. Gledamo skozi okno, zaznavamo drevesa, hiše, oblake, živali in na tisoče drugih stvari. Porajajo se vprašanja, in za vsak predmet je vprašanje o njegovem lastnem izvoru. Če bi hoteli obrazložiti tudi najmanjši delec peska ali prahu, bi nam takoj spodletelo.

Že antični znanstveniki so se spraševali o tem, kaj je izvor vsega in kaj je ta neznanka. Ugotovili so, da so vsi elementi, kot so zemlja, voda, zrak in svetloba (ogenj), ki sestavljajo materijo, nastali iz osnovne materije, imenovane *Materia prima*. Povedano drugače, ti elementi prasnovi so nastali iz ene same snovi, ki je večna, neuničljiva in nedoločena. To je uganka tudi današnjih najsodobnejših strokovnjakov in znanstvenikov najmoderneje fizike.

Vse reči spreminjajo obliko, nastajajo in minevajo, sestavljene so iz štirih elementov in nekega dne se zopet vrnejo v štiri elemente. Materija se venomer spreminja, na elemente pa to ne vpliva, še manj pa na pramaterijo, ki tiči v elementih. Učinkovanje na materijo se zgodi v prostoru in času. Materija ne miruje, temveč izraža dogajanje. Vendar o dogajanju lahko govorimo le, če upoštevamo čas. V našem vesolju ni ničesar zunaj časa, razen Boga, ki pa ne spada na področje znanstvenikov in fizike.

Kaj je bilo pred Velikim pokom in nastankom

vesolja, ko še ni bilo materije? Ali je obstajal ČAS pred materijo? Zelo zanimivo vprašanje, a se z njim danes ne bomo ukvarjali, ker bi porabili preveč ČASA. No, v času in prostoru vladajo preprosti zakoni na področju materije, izvor materije pa je še danes neznanka. Prav zaradi tega najmodernejši raziskovalci iščejo tisti najmanjši delec materije, ki bi odkril mesto in jedro izvora. Kako pojasniti celotno vesolje, življenje in seveda materijo ter njen VIR?

Če pogledamo kamen, vidimo da je trden na otip. Pravimo, da je gosta materija ali kondenzirana energija. Energija se pojavi takoj, ko pogledamo kamen skozi najmodernejši mikroskop, ki seže precej v notranjost. Vse kroži, atomi, jedra, elektroni ... Ko zares močno pogledamo, vidimo eno samo praznino v gibanju. Če pogledamo z drugimi očmi, ki so še bolj prodrone kot najboljši mikroskop na svetu, lahko opazimo tudi mejo, za katero se skriva najmanjši delec ali pa tudi sam vir nastanka celotne materije. Kaj se da videti poleg tega, kar so odkrili znanstveniki, ko govorijo o tem, da je materija inertna. Vsako telo hoče ostati ali pa teži k temu, da bi ostalo v položaju, v katerem ravno je. Znano je, da je narava v svojem bistvu inertna, lahko bi rekli, da je lena. Če to upoštevamo, lahko spoznamo, da smo ljudje v osnovni naravi leni in se nam tega ni potrebno sramovati. Mi se ravnamo samo po božanskem temeljnem vzroku narave. Vsa materija tega vesolja stremi k zavzemanju čim nižjega energijskega stanja in vztrajanju v tem.

No, ko pogledamo še globlje od znanstvenih dognanj, je stvar tako zanimiva, da ne moreš verjeti lastnemu očesu. Človekovo zanimanje postane tukaj v odkrivanju najmanjšega dela materije tako veliko, da pozabi, da je njegovo naravno stanje lenost. Pa ne samo lene narave, temveč tudi, če se odloči, da bo kar koli počel, je ves njegov dosežek v delovanje materije enak čisti ničli. Rezultat njegovega dela je napačen, ker ni upošteval zakona narave, ki je lena. S tem prekrškom je danes človek zaveden in popolnoma napačno usmerjen. Namesto da bi se zavedel svoje prvotne narave, se pretirano peha za zgrešenim ciljem. Včasih hoče prehiteti celo elektrone, ki se vrtijo okrog jedra atomov. Namesto da bi sprevidel svojo praznino in praznino, ki obstaja med jedrom in elektronom, hoče to prazno materijo še bolj zgostiti in povečati hitrost. Če bi upošteval samo današnje super znanstvenike, bi zadel pravo mero lenobe, če pa se bi držal tega,

kar trenutno bere, bi končno postal len oziroma v harmoniji z naravo in vesoljem. Tisto, kar se skriva za danes najmanjšimi odkritimi delci ali valovanji ali obojem hkrati, je tako počasno, da se ne da videti z nobeno napravo. Pravzaprav se čas in prostor dobesedno ustavita. Ko se oddaljš od iskanja najmanjšega dela materije in se povzpneš v vesolje, da bi videl še stanje na planetu Zemlja, lahko ugotoviš, da vse miruje. Popolna mirnost in lenost je videna. Takrat si pomirjen, kajti imaš upanje, da je iz te oddaljenosti resnično tako. Celo verjameš, da se je človek ustavil, kajti iz te oddaljenosti ne vidiš nič.

Da bi spregledal, je potrebno uporabiti drugačen pogled. Ne mikroskopskega in ne tistega iz vesolja. Temu pogledu rečemo notranji pogled. Zasuk za sto osemdeset stopinj. Vendar zdaj nastopi problem. Opazuješ to čudovito leno notranjo naravo, ta vir materije, nimaš pa ustreznih besed in ne pripomočkov, s katerimi bi to znanstveno prikazal, dobil za to Nobelovo nagrado in popeljal človeštvo iz napačne hitrosti v stanje lastne NARAVE. Kako postaviti prometne znake in napisati dovoljeno hitrost gibanja, da ne bi človeštvo prehitevalo samo sebe in svet materije v nenehnem gibanju?

Postavlja se vprašanje, kako bi to postalo znanstveno priznано, kako doseči, da teh tez ne proglasijo za kopernikovske. Ob takšnem mlatenju prazne slame te morda celo pribijejo na križ, v znak zavajanja ljudi, kajti ljudje današnje dobe morajo biti hitri in v nenehni tekmi, ki se konča z rezultatom nič proti nič, tudi po dveh podaljških (pripomočkih, ki te ohranjajo pri življenju). Potem pa je enkrat tekme konec in je potrebno igrišče, namreč planet Zemljo, zapustiti. Človek se povrne nazaj v štiri elemente, iz katerih je sestavljeno njegovo telo, v zemljo, vodo, zrak in na koncu v Svetlobo, če si seveda dovolj počasen. V nasprotnem te inercija zemeljske »navajene« hitrosti odvrže v ogromno praznino temačnega vesolja. Potem pluješ po tej temi v eonih dolgosti časa, kajti nikoli prej nisi videl Svetlobe. Muke so precejšnje, trpljenje pa skoraj neznosno, na meji vzdržljivosti. Zdaj je čas za pogled v najmanjši delec materije, zdaj ko imamo še sestavljeno telo in neuničljivo energijo ter milost skritega delca, iz katerega vse izvira. Postanimo raziskovalci neodkritega, Svetlobnega in primarnega. Ni nam potrebno hiteti, kajti zavedati se moramo naše prave narave, narave MATERIJE.

Zen Aj

Marec 2005

Oona

Oven Že v prvih dneh marca je možno nenadno in neobičajno srečanje z osebo, s katero imate nerazčiščen in nedorečen odnos. Nekateri boste izkusili občutek prepovedane ljubezni, ki jo boste skrili pred javnostjo. Imeli boste potrebo po ogromni svobodi.

Bik Ljubezen, prijateljstvo in timsko delo bodo ključne besede tega nestabilnega meseca. Lahko bi odkrili, da vaš dolgoletni prijatelj kar naenkrat ni samo to. Če ste vezani, se lahko zapletete v avanturo, da bi preizkusili nekaj novega.

Dvojčka Hlepeli boste po svobodi v odnosih in prav lahko se vam zgodi, da se zapletete v avanturo. Možne so težave v komunikaciji in na krajših potovanjih. Pri poslu in v ljubezni bo nekaj tekmecev, ki vam bodo mešali vaše načrte.

Rak Vaši intelektualni potenciali bodo prišli do izraza. Raziskovali boste, srečevali neobičajne ljudi. Precej aktivni boste v družbi. Pazite tudi na zdravje, možne so fizične in čustvene poškodbe. Uživate več vitaminov in si privoščite več počitka.

Lev Ta mesec boste spremenljive sreče v ljubezni, boste pa zato non-stop ocenjevali svojo zvezo, vaša čustva pa bodo dokaj nestabilna. Pravzaprav vam bo všeč, če vas bo partner delal malo ljubosumne. Potrebujete nekaj, ob čemer vam bo srce začelo hitreje biti. Konec meseca je možno, da spoznate nekaj v tem smislu.

Devica Nekaj težav s koncentracijo boste imeli, v partnerskih odnosih pa vam bo primanjkovalo potrpljenja. Poskusite umiriti tisto notranjo nervozo. Okoli 21. se boste tudi vi umirili in se posvetili poslu in hobiem. Konec meseca je primeren za investicije in za planiranje bodočnosti. Rizik bi se lahko obnesel, vendar vseeno dobro premislite.

Tehtnica Mars vam vse do začetka pomladi ne bo naklonjen, kar pomeni, da vam bo

sta primanjkovali energija in borbenost. Nekdo dela proti vam, vi pa ne boste imeli niti volje niti moči, da bi se uprli. Lahko pa nepričakovano dobite zaveznika. Mesec ni najboljši, preti vam tudi nekaj sporov s partnerjem, zato boste slabe volje in raztreseni. Malce popazite tudi na zdravje.

Škorpion Čaka vas nekaj pozitivnih sprememb in obdobje, ki bo povsem drugačno od predhodnega. Imate možnost, da popravite svoj partnerski odnos. Uživali boste s prijatelji in za vas se bo pomlad začela že prej. Nepričakovana sprememba na bolje pri tistih, ki ste imeli težave v zakonu. Skratka zelo ugoden mesec, izkoristite ga.

Strelec Ljubezen, posel, kariera in domači, vsi bodo nekaj pričakovali od vas. Pokazati bo potrebno več tolerance in fleksibilnosti ter organizacijskih sposobnosti. Lahko bi kaj popravljali doma ali se celo selili, vendar se že vnaprej pripravite na zastoje in na nenačrtovan izid situacije.

Kozorog Pred vami je mesec povečanih aktivnosti. Imeli boste dosti energije, vendar se bodo tekom meseca nemir, razdražljivost in nestrpnost stopnjevali. Načrti se ne bodo odvijali v pričakovanem smislu. Več kratkih potovanj, druženja s sosedi in sorodniki bo. Simpatijo lahko spoznate na potovanju.

Vodnar Delali boste več kot ponavadi, vse s ciljem, da napolnite proračun in izboljšate svojo finančno situacijo. Mnogi se boste razveselili, ker bo vaš partner dobil povišico. Več časa boste prebili izven doma, hodili na krajša potovanja, obiskovali kak tečaj ali seminar. Retro Merkur vas opozarja, da pazite v prometu in pri dogovorih.

Ribi Uspešen in ploden mesec pod pogojem, da boste vzeli stvari v svoje roke. Dovolj moči, vzdržljivosti in upornosti boste imeli, da uresničite zahtevne cilje. V ljubezni boste odkrili svojo temno stran, za partnerja se bo potrebno boriti. Z dovolj potrpežljivosti in modrosti vam bo tudi uspelo.

Dve resnični zgodbi

Tokrat vam predstavljamo dve resnični zgodbi, ki so nam jih posredovali naši bralci. Če se je tudi vam primerila kakšna nenavadnost, bomo vaše izkušnje z veseljem objavili.

Če ni plače

Pride delavec v službo in na dvorišču svojega podjetja opazi policiste, reševalce, gasilce in polno radovednih zijal. Tudi zaposleni so bili vsi na dvorišču, nič niso delali. Pogovarjali so se in gledali proti pisarnam. Prišlek vpraša najbližjega, kaj da se dogaja?

"Veš, Francelj je ves iz sebe! Opazil je, da še zmeraj ni dobil plačanih nadur. Padel mu je mrak na oči, odšel je k šefu in od njega zahteval denar. Ta je rekel, da denarja nima, ker je ves dobiček vložil v razvoj firme in da če ima premalo, naj nas, njegove sodlevace, prosi za pomoč.

Nato je Francelj planil, zaklenil vrata pisarne in postavil ultimatum: ali zberemo denar za plačilo njegovih nadur, ali pa bo šefa zažgal!"

"Ja, in po koliko zbirate?"

"Po dva litra bencina !!!"

Čarovnik na morju

Čarovnik je bil zaposlen na razkošni ladji, ki je križarila za zabavo turistov. On je moral po večerih kratkočasiti petičneže s svojimi magičnimi triki. Ker so se potniki zamenjali vsak teden, ni bilo nobene potrebe po tem, da bi se naučil več kot dva ducata čarovnij.

Problem pa je nastal, ko si je nekoč kapitan ladje kupil papagaja. Ta je skrbno opazoval čarovnika pri delu.

Čez čas je bistri ptica spregledal čarovnikove trike in mu je začela med predstavami kvariti uspeh z medklici, kot so:

»Karto je dal v rokav!« ali, »To ni isti klobuk!« ali pa »Pod mizo ga je skrill!«

Čarovnika je to močno jezilo, kajti njegove točke niso več navduševale občinstva, nič pa ni mogel zoper papagaja, ker je bil kapitanova last.

Neke noči je ladjo zajelo hudo neurje in potopila se je.

Naslednje jutro se na istemu zasilnem splavu najdeta čarovnik in papagaj. Povsem sama sta bila sredi oceana in gledala sta se brez besed.

Tudi drugi dan sta se opazovala v tišini. Enako tretjega in četrtega dne.

Končno papagaj izgubi potrpljenje in pravi čarovniku:

»Vdam se! Res si mojster. Zdaj pa povej, kam si skrill ladjo!«

In še nekaj novosti iz Novega slovenskega pravopisa (prosto po Toporišču)

AVTOŠTOP - merjenje hitrosti avtomobila s štoparico;

BUTELJKA - butelj ženskega spola;

DROG - droga moškega spola;

FILOZOF - tovarniški delavec na oddelku za polnjenje zof;

KROMPIR - pivo iz kroma (Cr), kromatsko pivo;

KRETEN - prebivalec Krete;

KROŽNIK - objekt, ki kroži - Luna je primer krožnika, saj kroži okoli Zemlje;

NADREJENI - zelo rejeni (na primer prašiči);

RIBEZ - tisti, ki beza (lovi) ribe;

ROJSTVO - veda o obnašanju znotraj različnih rojev (čebel, kobilic, ...);

SADIZEM - sinonim za sajenje;

SANKCIJA - družabna igra s sankami;

SOKOVNIK - pomočnik kovača;

ŠVICAR - tisti, ki "švica" - se zelo poti;

TOČKA - manjša toča;

TOČAJKA - čajanka s točo;

TURIZEM - veda o turih.

(Sprejemamo tudi vaše izvirne prispevke za razvoj našega jezika.)

						List	ORODJE KMETOVALCA	PERZJSKE SVETE KNJIGE	KASTRIRAN OVEN	ŽIDOVSKI PISATELJ (ŠALOM)	ŽIDOVSKI PISATELJ (ERIC)	VELIKA VEZA	LETOVIŠČE NA FLORIDI	SLOVENSKI SKLADATELJ
						PRISTANIŠČE NA JAP. OTOKU HONSU								
						SRBSKA PESNICA (LJUBICA)								
						POGAŠENI DELCI PREMOMA				POPULARNI HARMONIKAR				
						ČARODEJ					3. IN 2. SAMOGLASNIK			
Avtor: LoM	NAJLEPŠI LETNI ČAS	LJUBITELJ, NESTROKOVNJAK	AVSTRIJSKA SLIKARKA	AKUMULATOR	USA		ANGL. IGRALEC (DAVID)					ITALIJ. SPOLNIK		
						KANTON V ŠVICI							GRADBENI MATERIAL	
						GORSKI PRELAZ V KIRGIZIJI							KRALJ. DOSTOJ. V 17. VEKU	
SPADA K ZREZKU					MESTO NA JUGU NORVEŠKE		ANGLIŠKA NIKALNICA				STARA DOLŽIN. MERA			
						SLOV. NARODNI HEROJ (BORIS)		KEM. SIMB. ZA DUŠIK				ČAROBNI IZREK		
						REAUMUR					DRUGO IME ZA DONAVO			
LIMITED				CIRKUŠKO PRIZORIŠČE				... SO NAŠE BOGATSTVO						
						STANE MANCINI								
						NIZOZEMSKI SLIKAR (WILLEM VAN)				AFRIŠKI VELETOK			MOSKO IME (...DOR)	
						CELICA, PREKAT				MEDN. OZNAKA TURČIJE			ITAL. MODNI OBLIKOVALEC	
						DOKTOR			AZIJSKA OPICA S KRATKIM REPOM			JUŽNOMEPIŠKA SLIVA		
						UPRAVNI ODBOR		... HAČATURJAN	SKAND. MOSKO IME			PREDSEDNIK LDS (ANTON)		
						MAŠČOBA								
						BORUT PAHOR				PREDZADNJA IN PRVA CRKA ABECEDE	VRSTA AVTOMOBILA			
												MESSENETOVA OPERA		
						RIMSKI BOG LJUBEZNI							DVOJNO KNJIGOVODSTVO	

UGANKARSKI SLOVARČEK

AARGAU - kanton v Švici; AELST - nizozemski slikar (Williem van); ATAIR - zvezda v ozvezdju Orla; JESTER - ameriški igralec (Eric); MANUL - azijska mačka; MIAMI BEACH - letovišče na Floridi; TAIS - Massenetova opera; TREE - angleški igralec (David); VAKAJAMA - japonsko pristanišče.

Izmed pravih rešitev križanke bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli Kajuhovo pesmarico.

Izžrebani nagrajenci prejšnje križanke (List 1/2005), so: Rozika Skok, Florjan 283, Šoštanj; Ida Pejovnik, Cankarjeva 24, Šoštanj; Jasna Rehar, Podgora 38, Šmartno ob Paki.

Nagradna križanka

Februar 2005

Gesla Križanke:

Ime in priimek:

Naslov:

Izpolnjen kupon pošljite na naš naslov do 15. marca 2005.

Ščuka, da te kap!!!

Šoštanj ne premore veliko tekaških površin, zato pa je dobra priložnost za tek okoli jezera. Že kar nekaj časa je to moja redna tekaška proga. Tri leta že tekam okoli in opazujem, kako se spreminja narava in kako so vidne že resne posledice rudarjenja. "Zijale pasti" je pač moja poklicna bolezen.

Glede rudarjenja je tako, kot je - vsi potrebujemo električno energijo. Več kot jo bomo potrebovali, bolj bodo kopali, posledično pa bo še bolj treslo. To je cena, ki nam jo narava zaračunava. Še sreča, da nam položnic ne pošilja. Kmalu bo človeštvo začelo naravi vračati dolg za izkoriščanje. To se že kaže z naravnimi katastrofami.

Z ugrezanjem nastajajo vodne površine, v katerih plavajo ribe. Med njimi so tudi ščuke. No, ena velika ščuka leži že od junija lanskega leta pred ribiško kočjo. Postavlja se vprašanje, kaj je s to ščuko. Ali jo je kap ali jo mučijo notranji organi. Kdo je odgovoren za njeno zdravje? So odgovorni vsi ribiči, ki lovijo in so člani te družine, ali je odgovorno le vodstvo, ki ima edino moč, da poskrbi za njeno zdravje? Pa ne bomo obsojali in iskali krivca. Le to lahko rečemo, da v tem primeru ne moremo zanemariti človeški faktor.

Kaj je pokončalo našo ščuko, bo pokazal čas. Zaradi interesa preiskave vam še ne morem zaupati podrobnejših podatkov. Ko se bo ta končala, pa imate pravico zvedeti vse, kaj in kdo je odgovoren za njen položaj.

Dejan Tonkli,
borec za ščukine pravice!

Velenje
SP Do 35
LIST
2005
352(497.4 Šoštanj)
9002879.2
COBISS

VOJKO GAŠPERUT-GAŠPER
Vojko Gašperut se je rodil 24. decembra 1949 v vasi Sedlo v Breginjskem kotu. Tetraplegik je od 17. leta, ko si je pri skoku v morje poškodoval hrbtenico. Leta 1971 je začel slikati z usti. Od leta 2004 je polnopravni član združenje. Gašper je slikar, zvest tradiciji slovenske likovne dediščine.

SILVO MEHLE
Silvo Mehle se je rodil 17.5.1971 v Ljubljani, kjer živi in dela še danes. Končal je srednjo tehnično šolo. Leta 1993 si je v prometni nesreči hudo poškodoval hrbtenico in postal tetraplegik. Kot tetraplegik se je najprej ukvarjal samo z računalništvom, nato pa ga je Vojko Gašperut leta 2002 navdušil še za slikanje. Sedaj svoje znanje izpopolnjuje pod vodstvom likovnega pedagoga Rassa Causeviga. Je štipendist Mednarodnega združenja umetnikov, ki slikajo z usti ali nogami.

ROMAN GRUNTAR
Roman Gruntar se je rodil 1.2.1965 v Postojni. Leta 1998 je zaradi težke prometne nesreče postal invalid-tetraplegik. Veselje do slikanja je odkril že v mladosti, po nesreči pa se je odločil, da se popolnoma posveti slikarstvu. Slikar, ki živi in ustvarja v Borjani, najraje upodablja naravo in arhitekturo iz svoje okolice. Je štipendist Mednarodnega združenja umetnikov, ki slikajo z usti ali nogami.

SAMOPOMOČ NE DOBRODELNOST

Z združenjem umetnikov, ki slikajo z usti ali nogami, je nastala Samopomočna organizacija, v kateri lahko sodelujejo samo težki invalidi. Zaradi prirojenih napak, poškodb ali bolezni ne moremo uporabljati rok, zato smo se naučili slikati tako, da držimo čopič z zobmi ali s prsti na nogi. Leta 1956 je to društvo ustanovil Erich Stegmann, slikar, ki je slikal z usti. S prodajo čestitk in koledarjev, ki so reprodukcije naših originalnih del, sami skrbimo za preživetje /brez karitativne pomoči/. Združenje daje mladim invalidnim umetnikom spodbudo, štipendijo, da bi razvili svoj talent in dosegli višjo stopnjo samostojnosti v življenju. Naša umetniška dela Vam založba UNSU pošilja samo po pošti. Z vašim nakupom nam dajete spodbudo za nadaljnje delo in nam omogočate samostojno preživljanje.

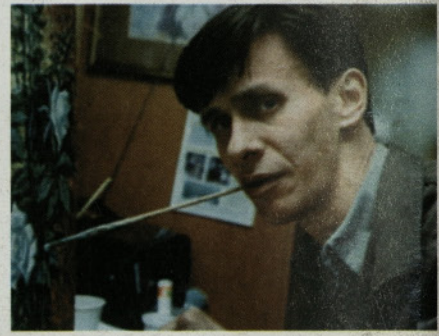
*Vaši umetniki,
ki slikajo z usti ali nogami*

V organizaciji Založbe UNSU je bila 12.11.2004 v poslovni palači Euro-Center v Ljubljani otvoritev III. mednarodne razstave umetnikov, ki slikajo z usti ali nogami. Na sliki je detajl z razstave. **Ta pošiljka je ponudba, ki Vas ne obvezuje, da jo kupite. Naše izdelke lahko dobite po pošti samo od ZALOŽBE UNSU, ki je ekskluzivni zastopnik Mednarodnega združenja za Slovenijo.**

ANGELA MEDVED
Angela Medved se je rodila 27. maja 1932 v Spodnji Jablani v Sloveniji. Od rojstva ne čuti rok, in jih tudi ne more uporabljati. Z nogami pleče, šiva, piše in slika. Gospa Medved je štipendistka Mednarodnega združenja umetnikov, ki slikajo z usti ali nogami.

ŽELJKO VERTELJ
Željko Vertelj je rojen 26. julija 1959 v Ljubljani. Leta 1992 je imel težko prometno nesrečo, od takrat je tetraplegik. Slikal je že pred nesrečo in to je bil glavni razlog, da se je leta 1994 naučil slikati z usti. Slovenska pokrajina je motiv, ki ga slika z ljubeznijo. Živi in dela v Kočevju. Od leta 1998 je štipendist združenja.

JANI BEVC
Jani Bevc se je rodil 28.6.1951 na Jesenicah. 1967 se je ponesrečil pri skoku v morje in postal tetraplegik. Končal je višjo ekonomsko šolo, 1981 pa je začel slikati. Sodeloval je na večih likovnih delavnicah in skupinskih razstavah. Od 1.9.2004 je štipendist združenja.

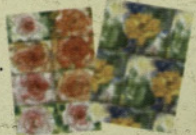

Slikanica
Čudežna dolina Starega Vilija
Dimenzije: 21,5 x 28,7 cm, 46 strani
Trda vezava
Cena: 3.000,00 SIT

Naslovnik
To je čudovita knjižica za pisanje naslovov po abecedi in telefonskih številkih. Vsebuje 95 strani in preko 40 reprodukcij umetnikov, ki slikajo z usti ali nogami.
Dimenzije: 10,5 x 15,5 cm 2.250,00 SIT

Darilni papir
Papir za zavijanje daril s cvetnimi motivi.
3 motivi (6 kosov v kompletu).
Dimenzije: 100 x 70 cm 1.450,00 SIT

Pisemski papir
s cvetnimi motivi s kuvertami
25 kosov v okrasni škatli
Dimenzije: 11,2 x 17 cm 1.900,00 SIT

Način plačila:

- s priloženo položnico na pošti ali banki
- denar lahko nakažete na našo bančno številko

NOVA LJUBLJANSKA BANKA
02010-0090473612

- na drugi način, ki Vam najbolj ustreza (ček)